T.C
ÇANKIRI KARATEKİN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI

DOĞU TÜRKÇESİ TEZKİRE-İ SEYYİD ÂFÂK HÂCEM [3a-22a]

Zeynep DEMİR

Yüksek Lisans Tezi

Danışman
Doç. Dr. Mehmet Turgut BERBERCAN

Çankırı 2019

T.C
ÇANKIRI KARATEKİN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI

DOĞU TÜRKÇESİ TEZKİRE-İ SEYYİD ÂFÂK HÂCEM [3a-22a]

Zeynep DEMİR

Yüksek Lisans Tezi

Danışman
Doç. Dr. Mehmet Turgut BERBERCAN

Çankırı 2019

İÇİNDEKİLER

Sayfa

Bilimsel Etik Bildirimi ..... **ii**
Tez Kabul ve Onay ..... **iii**
Önsöz ..... **iv**
Özet ..... **v**
Summary ..... **vi**
Kısaltmalar ..... **vii**

1. GİRİŞ **1**
1.1. Hocalar Devri ve Seyyid Âfak 1
1.2. Tezkire-i Seyyid Âfâk Hâcem 2
1.3. Tezkire-i Seyyid Âfak Hâcem'in Türk Edebiyatı'ndaki Yeri 3

2. METİN (TRANSKRİPSİYON) **5**

3. DİZİN **26**
3.1. Dizin 26
3.2. Kişi İsimleri; Saygi Bildiren İsimler, Unvanlar ve Lakaplar Dizini 71
3.3. Yer Adlari Dizini 74
3.4. Alıntılar 76

4. SONUÇ **78**
KAYNAKÇA **79**
EKLER **82**
ÖZGEÇMİŞ **103**

BİLİMSEL ETİK BİLDİRİMİ

Yüksek Lisans tezi olarak hazırladığım *Doğu Türkçesi Tezkire-i Seyyid Âfâk Hâcem [3a-22a]* adlı çalışmanın öneri aşamasından sonuç aşamasına kadar geçen süreçte bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle uyduğumu, tez içindeki tüm bilgileri bilimsel ahlak ve gelenek çerçevesinde elde ettiğimi, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığım bu çalışmamda doğrudan veya dolaylı olarak yaptığım her alıntıya kaynak gösterdiğimi ve yararlandığım eserin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu beyan ederim.

31/10/2019

Zeynep DEMİR

ÇANKIRI KARATEKİN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Zeynep DEMİR tarafından hazırlanan *Doğu Türkçesi Tezkire-i Seyyid Âfâk Hâcem [3a-22a]* adlı bu çalışma 31/10/2019 tarihinde yapılan tez savunma sınavı sonucunda [oybirliği/oy çokluğuyla] başarılı bulunarak jürimiz tarafından Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı'nda Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

TEZ JÜRİSİ ÜYELERİ (Unvanı, Adı ve Soyadı)

Danışman : Doç. Dr. Mehmet Turgut BERBERCAN

Üye **:** Doç Dr. Akartürk KARAHAN

Üye **:** Dr. Öğr. Üyesi Pelin KOCAPINAR

ONAY

Bu Tez, Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulunun …./…/201.. tarih ve … sayılı oturumunda belirlenen jüri tarafından kabul edilmiştir.

Doç. Dr. Yüksel Özgen
Enstitü Müdürü

ÖNSÖZ

Doğo Türkçesi Tezkire-i Seyyid Âfâk Hâcem [3a-22a] adlı eserin transkripsiyon ve dizin şeklinde sözlüğünün yapıldığı bu çalışma, birkaç açıdan önem taşımaktadır. İlk olarak eser, Doğu Türkistan'ın siyasi hayatında önemli bir yer tutan ve birçok kaynakta adı geçen Seyyid Âfak'ın biyografisidir. Bu eser Hocam Doç. Dr. Mehmet Turgut Berbercan'ın İsveç, Uppsala Üniversitesinde misafir öğretim üyesiyken yaptığı araştırmalar sonucunda tespit ettiği metinlerden biridir. Sadece Seyyid Âfak'ın hayatı hakkında bilgi vermekle kalmayıp Doğu Türkistan'daki Hocalar Devri'ne ışık tutup, dönemi ile ilgili birçok bilgiye ulaşmamızı sağlamaktadır. Çalışmanın taşıdığı bir diğer önem ise eserin bugüne kadar hiç Latin harflerine çevrilmemiş ve üzerinde herhangi bir inceleme yapılmamış olmasıdır. Doğu Türkçesi üzerine hazırlanmış literatüre yeni bir eser kazandırmak bu çalışmanın asıl faydasıdır. Bu sayede yeni birikimler oluşacaktır. Kültürel ve bilimsel açıdan Türk Dili ve Edebiyatı çalışmalarına ışık tutulacaktır.

Çalışma "Giriş" ve iki esas bölümden oluşmaktadır; "Giriş" bölümü, "Hocalar Devri ve Seyyid Âfak", "Tezkire-i Seyyîd Âfâk Hâcem", "Tezkire-i Seyyîd Âfâk Hâcem'in Türk Dili ve Edebiyatımızdaki Yeri", şeklinde bölümlere ayrılmaktadır.

Esas bölümler olarak ise, 2. Bölüm "Metin (Transkripsiyon)"dir; burada eserin Arap harflerinden Latin harflerine çeviri yazısı hazırlanmış, metin çözülmüştür.

3. Bölüm, metnin dizininden oluşmakta olup bu bölümde metnin söz varlığı ortaya konmuştur. İlaveten "Kişi İsimleri; Saygı Bildiren İsimler, Ünvanlar ve Lakaplar Dizini", "Yer İsimleri Dizini" ve Arapça ile Farsça iktibasların yer aldığı "Alıntılar" bölümleri bulunmaktadır. Son olarak "Ekler"de metnin "tıpkıbasım"ı çalışmaya eklenmiştir.

Tezimi hazırlarken bilgisinden istifade ettiğim, *Tezkire-i Seyyid Âfâk Hâcem* adlı eseri bana tez konusu olarak veren ve çalışmalarımı yöneten değerli danışman hocam Doç. Dr. Mehmet Turgut BERBERCAN'a teşekkürü bir borç bilirim.

Son olarak eğitim hayatım boyunca hem maddi hem manevi olarak destekleri ile bugünlere gelmeme vesile olan sevgili annem Sultan DEMİR'e ve çok kıymetli babam Kadir DEMİR'e sonsuz minnettarlığımı ifade etmek isterim.

Zeynep DEMİR

Çankırı, Temmuz 2019

Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tez Özeti

Tezin Başlığı : Doğu Türkçesi Tezkire-i Seyyid Âfâk Hâcem [3a-22a]
Tezin Yazarı : Zeynep DEMİR
Danışman : Doç. Dr. Mehmet Turgut BERBERCAN
Anabilim Dalı : Türk Dili ve Edebiyatı
Bilim Dalı :
Kabul Tarihi : 31/10/2019
Sayfa Sayısı : 8 (ön kısım) + 103 (tez)
Bu çalışma *Tezkire-i Seyyid Âfak Hâcem* adlı eserin İsveç Lund Üniversitesi Kütüphanesi'nde bulunan nüshası temel alınarak gerçekleştirilmiştir. Eser 1929 yılında istinsah edilmiş bir nüshaya dayanmaktadır. Doğu Türkçesi ile yazılmış bu eser toplamda 60 varaktan oluşmaktadır. Bu tezde eserin 22 varağı ele alınmıştır. Bu çalışmada, Hocalar Devri'nde dini ve siyasi açıdan önemli bir yeri olan Seyyid Âfak'ın hayatı ele alınmıştır. Çalışmada, dönemin tarihi ve siyasi durumu hakkında bilgiler verilmekte ve eserin yazıldığı döneme ışık tutulmaktadır. Arap harfli eser metni, transkripsiyon esaslarına dikkat edilerek Latin harflerine çevrilmiştir. Bu çalışma vasıtasıyla Doğu Türkçesi üzerine hazırlanmış literatüre yeni bir metin kazandırılmıştır. Metnin dizini vasıtasıyla eserin söz varlığı aydınlatılmış, Türk Dili ve Edebiyatı literatürüne bir kaynak eser daha katılmıştır.
Anahtar Kelimeler: Âfak Hoca, Tezkire-i Seyyid Âfak, Doğu Türkistan, Çağatay Türkçesi.

Çankırı Karatekin University Graduate School of Social Sciences Abstract of Master's Thesis

Title of Thesis : Eastern Turkish Tezkire-i Seyyid Âfâk Hâcem [3a-22a]	
Author	**:** Zeynep DEMİR
Supervisor	**:** Associate Professor Doctor Mehmet Turgut BERBERCAN
Department	**:** Turkish Philology
Sub-Field	**:** Old Turkic Language
Date	**:** 31/10/2019

This study is based on a copy of *Tezkire-i Seyyid Âfak Hâcem*, which is situated in the Library of Lund University in Sweden. The text is based on a copy of work which was published in 1929. This text which is written in Eastern Turkish, consists of a total of 60 leaves. In this thesis, 22 leaves of the text are analysed.

In this study, the life of Seyyid Âfak, who had an significant religious and political place during the Hodja Period, was discussed. In this study, information is given about the historical and political situation of the period and the period in which the text is written is shedded light. The text with Arabic letters was transferred into Latin letters as paying attention to the principles of transcription. Through this study, a new text has been gained to the literature on Eastern Turkish. With the index of the text, Turkish language and literature studies were contributed in terms of vocabulary and another source text was added to the literature.

Key words: Sayyid Âfak Hodja, Tezkire-i Sayyid Âfak, East Turkestan, Chatai Turkish.

KISALTMALAR

Ar.	Arapça
ayr.	Ayrıca
bkz.	Bakınız
Etü.	Eski Türkçe
Far.	Farsça
krş.	Karşılaştırınız
Mo.	Moğolca
-	ayrı yazılan ya da satır başında kalan ek, kelime parçası; birleşik yazılmış kelime; tamlama
<	bu şekilden gelir
[…]	tespit edilemeyen kelime(ler)
[ ]	kelimenin aslı; metne eklenen harf, hece ya da kelime
( )	kelimenin kökeni
{ }	metinden çıkarılan kısım
~	alternans okuyuş, benzer şekil

1. GİRİŞ

1.1. Hocalar Devri ve Seyyid Âfak

Yarkend Hanlığı, Kaşgar Hanlığı olarak da bilinen Seidiye Hanlığı, bugün Çin topraklarında bulunmaktadır. Hanlığın kuruluşundan itibaren başa geçen hocalar, sadece dinî işlerle uğraşmamış, siyasi işlerde de söz sahibi olmuştur. Bu durum ve beraberinde meydana gelen iktirar mücadeleleri, hanlığın yıkılmasına sebep olmuştur.[1]

"Mahdum-ı Âzam" olarak bilinen ve Nakşibendi Tarikatı'nın kurucusu sayılan Hoca Ahmed Kasanî'nin vefatı sonucunda, oğulları İşan Kelan ve İshak Veli, iktidar olma hırsı ile birbirlerine zıt düşerek yollarını ayırmıştır. Bunun sonucunda, tarikat iki kola ayrılmıştır: Hoca Veli'nin kurmuş olduğu Yarkend merkezli Karatağlılar ve İşan Kelan'ın kurmuş olduğu Kaşgar merkezli Aktağlılar. [2]

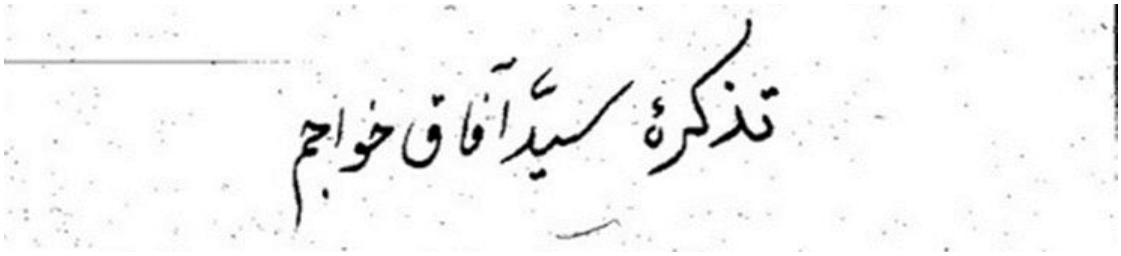
1678-1755 tarihlerini kapsayan bu dönem, tarihte "Hocalar Devri" olarak adlandırılmıştır. İki muhalif grup arasındaki husumetin devam ettiği yıllarda, İşan Kelan'ın vefatı ile yerine oğlu Hidayetullah yani Seyyid Âfak geçmiştir. Aktağlı Hocalar güçlerini giderek kaybederken, Karatağlı Hocalar güçlerini arttırmaktaydı. Bunun üzerine (Aktağlı hocaların lideri) Âfak Hoca, ülkeyi terk ederek Keşmir'e[3] gitmiştir. Budistlerin lideri Dalay Lama ile görüşmüş ve kendisinden yardım talebinde bulunmuştur.[4] Bu uğurda senelerce Budist tapınaklarında çalışmaya dahi razı olmuştur.[5] Dalay Lama, Tibet'ten Kaşgar'a asker çıkarmanın zor olacağını düşünerek, bir mektup ile birlikte Seyyid Âfak'ı Cungar[6] Hanı'na göndermiştir. Cungar Hanı[7] Galdan Han[8] bu yardım talebini çevirmemiş ve Doğu Türkistan'a

---

[1] M. Bilal Çelik, "Saidiye Hanlığı ve Hocalar Devri Kaynakları", *İnternational Journal of History,* cilt: 4, sayı: 4, 2012, s. 66.
[2] Coşkun Kumru, "Tezkire-i Hâcegân'a Göre Doğu Türkistan'da Hocalar Dönemi", *Ulak Bilge*, cilt: 5, sayı: 14, 2017, s. 1249.
[3] "Keşmir" ismi *Tezkire-i Seyyid Âfak Hâcem*'de "Sücu" olarak geçmektedir.
[4] Çelik, s. 67.
[5] Nurahmet Kurban, "Çağdaş Uygur İslam Düşüncesinin Önderi Abdulkadir Damolla", *Bilig-Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi*, sayı: 53, s. 168.
[6] "Cungarlar" ve "Öletler" de denilen bu topluluk, kendilerini "Oyrat" olarak adlandırırlar. Bugün Moğolistan, Doğu Türkistan ve bunlara komşu Çin eyaletlerinde Oyrat lisanını konuşanlar vardır. Kalmıklar veya Kalmık halkı Batı Moğol halkı Oyratlar'ın 17. yüzyılda Cungarya'dan Hazar Denizi'nin batısına göç etmiş olan koludur (ayr. bkz. Ekrem Kalan, *Cungar Hanlığı'nın Siyasi Tarihi*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara 2008, s. 62).
[7] "Cungar" ismi *Tezkire-i Seyyid Âfak Hâcem*'de "éli-hu" olarak geçmektedir.

12.000 asker çıkartmıştır. Baba Han'ı öldürmüş, onun evlatlarını esir alarak Yarkend ve Kaşgar'ı ele geçirmiştir. Yarkent Hanlığı, Cungarların yenilgisine uğramış; Seyyid Âfak vali olarak atanmış ve hanlık düzenli olarak vergiye bağlanmıştır.[9] Nitekim istediği gücü elde edemeyen Seyyid Âfak ve oğlu, Cungar Hanlığı'na isyan girişiminde bulunmuşlardır. Kısa bir süre tahtta oturan Seyyid Âfak'ın sonunu ise çıkan başka bir isyan getirmiştir. Âfak Hoca, 1693 yılında vefat etmiş ve ölümü birçok iç karışıklığı da beraberinde getirmiştir. Türbesi Kaşgar'dadır.[10]

1.2. Tezkire-i Seyyid Âfâk Hâcem

Edebi eserler, yazılmış olduğu döneme tanıklık etmesi bakımından geçmişe tutulan birer aynadır. Edebi eserlerden sayılan tezkireler, yalnızca biyografik eserler olmakla kalmayıp dönemin tarihi, siyasi, sosyal ve dinî yapısı hakkında ipuçları veren önemli bilgi kaynaklarıdır.

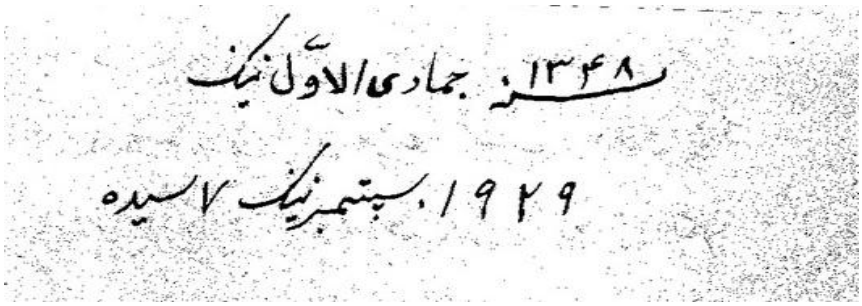
Bu tezkire çalışması; Seyyid Âfak'ın yaşadığı dönemdeki siyasi, dinî ve kültürel rolüne ilişkin kıymetli bilgileri sunmaktadır. Doğu Türkistan'ın siyasi hayatında önemli yer tutan, birçok kaynakta bahsi geçen Seyyid Âfak'ın pek aydınlatılmamış hayat öyküsüdür.[11] Döneminin dinî ve siyasi bakımdan önemli bir figürü olan Seyyid Âfak (1626- 1694)'tan kaynaklarda Appak Hoca veya Hoca Hidayetullah olarak da bahsedildiğini görmekteyiz. "Âfak", Arapça "ufuklar" anlamındadır. Bir alternatif düşünce olarak "Âfak" kelimesinin Türkçe "Appak" yani "çok temiz anlamına gelen kelime olduğu ileri sürülebilir. Hakikatte, söz konusu kişinin müritlerince kendisine

[8] "Galdan Han" ismi *Tezkire-i Seyyid Âfak Hâcem*'de "Soktur" olarak geçmektedir.
[9] Feyzullah Uygur, "Mançuların İlk Doğu Türkistan İstilası", *Tarih Dergisi*, sayı: 63, 2016, s. 29.
[10] 1947'deki depremde büyük hasar gören ve kubbesi yıkılan Âfak Hoca Türbesi, 1956'da Çin hükümetinin malî desteğiyle tamir edilmiştir (ayr. bkz. Orhan Fuat Köprülü, "Afak Hoca", *İslam Ansiklopedisi*, Türkiye Diyanet Vakfı, cilt:1, İstanbul 1988, s. 396).
[11] Kumru, s.1249.

"pak, temiz, tertemiz" anlamını ön plana çıkaran "Appak" ismini taktığı muhtemeldir.[12]

Bugüne kadar Seyyid Âfak hakkındaki bilgilere ikinci derecede önemli kaynaklardan ulaşılmaktayken *Doğu Türkçesi Tezkire-i Seyyîd Âfak Hâcem* ile Seyyid Âfak hakkında birinci derecede önemli bir kaynağa ulaşılmış bulunulmaktadır. Çağatay Türkçesi'nin son dönem eserlerinden biri olan bu tezkirede, Seyyid Âfak'ın hayatıyla ilgili pek çok menkıbe ayrıca bulunmaktadır.

İsveç, Lund Üniversitesi'ndeki El Yazması Eserler Kitaplığı, Gunnar Jarring Koleksiyonu içerisinde yer alan bu tezkire Prov. 22'de kayıtlıdır. Doğu Türkçesi ile yazılmış bu eser, toplamda 60 varak olup 14 satırdan oluşmaktadır. Müellifi bilinmemektedir. Bu tezde, söz konusu el yazmasının 22 varağı ele alınmıştır (kapak ve öndeki boş sayfalar düşünüldüğünde transkripsiyon 3a'dan başlatılmıştır). Tezkirede 9. varak bulunmamaktadır.

Eserin istinsah tarihi 1929'dur.

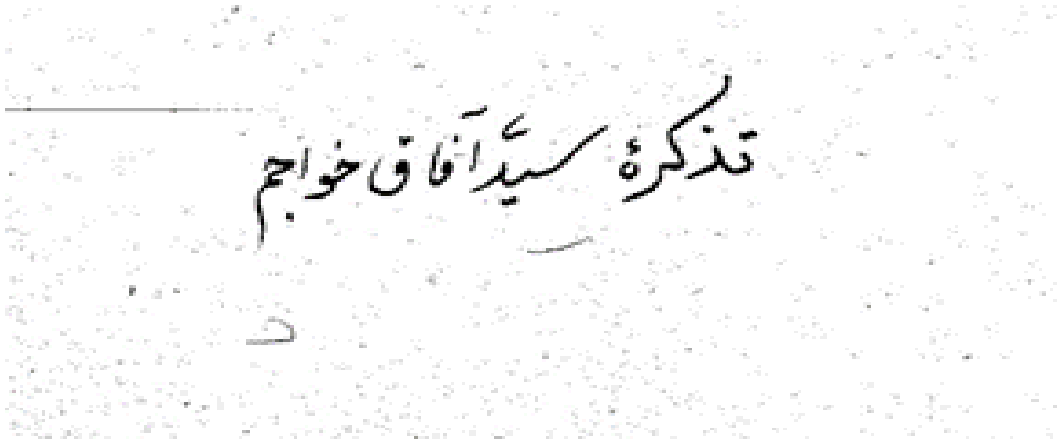
1.3. Tezkire-i Seyyid Âfak Hâcem'in Türk Edebiyatı'ndaki Yeri

*Tezkire-i Seyyîd Âfak Hâcem'*in önemini arttıran sebeplerden biri daha önce kaynak kitaplarda bahsedilmemiş olmasıdır. Eser, şimdiye kadar Latin harflerine hiç çevrilmemiş ve üzerine herhangi bir inceleme, araştırma yapılmamıştır. Daha önce varlığından pek söz edilmeyen bu eser, Doğu Türkçesi üzerine hazırlanmış literatüre bir kaynak, Türk dili, kültürü ve edebiyatı açısından yazıldığı dönemi yansıtan tarihi bir belge niteliği ayrıca taşımaktadır. Eser Seyyid Âfak hakkında bilgiler vermenin

[12] Köprülü, s. 396.

yanı sıra Hocalar Devri olarak adlandırılan döneme de ışık tutmaktadır. Eser dönemin tarihi ve siyasi olaylarının panoramasını çizer. Doğu Türkçesi araştırmaları açısından filolojik değeri yüksektir. Hem gramer hem dilbilgisi hem de söz varlığı açısından zengin özellikleri bünyesinde barındırmaktadır.

2. METİN (TRANSKRİPSİYON)

Tezkire-i Seyyid Āfāḳ Ḫ^{v}ācem

[3a-22a]

Transkripsiyon Sistemi

ا	a, e, ā	ص	ṣ
آ	ā	ض	ż
او	o, ö, u, ü	ط	ṭ
ایِ	é	ظ	ẓ
ب	b, p	ع	‘
پ	p	غ	ġ
ت	t	ف	f
ث	s̱	ق	ḳ
ج	c, ç	ك	k, g
ح	ḥ	ل	l
خ	ḫ	م	m
د	d	ن	n
ذ	d̲, z̲	نك	ŋ
ر	r	ه	h, a, e
ز	z	و	o, ö, u, ü, ū, v
ژ	j	ى	é, ı, i, ī, y
س	s	ء	’
ش	ş		

1 [3a]

1 umm ya‘nī olarnıŋ ism-i şerīfleri seyyid aḥmed ḫᵛācem her ékile
2 nisbetde ḥażret-i resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve’s-sellemġa yatarlar. nisbet
3 ṣūrīleri oldur ki ḥażret-i maḫdūm-ı a‘ẓamnıŋ ataları seyyid
4 celālü’d-dīn olarnıŋ ataları seyyid ḳılıç bürhānü’d-dīn bularnıŋ
5 ataları seyyid mīr muḥammed dīvāne bularnıŋ ataları seyyid bürhānü’d-dīn
6 bularnıŋ ataları seyyid kemālü’d-dīn bularnıŋ ataları seyyid cemālü’d-dīn
7 bularnıŋ ataları seyyid şāh ḥasan bularnıŋ ataları seyyid şāh
8 ḥüseyin bularnıŋ ataları seyyid ‘abdu’l-lah efżal bularnıŋ
9 ataları seyyid ‘abdu’l-lah […] bularnıŋ ataları seyyid imām muḥammed
10 ḥasanü’l-‘askerī bularnıŋ ataları seyyid imām muḥammed taḳı bularnıŋ
11 ataları seyyid imām muḥammed taḳı bularnıŋ ataları seyyid imām muḥammed ‘alī
12 mūsī er-rıżā bularnıŋ ataları seyyid imām mūsī kāẓım bularnıŋ

2 [3b]

1 ataları imām ca‘fer-i ṣādıḳ bularnıŋ ataları imām muḥammed
2 bāḳī bularnıŋ ataları imām zeynü’l-‘ābidīn bularnıŋ
3 ataları ḥażret-i imām ḥüseyin şehīd-i kerbelā rażīa’l-lahu ‘anhu bularnıŋ
4 ataları ḥażret-i ‘alī keremu’l-lahi vecḥedürler. vālide-i şerīfleri
5 ḥażret-i{ḥaẓret-i} fāṭıma zeḥrā rażīa’l-lahu ‘anha bularnıŋ ataları ḥażret-i
6 muḥammed muṣṭafī ṣallā’l-lahu ‘aleyhi ve’s-sellemdürler.
7 ḥażret-i maḫdūm-ı a‘ẓam pādşāhımnıŋ üç ferzendleri
8 bar édiler. evvelḳı oġulları muḥammed īmīn ḫᵛācem mübārek laḳab
9 -ları işān-ı kelāndurlar. ḥażret-i maḫdūm-ı a‘ẓam pādşāhımnıŋ
10 ‘ālem-i fānīdin ‘ālem-i bāḳīġa rıḥlet ḳılışlarıdın bir yıl ilgeri
11 ḥażret-i işān-ı kelān pādşāhımġa beşāret bérip édiler ki
12 ḥażret-i ḫᵛāce kelānlar sizni ve bizni ḫalāyıḳlarnı bidāyetge
13 başlaġuçı ḳıldılar dédiler. andın hemme āṣḥāb-ı yārānlarġa
14 aydılar ki ey yārānlar bizlerdin bir némersege ṭalep ḳılıp

3 [4a]

1 érdiŋler. bizlerniŋ ornumızda uşbu ferzendim işān-ı kelān
2 -dın ṭaleb ḳılıŋlar. bizler āmīn déyeli dédiler. ḥażret-i işān-ı kelān
3 pādşāhım edeb saḳlap turdılar. ḥażret-i maḫdūm-ı aʿẓam pādşāhım
4 yana aydılar ki ey ferzend bu kün ḫudāvend-i teʿālīniŋ kārḫāne
5 -leriniŋ açḳusı siziŋ ḳuluŋızġa ötti dédiler. andın
6 aydılar ki ey ferzendim duʿā ḳılıŋ dédiler. andın ḥażret-i
7 işān-ı kelān pādşāhım duʿāġa ḳol köterdiler. özgeler āmīn
8 dédiler. andın ḥażret-i maḫdūm-ı aʿẓam pādşāhım ʿālem-i fānīdin
9 ʿālem-i bāḳīġa rıḥlet ḳıldılar. *ḳālū innā'l-lāhi ve innā aleyhi rāciʿūn*
10 tārīḫḳa 1917 érdi.
11 ḥażret-i işān-ı kelān pādşāhım ḥażret-i ḫᵛāce isḥāḳ-ı veliyyu'l-lah
12 birle ana[dın] boldı. bir toġḳan érdiler. bularnıŋ ḥased ü ʿadāveti
13 cünbüşġa kélip ḥażret-i işān-ı kelān pādşāhımnı helāk ḳılmaġ
14 -lıḳ ḳaṣdıġa tüştiler. āḥir bir kün ḥāżret-i işān-ı kelān pādşāhım

4 [4b]

1 mihmāndārlıkġa çırlap alıp barıp aşlarıġa zehr ḳoşup
2 bérdiler. andın ḥażret-i işān-ı kelān pādşāhım der-ḥāl öylerige
3 yanıp kéldiler. andın oġulları muḥammed yūsuf ḥācī ḫᵛācemġa
4 aydılar ki ey ferzend-i ercümend zinhār beşed zinhār bu diyārlarda
5 turmaŋ ḫᵛāce isḥāḳ-ı velīniŋ ʿadāveti ü ḥased ü tā devr-i ḳıyāmetġaça
6 -lik bizlerdin kétmes dédiler. andın ḥażret-i muḥammed ḥācī ḫᵛācem
7 (mezār pādşāhım)-ġa pend naṣīḥat ve vaṣīyyetlerni temām ḳılıp ve hemme
8 tevābiʿ ve taʿalluḳātlarnı bularġa tapşurup bérip darü'l-fenādın
9 darü'l-beḳāġa rıḥlet ḳıldılar. *ḳālū innā'l-lāhi ve innā aleyhi rāciʿūn*
10 tārīḫḳa bir miŋ altı (1006) érdi.
11 ḥażret-i işān-ı kelān pādşāhımnı yup türāb nemāznı ötep
12 ḥażret-i maḫdūm-ı aʿẓam pādşāhımnıŋ ayaġlarıġa ilahī barıp dehbidde
13 defn ḳıldılar. mezārlarını tüzetip şeyḫ cār u bakşı mütevellī ḳārī
14 taʿayyünlep ḳoyup özleri mekke medīne ziyāretlerige barmaḳnı

5 [5a]

1 iḫtiyār ḳıldılar. pes mezār pādşāhım ḥaccge bardılar érken {ḥażret-i}
2 ḥaccnı edā ḳılıp ḥaccdın yanıp medīne-i münevverede istiḳāmet
3 ḳıldılar. bir rivāyetde yana merātibe yana bir rivāyetde éki
4 mertebe ḥacc ḳıldılar. ḥaccdın yanıp freng vilāyetige bardılar.
5 freng pādşāhı bularnı tutup zindānġa saldı üstige
6 su ḳoyup bérdi. ol zindānnıŋ çuḳurluḳı ḳırḳ kez
7 érdi. hemme biri pışıḳ ḫışt birle ḳılġan érdi. ḥażret-i
8 mezar pādşāhımnı molla mü'mīn āḫūnd dégen asḥābları
9 sunıŋ içide boyunlarıġa köterip turdılar ve ba'żı vaḳt
10 -larda cāy-ı nemāzlarını sunıŋ üstige salıp olturup 'ibādet
11 ḳılur érdiler. ḥażret-i mezār pādşāhımġa bu zindānda yatḳan
12 altı ayı bir künçe hem körünmedi. hemīşe zindānda sunıŋ
13 üstide rūy-be-ḳıble olturup 'ibādetge meşġūlluḳ ḳılur
14 érdiler. yārānlardın tört kişi vefāt boldılar. özgeleri

6[5b]

1 selāmet ḳaldılar. bir kün freng pādşāhı bir vaḥşetlik
2 tüş kördi. ḥażret-i mezār pādşāhımnıŋ ḳollarıda éki
3 balıḳ şemşīr pādşāhġa ḥavāle ḳılıġlıḳ imān éttirip ve ḥavāle
4 ḳılıp turadur. freng pādşāhı ḳorḳup īmān étip
5 beş imān altı kelimelerni örgendi. andın freng pādşāhı
6 ḳorḳup uyġandı. bu ẕāt-ı şerīfni zindānġa bī-edeblik
7 ḳılıp salġanıġa bisyār peşīmān nedāmetler ḳılıp tola efsūs
8 yép bular zindāndın çıḳarıp alıp kéldiler. ol ẕāt-ı şerīfġa
9 bisyār 'özrlerni ḳıldı. ḥażret-i mezār pādşāhım mu'āf
10 ḳıldılar. *der 'afv lezzet-ist der intiḳām nist*
11 kéltürüpdürler kim ḥażret-i mezār pādşāhımnıŋ keşf ü
12 kerāmetleridin aṣḥāb-ı yārānlarıġa hem héç żarar yétmedi.
13 ol zindānnıŋ suvı bisyār érdi. uşuḳlarıġa kélmedi.
14 ḥadīṯ-i ḳudsī kélipdür ki *en eşhede'l-belā 'ale'l-enbiyā'*

7 [6a]

1 *ṣümme ‘ale’l-evliyā ṣümme ‘ale’l-emṣel fe’l-emṣel*
2 beyt *men belā rā bekes ‘aṭā nekonem nāme urā ze evliyā nekonem*
3 *in belā güher ḫazīneye māst men behar cünbiş ‘aṭā nekonem*
4 çün-ān-çi emīrü’l-mü’mīnīn ‘alī rażīa’l-lahu ‘anhu aytıpturlar ki ḫudāy
5 te‘ālī ötken peyġamberlerniŋ her birlerini birerdin belāġa mübtelā
6 ḳıldı. ol belālarġa peyġamberlerimiz ṣabr ḳılgaç bu belālar olarġa
7 mi‘rācdın boldılar. ḫażret-i ibrāhīm ‘aleyhi’s-selāmnı nemrūd otıġa
8 ḫażret-i yūnus ‘aleyhi’s-selāmnı balıḳ ḳarnıġa ḫażret-i yūsufnı zindāngа
9 her birlerini birdin belāġa mūnis ḳıldılar. ḫażret-i mezār pādşāhımġa
10 bu zindānda ḳuṭbu’l-aḳtāblik ġavṣ{iṣ}lik mi‘rāc-ı ma‘nevī ḥāṣıl
11 boldı. ol yerdin çıḳıp ḳambūlġa bardılar. ol-vaḳtda ḳambūlda
12 seyyid ‘alāü’d-dīnniŋ evlādlarıdın seyyid celālü’d-dīnniŋ olarnıŋ
13 oġulları seyyid celīl édiler ammā seyyid celālü’d-dīnniŋ üç oġulları
14 bar édi. evvelḳı oġulnıŋ ism-i şerīfleri seyyid bahāu’d-dīn

8 [6b]

1 ékinçi oġullarınıŋ ism-i seyyid kemālü’d-dīn üçinçi oġul
2 seyyid ‘alāü’d-dīn bularnıŋ nesebleri ḥasan buġra ḫān ġāzīġa
3 yéterler. bularnıŋ üç oġulları bar édi. evvelḳı oġulnıŋ
4 ism-i seyyid żiyāü’d-dīn ékinçi oġularınıŋ ism-i seyyid ḫaşīm
5 üçinçi oġullarınıŋ ismleri mīr seyyid celīl kaşġārī
6 érdiler. mīr seyyid s[a‘]āde’t-dīn mīr seyyid celīl evlādları
7 -dın érdiler. olarnıŋ atası sulṭān satuḳ buġra ḫān
8 ġāzīniŋ nebīresi érdiler. 13 nisbetde sulṭān satuḳ
9 buġra ḫānġa yéter. mīr seyyid celīlniŋ ḳambūlda istiḳāmet ḳılġan
10 -larınıŋ baş {bā‘ş}-ı ol érdi ki kaşġār ḥākimi bed-girdārnıŋ
11 ḳadīmdin renc yétken érdi. bu sebebdin ḳambūlde istiḳāmet
12 ḳılġan devr-i cem‘ī ta‘alluḳlarını alıp barġan érdiler.
13 ḳambūl şehride dīn-i islām bī-nihāyet ḳavī boldı. ilgeri
14 mīr seyyid celīl kaşġārda beşkeremniŋ ḳarasaḳāl dégen kéçig

9 [7a]

1 ayrıḳı mevżi‘de mutavaṭṭın érdiler. ḥālā bu cāylarnı ḳarasaḳāl dép
2 meşḥūrdurlar. ḳarasaḳālda bir munça melikleri bar érdiler.
3 ḥażret-i mezār pādşāhımġa ‘ālem-i ġaybdın ilhām bolup érdiler. bu
4 büzürg-vār bisyār ṣāḥib-i kemāl érdiler. ḳambūlnıŋ taġında bir ġār bar
5 érdi. hemīşe ol yerde ṭā‘at ‘ibādet ḳılur érdi. bir cum‘a küni şehrge
6 kirip nemāz-ı cum‘anı edā ḳılur érdi. aṣḥāblarnı birle yanıp ol
7 nemāzda ‘ibādetge meşġūl érdi. ḫādīmleridin biri ṭaḥāretge hemīşe
8 su ṭayyār ḳılıp bérür érdi. mīr seyyid celīlniŋ birde ‘iṣmetde
9 bir ḳızı bar érdi. bisyār ṣāḥib-i cemāl érdi. ḥadd-ı belāġatge yétken
10 érdiler. ism-i şerīfleri züleyḫā bégüm érdiler. bir kün mīr seyyid celīl
11 vāḳı‘ada kördiler ki ḥażret-i resūlu’l-lahi ‘aleyhi ve’s-sellem aydılar ki
12 ey mīr seyyid celīl ḳızıŋnı ferzendimge ‘aḳd-ı nikāḥ ḳıldım. lāzımdur ki ḥaḳḳnı
13 müstaḥiḳḳġa ḳoşḳayın dép buyurdılar. mīr seyyid celīl ‘arż ḳıldı ki
14 yā resūlu’l-lah özleriniŋ ferzendlerini ne yerdin tapar mén

10 [7b]

1 dédiler. el ḥażret-i ṣallā’l-lahu ‘aleyhi ve’s-sellem aydılar ki öz ḳademi birle kélür.
2 muntaẓır bolġıl bu diyārġa kélişi yaḳīndür. anıŋdın bu diyārġa néçend
3 ferzend kélgüsidür. ḳutbu’l-aḳtāb ġavṯ tā ḳıyāmetġaça olarnıŋ
4 evlādıdın kélür dédiler. ol zemāndın beri mīr seyyid celīl
5 muntaẓır édiler. andın ḳambūl şehriniŋ eṭrāf cānibleriġa
6 kişi buyurdılar ki bu diyār bir ṭarafdın müsāfir kişi kélip sizlerge
7 ḫaber ḳılıŋlar dédi. şol sā‘at mezār pādşāhım ḳambūl
8 şehrige kéldiler. şehrniŋ başıda bir mescid bar érdi.
9 anda tüşüp bir keçe istiḳāmet ḳıldılar. andın
10 mīr seyyid celīlġa aŋlandı. özleri izdep kélip
11 şehr-i ḳambūlnıŋ aralıḳda bir taġ bar érdi. şundın
12 taptılar. andın bularnı mīr seyyid celīl ordalarıġa teklīf
13 ḳıldılar. ḥazret-i mezār pādşāhım onamadılar. bu eṯnāda öz
14 mülāzımlarıdın biri aydılar ki bu yerdin ötgeli bolmaydur.

11 [8a][*]

1 anıŋ uçuŋa otdın ve sudın yıraḳdur. turġan yer
2 ābād u ma‘mūrdur. ḥażret-i mezār pādşāhım buyurdılar.
3 ümmīd tutalı şāyed ki bizlerni ḫudāvend-i te‘ālī żāyi‘ ḳoymas
4 dédiler. bu taġdın su kerāmet ḳılsalar ḫudāvend-i te‘ālī
5 -niŋ ḳudretiġa āsāndur ‘aceb émes dédiler. çün-ān-çi
6 ḥażret-i mūsī ‘aleyhi’s-selāmġa ḫitāb ḳıldı kim *feḳulnā’ż-rib*
7 *bi‘asāke’l-ḥacere fenfeceret minh’ uṣnā} ‘aşrete ‘aynā ḳad ‘alime küllü ünesin*
8 *meşrabeḥüm* el-āyet bu āyetniŋ kerīmeniŋ mażmūnı birle
9 ol taġnıŋ üstige çıḳtılar. ‘aṣālarını taġḳa soḳup
10 érdiler. bulaḳ peydā boldı. andaġ tatlıḳ su revān boldı ki
11 ta‘rīfġa sıḳu söz hemme yārānlar içip seyr-āb boldı.
12 ḥālā ol mevżī‘ çıḳım dép meşḥūrdurlar. andın kén
13 mīr seyyid celīl ḥażret-i mezār pādşāhımġa bisyār tevāżu‘ u ‘acz
14 şikestelik ḳılıp aydılar ki ey birāderim bu sözümniŋ

14[9b]

1 ḥażret-i āfāḳ ḫᵛācem pādşāhım ḳambūlda ṭoġulup vücūdġa
2 kélgen édiler. ve eşrāf-ı memleket ü ‘ulemā’ dervīş ü ḫudā ṭalebelerġa
3 neẕr ü ṣadaḳa bérip bisyār du‘ā aldılar. ḥażret-i mezār pādşāhım
4 kāşġarġa ‘ażamet ḳıldılar. ḳambūl ḫalḳı bilen vedā‘laşıp
5 bir ‘aṣā u bir cāy nemāzlarını bérip yandılar. ādīne düşenbih
6 künleride müteberrik meşnevī-i şerīfni oḳusaŋlar gūyā
7 méniŋ ṣoḥbetimde bolġan dék bolur sizler dép pādşāhlıḳ
8 ḳıldılar. ol vaḳtda ḥażret-i āfāḳ ḫᵛācem on éki yaşda
9 édiler. ḥażret-i mezār pādşāhım beşkeremde ḳarāsaḳāl
10 mevżi‘ide mutavaṭṭın bolup istiḳāmet ḳılıp her cum‘a
11 küni merkebge süvār bolup nemāz-ı cum‘age şehrge kirip nemāz-ı
12 cum‘anı [e]dā ḳılıp yanar érdiler. ol vaḳt ‘abdu’l-lah ḫān
13 -nıŋ zemāneside érdiler. ‘abdu’l-lah ḫānnıŋ mülāzımları
14 -dın biri ḥażret-i mezār pādşāhımġa muḫlīṣ érdi. iḫlāṣ

[*] 12[8b] ve 13[9a], eksik bulunan 9. sayfaya gelmektedir.

15[10a]

1 ‘aḳīde ḳılıp mürīd bolġan érdi. künlerden bir kün ‘abdu’l-lah ḫān
2 hemme ‘ulemālarnı yıġıp meclis tüzüp bezm aralıḳ ḳılıp ḥażret-i
3 ḫᵛāce ḥāfiż-ı şirāzīniŋ bir beytlerini oḳudılar. ve ‘ulemālar
4 otrasıġa saldı. ‘abdu’l-lah ḫān aydılar ki bir kişi şubu beytke
5 cuvāb aytıp dilim ḳanā‘at tapḳunçalik ma‘nī aytsa mén aŋa
6 dest-i irādet ḳıladur mén dédiler. ‘ulemālar her çend ma‘nī
7 ayttılar.‘abdu’l-lah ḫān pesend bolmadı. ‘ulemālar ḫāmūş boldı.
8 ‘abdu’l-lah ḫānnıŋ dili ḳanā‘at tapḳunça ma‘nī aytalmadılar.
9 beyt *tāz-ı mey-ḫāne vü meynām ü nişān ḫᵛāb būd yer meḫān*
10 *rāh-ı pür meyġan ḫᵛāb būd* dép ‘abdu’l-lah ḫān oḳudı.
11 ‘abdu’l-lah ḫānnıŋ bayaḳı mülāzımı ḳopup ‘arż ḳıldı ki
12 yā pādşāhım beşkerem ṭarafıdın bir uluġ seyyid faż‌l ‘ulemā kişi
13 bir cum‘a künü şehrġe nemāz-ı cum‘a oḳuġalı kéledür. şol kişi ḥażret
14 -leriniŋ köŋülleri ḳanā‘at tapḳu dék ma‘nī aytur dédi.

16 [10b]

1 ‘abdu’l-lah ḫān ḫoş bolup dédi ki bir kişi buyuralı dédi.
2 ol mülāzım dédi ki ey pādşāhım érte āḏīne küni özleri
3 kéledür. mén ḥażretlerige körsetey dédi. értesi {értesi}
4 ḥażret-i mezār pādşāhım kéldiler. nemāz-ı cum‘anı ötep temen yaḳasıda
5 aṣḥāb-ı yārānları bilen kétip barur édiler. özleri
6 molla çapan merkeb süvār édiler. ‘abdu’l-lah ḫānnıŋ mülāzımı
7 revāḳnıŋ üstide körsetti. mén dégen seyyid ‘ulemā kişi molla çapan
8 merkeb süvār aṣḥābları bilen kétip baradur dédi. ‘abdu’l-lah ḫān
9 revāḳnıŋ üstide turup körüp yandılar. der-ḥāl ‘abdu’l-lah ḫān
10 mīr-āḫūrını buyurdı ki miŋ altun éki çapduḳluḳ tofçaḳ
11 atımnı toḳup alıp barıp sındurup ḳéliŋler dép özi
12 revāḳnıŋ töpeside ḳarap turdı. mīr-āḫūr barıp yétti.
13 ‘abdu’l-lah ḫānnıŋ selām peyāmını aytıp tofçaḳnı tuġrā tutup
14 turdı. ḥażret-i mezār pādşāhım tofçāḳġa miŋgeli onamadılar.

17[11a]

1 merkeb süvār bardılar. ḫān kördiler ki olardın bir nūr
2 żāhir boldı. olarnıŋ beytleri ‘abdu’l-lah ḫānga te’sīr ḳıldı.
3 ḥażret-i mezār pādşāhım yétip kélgünçe ‘abdu’l-lah ḫān bī-ṭāḳat
4 boldı. ḥażret-i mezār pādşāhım hemme aṣḥāb-ı yārānları bilen
5 yétip kéldiler. ‘abdu’l-lah ḫān pīş-bāz aldıġa çıḳıp körüşüp
6 i‘rāz-ı ikramlar ḳıldı. mihmān-dārlıḳ ḳılıp hemme erkān-ı devlet
7 -lerni yıġıp meclīs tüzüp olturup bir munça kaġıt kelām
8 ötgendin kén ḥażret-i ḫᵛāce şirāzīniŋ beytlerni araġa
9 saldı. bir molla kişi oḳudı. ḥażret-i mezār pādşāhım aydı ki
10 ġalaṭ oḳudıŋız. rāst oḳuŋ. tāz-ı mey-ḫāne dahı émes.
11 tāz-ı mey-ḫāne vü mey oḳuŋlar. tāz-ı mey-ḫāne murād bu ‘ālemdür.
12 meydin murād kelāmu’l-lahdur. pīr-i muġāndın murād ḫᵛācem resūlu’l-lah
13 -dur. ma‘nīsi şundaġ dégen boladur ki mén bu ‘ālemge kéldim.
14 kelāmu’l-lahnı oḳudum. kelāmu’l-lah şerāfetidin sürūr-ı ‘ālemni

18[11b]

1 taptım. olarnıŋ şerī‘atlarınıŋ dergāhlarıġa başımnı
2 ḳoydum dép şubu ma‘nīni ayttı. ‘abdu’l-lah ḫān orunlarıdın
3 ḳopup ḥażret-i mezār pādşāhımġa ḳol bérip mürīd boldı.
4 andın pāy ḳademlerige beşkeremni du‘ā aldılar. andın
5 ḥażret-i mezār pādşāhım yandılar. mürīdleriniŋ biriniŋ
6 aṭı yār muḥammed bay érdi. özi ḳorġanlıḳ tola zerdār
7 u nāmdār u zemīndār édi. héç bala barḳası yoḳ érdi
8 ve dehḳān nāmdār érdi. bir ḫātūnı birle érdiler. şol vaḳtda
9 ḫırmān ṭayyār ḳılıp ḥażret-i mezār pādşāhımġa muntaẓır érdiler.
10 ol vaḳtda mezār pādşāhım yétip kélip aydılar. der-ḥāl
11 yār muḥammed bay ḫiḍmetlerige yétip kétip ḫırmānġa teklīf
12 ḳıldılar. ḥażret-i mezār pādşāhım ḳabūl ḳılıp ḫırmānġa kéldi.
13 ḫırmānġa şekl-i [şemāyil] {şāyil} ḳılıp us{s}up bérdiler. andın ḫırmān
14 teprep kétti. pür-nūr boldı. yār muhammed bay özige tābi‘ ādemlerge

19[12a]

buyurdı yégirmi otuz ādem üç keçe kündüz tüşüp tüketelmedi.
hemme anbārlarnı tuşḳardılar ve hemme ḫüveyş aḳrabālarnı ḳıçḳırıp
édi. kélip tüşüp aldılar. bir dāne kim bolmadı. şehriŋ içide
kéŋrü cāyları bar érdi. şehriŋ sefīlini téşip töşük
-din alıp kirip hemme evrā anbārlarnı tuşḳardı. héç
yer ḳalmadı. ‘alī hezü’l-ḳıyās tüketelmediler. öz tābi‘leridin
bir kişi aydı ki ḫırmānnıŋ çevresige tam ḳılıp üstige çıḳıp turup
revendelerge ḫaber ḳılıp satalı dédi. anıŋ bed-diyānet ü şūm
-luḳıdın dāneler kim ġayb boldı. ammā ol vaḳtda şehriŋ
dervāzesi üç érdi. yār muḥammed bay açḳan töşükdin ḫalḳlar
kirip çıḳıp ve ḫırmānġa hem yaḳın boldı. ḳalġan ārafnı hem tüşüp
aldı. yār muḥammed bāy açḳan töşük bilen […] boldı.
andın töşük dervāzesi atandı. munıŋ bilen şehriŋ
dervāzesi törtdür. andın ḥazret-i mezār pādşāhımġa

20[12b]

yār muḥammed bāynıŋ bir iḫlāṣı miŋ boldı. bu işḳa müşāhede
ḳılıp iḫlāṣ ‘aḳīdeleri ziyāde bolup bu keşf ü kerāmetlerini
ṣarīḥ körüp bilip ḥażret-i mezār pādşāhımġa mürīd boldılar.
ḫırmānnıŋ ornı bilen hemme özige tabi‘ yerlerini bu zāt
bā-berekātnıŋ pāy ḳademleriġa neẕr-i taṣdīḳ ḳıldılar. el-ḥāl bu
pāk ‘imāret ü ravża-ı mübārekniŋ ornı ve künbeḏniŋ ornı
ve ḫān-ḳāh-ı mescidlerniŋ ornı ve köl bāġlarnıŋ ornı ve bu
beş peşīmanlıḳ zemīnni ḥażret-i mezār pādşāhımġa neẕr ḳılıp
bérip ḫiḏmetleride bolup tā ‘ālem-i fānīdin ötkünçelik
ḫiḏmetleridin ḳalmay naẓar-ı iltifātlarını alıp ‘ālemdin kétti.
ḥażret-i mezār pādşāhım nemāzını oḳup ḥażret-i yūsuf ḳādir ḫān
nemāzı pādşāhımnıŋ mezārātları dervāzesi tüpide
defn-i ḫāk ḳıldılar. héç bala barḳa ve evlādları yoḳ
érdi. bir yıldın kén ehliyyeleri sa‘ādet būbī hem

21 [13a]

1 vefāt boldılar. olarnıŋ nemāzını ötep yār muḥammed baynıŋ
2 yanında defn-i ḫāk ḳıldılar. ol vaḳtda bu ravżanıŋ
3 eṭrāfıda ādem ḳoyulġan émes érdi. ḳum dervāzedin
4 tartıp tofraḳlıḳ mezarġaçalık éki ṭaraf güristānlıḳ
5 érdi. ol vaḳtda yār muḥammed baynıŋ aġçası sa‘ādet būbīm
6 bilen hażret-i yūsuf ḳādir ḫān pādşāhım yatḳan érdiler.
7 yār muḥammed bay şunça zemīnlerni neẕr ḳılıp bérdi. bu zemīn ziyāde
8 sa‘ādet-mend éken ‘arab u ‘acem ādemleriniŋ ziyāret-gāhı
9 boldılar. hażret-i muḥammed muṣṭafī ṣallā’l-lahu ‘aleyhi ve’s-sellemniŋ
evlād
10 -larıġa naṣīb boldılar. bu ẕāt-ı şerīflerni uşbu zemīnġa
11 defn-i ḫāk ḳıldılar. züleyḫā bégümni ḳarasaḳālda defn-i ḫāk
12 ḳıldılar. andın ḥażret-i mezār pādşāhım yārkendge bardılar.
13 evvel vaḳtda ḥażret-i ḫᵛāce isḥāḳ velī ḫᵛācemniŋ bir oġul
14 -ları bar édi. atı ḫᵛāce şādī érdi. anıŋ ḳadīmdin

22[13b]

1 ḥażret-i mezār pādşāhımġa ‘adāveti bar érdi. bī-edeblik ḳılıp
2 zehr bérdi. ḥażret-i mezār [...] envārnıŋ mülāzımlarıdın
3 birleri kāşġarġa kélip ḥażret-i seyyidü’l-āfāḳ ḫᵛācemġa ḫaber ḳıldı.
4 andın ḥażret-i mezār pādşāhımnı alıp kāşġarġa
5 revān boldı. tofluḳġa yétip kélgenleride kāşġarġa ṭarafıdın
6 seyyid āfāḳ ḫᵛācem yétip kéldi. ol keçe tofluḳda turdılar.
7 ḥażret-i mezār pādşāhım aydılar ki ey ferzend-i ercümend ḥażret-i
8 ḥāḳḳ sübḥāne ve te’ālīdin siznıŋ cemālıŋızını körmek üçün müḫlet
9 tilep érdim. sizge ménıŋ vaṣiyyetim oldur ki ol cāylarıge
10 yār muḥammed bay bizler neẕr ḳılıp bérip aydılar. ḥażret-i resūl-ı ḫudā
11 şol yerni miŋ (vaṣiyyet) beşāret bérip aydılar. ravża-ı mübārek
12 -niŋ ornıdın tartıp on éki ferseng yerni miŋ
13 bağışlaġan érdiler. mürīdlerim bile şol yerdin ḳopḳay mén.
14 méni ol yerde defn-i ḫāk ḳılsalar dép naṣīḥat vaṣiyyet

23[14a]

1 -lerini temām ḳılıp şol yerde ‘ālem-i fānīdin ‘ālem-i bāḳīġa rıḥlet
2 ḳıldılar. *ḳālū innā’l-lāhi ve innā aleyhi rāci‘ūn* ol vaḳtda
3 tarīḫḳa bir miŋ atmış bir (1061) érdi.
4 andın mübārek cesedlerini tévege yüklep boylasını
5 özleri yütelip ol yerdin yürüp kāşġarġa alıp kéldi.
6 vaṣiyyet ḳılġan ve felekdin nūr-ı ilahī tökülgen ve ḫırmānnıŋ
7 ornıda defn-i ḫāk ḳıldılar. bir munça vaḳtdın kén ḥażret-i
8 seyyidü’l-āfāḳ ḫᵛācem nūru’l-lahi maraḳda seyāḥat ḳılmaḳlıḳnı iḫtiyār
9 ḳıldılar. ol vaḳtda seyyidü’l-āfāḳ ḫᵛācem on sekiz yaşda
10 érdiler. ‘ālemniŋ hemmesini seyāḥat ḳıldılar. andın ḥażret-i seyyidü’l-āfāḳ
11 ḫᵛācem yārkendge bardılar. ol vaḳtda yārkendniŋ pāy-ı taḫtıda
12 yolbars ḫān bar érdiler. yolbars ḫānnıŋ bir ‘ammesi kāşġarda
13 ebū’l-hādī bégniŋ érdi. anıŋ bir ḳızı yolbars ḫānnıŋ
14 ḳaşıda érdi. ol ḳızını yolbars ḫān ḥażret-i seyyidū’l-āfāḳ ḫᵛācemġa

24[14b]

1 tola iltimās ḳıldılar. nā-çār seyyidü’l-āfāḳ ḫᵛācem ḳabūl ḳıldılar.
2 andın ‘aḳd-ı nikāḥ ḳılıp aldılar. yaḥyī ḫᵛācem laḳabları ḫᵛān-ḫᵛācem ‘abdu’ṣ-ṣamed
3 ḫᵛācem{dür} uşbu melīkdin vucūdġa kéldiler. naḳl ḳılıpdur ki
4 seyyidü’l-āfāḳ ḫᵛācem yārkenddin çıḳıp dehbidge kélip on éki
5 yıl turdılar. andın peçeŋ şehrige seyāḥāt ḳılmaḳnı iḫtiyār
6 ḳılıp sefer (-ge kéldiler) ḳıldılar. bularnıŋ mübārek pāy
7 ḳademleri […] şehrige yéttiler. anda bisyār ḫalḳ bar
8 éken. ol-vaḳt ḫıṭāyġa ḳalmaḳdın tola teşvīşlik yétken
9 vaḳtige seyyidü’l-āfāḳ ḫᵛācem şehrge yéttiler. şehrniŋ yanıda
10 toŋattılar{nıŋ}. mescidleri bar érdi. şunda tüştiler.
11 bu mescidniŋ […]side bir top örük bar érdi.
12 ḳadīmdin ol örük zehr émes érdi. bu yıl zehr boldı.
13 şubu künlerde bir kişi yése ölür érdi. ḥażret-i seyyidü’l-āfāḳ
14 ḫᵛācemġa bir munça ādemler kélip aydı ki sizler müsāfir kişi ékenler.

25[15a]

1 bu örükdin yémesünler dép mani‘ ḳıldı. ḥażret-i seyyidü’l-āfāḳ
2 ḫ̬ᵛācem aydılar ki ḥudāy te‘ālīniŋ ḳudreti bilen bu yıl bu örük
3 zehr bolupdur. yana tatlıḳ ḳılsa anı ḳudretiġa ‘aceb émes
4 dédiler. ol vaḳtda bu örük pışıp kemālıġa yétip
5 érdi. ḥażret-i seyyidü’l-āfāḳ ḫ̬ᵛācem mübārek ḳollarını uzatıp
6 örükniŋ şāḫıdın tutup ırġattılar. mīveleri
7 be-temām tökülüp yerge tüştiler. ḥażret-i seyyidü’l-āfāḳ ḫ̬ᵛācem
8 aydılar ki héç endīşe ḳılmay bī-taḥammül bismi’l-lahi’r-raḥmāni’r-raḥīm
9 dép. yéŋler dép emr ḳıldılar. aṣḥāb-ı yārānlar yediler. bu
10 turġan ḫalāyıḳ bularnıŋ ölmey tirig ḳalġanıġa şehr ḫalḳı ḥayrān
11 ḳalıp uluġlarıġa aŋlattı. uluġları ḫānġa aŋlattı. ḫān buyurdı ki
12 bularnı ḫālī ḳoymay iḫtiyāṭ birle saḳlaŋlar dép yarlıḳ ḳıldı.
13 el-ḳıṣṣa bir éki kün ötti mü ya ötmedi mü ḫān […] bolup ḳaldı.
14 ol diyārnıŋ ṭabībleri mu‘ālece ḳılışġa ‘āciz kaldılar.

26[15b]

1 ḫān bularnı iḫtiyāṭ birle saḳlasun dégen sebebdin
2 bu rencge giriftār bolġan érdi. el-ḳıṣṣā ḫān ṭabīblerdin
3 nā-ümīd boldı. andın fāl-bīnlerni alıp kéldi. fāl-bīnler
4 ḳur‘a saldı ḳur‘adārlar aydı-ki ḫānnıŋ aġrıḳı iḫrāc-ı ṭabī‘atdın
5 émes. ḫāndın uluġ bir kişige renc yétken sebebdin ḫān rencge
6 giriftār bolupdur dép aytıp bérdiler. ḫān fī’l-ḥāl
7 yarlıġ iberdi-ki bizlerdin ma‘ẕūr tutsalar biz özlerini
8 bilmey tonumay yaman gümān ḳılġan éken miz. ‘afv ḳılsalar dép
9 ḫaṭṭ bérdi. andın soŋ seyyid āfāḳ ḫ̬ᵛācem ḫaṭṭ mażmūnıdın muṭṭali‘
10 bolġaç bir şīşeġe āb-ı dehenlerini salıp […]
11 ḫalīfesi molla yūsuf āḫūnd molla baba āḫūndlarnı ḫānġa yiberdi.
12 bular barġunça ḫān neṣf-i cān bolġalı turdı. ḥażret-i seyyid āfāḳ
13 ḫ̬ᵛācemniŋ āb-ı dehenlerini ḫānnıŋ aġzıġa ḳoydılar. ḫān şol
14 sā‘at ḳoyup olturdı. ḫānnıŋ bedenide aṣlā rencniŋ

27[16a]

1 eşeri ḳalmadı. ḫān ḥażret-i seyyid āfāḳ ḫᵛācemniŋ esrārlarını
2 sorar. bulardın aŋlap bularġa ziyāde in‘ām iḥsānlar
3 bérip ve ḥażret-i seyyid āfāḳ ḫᵛācemġa uluġ muṭṭali‘lerdin ḳırḳ téve
4 ve ḫoş-būy çaylardın hem ḳırḳ téve yükletip tartıḳ ḳıldı.
5 sücūnıŋ uluġ serdārlarıġa yarlıġ iberdi-ki bizlerge tābi‘
6 şehrlerge şundaġ uluġ seyyid ḫalḳlardın [...] i‘rāż ikrām
7 -larnı ḳılıp [du‘ā]larını ḥāṣıl ḳılıŋlar dép. ḥażret-i seyyid āfāḳ
8 ḫᵛācem bizlerge tābi‘ ḳaysı şehr ḳaysı diyārnı ḫᵛāhlasalar bérdim.
9 méniŋ ḫazīnelerimġa başlap kiriŋler. né némerseni ḫᵛāhlasalar
10 altunlar bī-dirīġ bériŋler dép fermān ḳıldı. andın ḫānnıŋ
11 erkān-ı devletleri yarlıġnı aŋlāp ḥażret-i seyyid āfāḳ ḫᵛācemġa
12 i‘rāz ikrāmlarını ḳılıp ḫazīneçiler seyyid āfāḳ ḫᵛācemni ve aṣḥāb-ı
13 yārānlarını ḫazīnege başlap alıp kirdiler. ḫazīnedeki her i‘rāz
14 pesend ḳılmadı. mübārek közleri çayġa tüştiler. ḫānnıŋ

28 [16b]

1 ḳırḳ tévesige ḫoş-būy çaylardın yüklediler. bir topdın ṭavār
2 bir topdın her ḳısmī māl metā‘lardın aldılar. aṣḥābları birerdin
3 çīne aldılar. andın sālār dégen şehrni iḫtiyār ḳıldılar.
4 sālārnıŋ ḫalḳı temām müselmān érdi. sālār şehride altı ay
5 turdılar. ḥażret-i seyyid āfāḳ ḫᵛācem ḫān-ḳāh ḳıldurup seccāde
6 -nişīnlıḳ ḳıldılar. ol şehrniŋ ḫalḳı inābet ḳıldılar.
7 ne-çendleri ḥāl tapıp ehl-i ḥāl boldılar. ne-çendleri ehl-i manṣıb
8 bolup bégler bégi boldı. altı aydın kén öz örük
9 -lerde bir kişini seccāde-nişīnde oturġuzup ḳoydılar.
10 ol kişiniŋ atı ve ḳatı allāh āḫūnd lākabları altūn baş āḫūnd
11 érdi. andın sücūġa barmaḳnı iḫtiyār ḳıldılar. anda dellākī dép
12 bir ḳur‘a-dārı bar érdi ḳur‘a-dārlıḳġa bisyār kāmil érdi.
13 ḥażret-i seyyidü’l-āfāḳ ḫᵛācem sālār dégen şehrdin yürüp sücūġa
14 üç künlik ḳalıp érdi. sücūnıŋ uluġı dellākīġa aydı-ki

29[17a]

1 ey dellākī bir ḳur‘a salġıl. eṭrāf-ı ‘ālemde néme köp söz bardı.
2 dellākī ḳur‘a salıp dédi-ki bizniŋ ṭarafımızge bir uluġ aḳ destār
3 -lik kişi kéledür dédi. sücūnıŋ uluġı aydı-ki ey dellākī
4 ‘ālemde méndin uluġ kişi yoḳ dér sén. bir iş ḳılıp azma iş
5 ḳılmam mén dédi. dellākī ḫaymesiniŋ néçe yerni téşip ḳoydı
6 ve künniŋ şu‘lesige ne-çendḳaçaġa su alıp asıp ḳoydı.
7 el-ḳıṣṣā ḥażret-i seyyidü’l-āfāḳ ḫ̬ācem vaḳtige yétip kéldiler. bular
8 yügürüp barıp tofçaḳnıŋ cılavını tutup alıp ḫaymesige
9 teklīf ḳıldılar. ḥażret-i seyyid āfāḳ ḫ̬ācem bismi’l-lahi’r-raḥmāni’r-raḥīm
10 dép oŋ ḳademlerini ḳoydılar. bu kāfirleriniŋ ḳılġan
11 siḥr-i cādūlarını be-temām bāṭıl ḳıldı ve hemmesi yerge tüşüp
12 kétti. ol kāfir dellākī dédi-ki méniŋ gümānımda ‘ālemde méndin
13 uluġraḳ kişi yoḳdur désem méndin ḥażretleri uluġ
14 ékenler dédi. andın dellākī dédi-ki ey pādşāhım özleri

30[17b]

1 bir nérseni yaşursunlar. mén tapay dedi. mén bir nerseni
2 yaşuray ḥażretleri tapsunlar dédi. ḥażret-i seyyidü’l-āfāḳ
3 ḫ̬ācem aydılar ki ey dellākī sén bir nerse yaşurġıl dédilerse
4 dellākī ḳolını uzatıp çeŋelī māzenderāndın bir turġaynıŋ
5 üç toḫ̬ūmını basıp yatḳan uvasıdın aldı. ḥażret-i āfāḳ
6 ḫ̬ācemġa aydı. bu néme dép ḥażret-i āfāḳ ḫ̬ācem aydılar ki {ḥāẓır} ḥāżır
7 savutmay uvasıda ḳoyġıl dédiler. andın seyyidü’l-āfāḳ
8 ḫ̬ācemġa dellākī dédi-ki özleri bir nerseni yaşursunlar.
9 mén tapsam dédi. ḥażret-i seyyidü’l-āfāḳ ḫ̬ācem ḳollarını
10 ‘arşnıŋ ṭarafıge sunup yana ḳollarını yumup néme dép
11 dellākīga tuttılar. dellākī aydı. mén taptım amma démeydür […]
12 nerseni tuttılar dédi. ḥażret-i seyyidü’l-āfāḳ ḫ̬ācem aydılar ki
13 tapalmadıŋ. eger tapsaŋ dér érdiŋ dédi. andın dellākī
14 kāfir*lā ilahe illā’l-lah muḥammedün resūllu’l-lah* dép īmān

31[18a]

1étip müselmān boldı. ḥażret-i seyyidü'l-āfāḳ ḫ̬ᵛācemniŋ ʻarż-ı
2 maḳṣūdları bu érdi ki bu kāfir kāfirlıḳı bilen aşıp ḳalġan
3 éken bir kāmil tapalmay çerāġını yarutalmay yürgen édi.
4 ḥażret-i seyyidü'l-āfāḳ ḫ̬ᵛācem sefer ḳılmaḳnı iḫtiyār ḳıldılar. sücūnıŋ
5 uluġları bizge bir ḫiḍmet buyursalar ḳılsaḳ dép nālezārī̄
6 ḳılıştı. hażret-i seyyidü'l-āfāḳ ḫ̬ᵛācem aydılar ki andaġ bolsa sizler
7 -niŋ ḫiḍmetiŋler şu bolsun-ki sizler ḫudāvend-i teʻālī̄ni biz bilip
8 ī̄mān étip müselmān boluŋlar dédi. bular aydı. ārī̄ bizler
9 müselmān bolsak yaḥşı bolur. aydı amma bizlerge tābiʻ yégirmi tört
10 şehrimiz bar. bular be-temām bizlerge yanadur. bölük bir ḫiḍmet
11 bolsa buyursalar ḳılsaḳ. ī̄mān islām nemāz rūzemizni
12 maḥfī̄ ḳılsaḳ ḳıyāmet küni bizniŋ ī̄mān étip müselmān bolġanımızġa
13 ḥażretleri güvāh bolsalar dédi. ḥażret-i seyyid āfāḳ ḫ̬ᵛācem
14 kāşġarda ékenleride baba-ḫān dép bir ẓālim-i nā-be-kār bar édi.

32 [18b]

1 ḥażret-i seyyidü'l-āfāḳ ḫ̬ᵛācemniŋ dillerini bisyār aġrıtıp édi.
2 şol ciḥetdin çī̄n seferini iḫtiyār ḳılıp ʻālemni seyr-i seyāḥat ḳılıp mübārek
3 pāy-ı ḳademleri bu diyārġa yétken érdi. ḥażret-i seyyidü'l-āfāḳ ḫ̬ᵛācem
4 aydılar ki andaġ bolsa siznıŋ yārkendge kāşġar vilāyetide mürī̄d
5 muḫlī̄ṣlerimiz tola érdi. baba-ḫān dégen żālim-i nā-be-kārnıŋ
6 żulmidin āmān tapsaḳ dép aydılar dégen hemān sücūnıŋ ḫānı
7 fī̄'l-ḥāl ḳabūl ḳılıp éli-ḫunıŋ uluġı soḳturġa ḫaṭṭ yazdı-ki
8 bular bolsalar ḫānnıŋ uluġ mihmānlarıdur. ḫānnıŋ ḥācetlerini
9 revā ḳılıp ḳança inʻām iḥsānlar körüp yandılar dép ḫānnıŋ
10 yarlıġı kéldi. bizlerniŋ ḳalem riv[ā]yetimizde yerni ḫ̬ᵛavāhiş ḳılsalar
11 bérdim dép yarlıġ kéldi. ey soḳtur saŋa ḫaṭṭ bérdim. anıŋ uçuŋa
12 bu ḫaṭṭ barışça ḥayāl ḳılmay on éki miŋ (12.000) çerig
13 alıp barıp kāşġar yārkenddeki baba-ḫān ẓālimni öltürüp
14 bala barḳalarını esī̄r ḳılıp bu uluġ mihmānlarnı kāşġar yārkendniŋ

33[19a]

1 pāy-ı taẖtıda olturġuzup ḳoyup uçurıdın ḫaṭṭ yazıp kele sén
2 dép ḫaṭṭ bérdi. bu soḳtur dégen ḳoŋtāçı dégen ḳalmaḳnıŋ atası
3 érdi. soḳtur ḫaṭṭ kélgen hemān on éki miŋ leşkerni ile ḫunıŋ
4 dervāzesidin çıḳarıp ḫażret-i seyyid'ül-āfāḳ ḫ̬ācemni alıp aḳsay
5 bilen üstün artuşġa tüştiler. ol kün artuş ḫalḳı
6 tüşkün ḳonalġalarını alıp kélip ḥażret-i seyyidü'l-āfāḳ ḫ̬ācem
7 -ni ziyāret ḳıldılar. értesi şehr ḫalḳı be-temām çıḳıp ayaġlarıġa
8 yıḳılıp yıġlaşıp yeŋi başdın inābet ḳıldılar. andın
9 soḳtur lāv-ı leşkeri bilen kāşġar şehriġe kirip baba-ḫānnı
10 öltürüp bala barḳalarını esīr ḳılıp andın yārkend şehriġe
11 bardılar. ḫalḳı ḥażret-i seyyidü'l-āfāḳ ḫ̬ācemni ḳörüp ayaġlarıġa
12 yıḳılıp ziyāret ḳılıp hemmeleri inābet ḳıldılar. andın soḳtur
13 yārkend kāşġārnı alıp bularnı taẖtda olturġuzup kāşġar ve
14 yārkendni bularġa tapşurup du'ālarını alıp lāv-ı leşkeri birle

34[19b]

1 yanıp kétti.
2 el-ḳıṣṣā soḳturnıŋ bu ḳılġan ḫiḏmetiniŋ 'avẕıge
3 ḥażret-i divāne-meşrebni éliġa iberip ḳoŋtaçınıŋ ḳızı
4 setrceb ki behāne birle 'āşıḳ bolup ḳoŋtaçını ḫātūnını
5 ve ḳızını müselmān ḳılġanı ḥażret-i seyyidü'l-āfāḳ ḫ̬ācemniŋ
6 ẓuhūr érdiler. ḥażret-i seyyidü'l-āfāḳ ḫ̬ācem kāşġarda taẖt
7 üzre ber-ḳarār boldılar.
8 ḥażret-i mezār pādşāhım yārkenddin yanıp topluḳġa kélgen
9 -leride ḥażret-i seyyidü'l-āfāḳ ḫ̬ācem bilen vedā'laşıp ne-çend
10 vaṣiyyetlerni ḳılıp aydılar. vaṣiyyetleri bu érdi-ki ḳambūl
11 maġūstānnıŋ şehri érdi. bizlerniŋ ḳademimiz ol şehrge
12 yétkende ḳambūl ḫalḳı hidāyet tapḳan érdiler. ammā köhne ṭurfān
13 şehri keŋrü ve uluġ şehr édi. siznıŋ ḳademiŋizdin hidāyet
14 tapadurġan édi. sizge mevḳūf ḳalġan édi. ol diyārnıŋ

35[20a]

1 ḫalḳlarıġa pend naṣīḥat ḳılsalar ḳabūl ḳıladur. ol diyārnıŋ
2 ḫalḳı siznıŋ ṣoḥbetiŋizdin ve ḫiḏmetiŋizdin maḥrūm ḳalmaġay
3 dép vaṣiyyet ḳılıp édiler. şol cihetdin ḫān ḫ̬ᵛācemni hem-rāh
4 ḳılıp ḳāmbūl ve köhne ṭurfān ṭarafıge sefer ḳıldılar. bu vaḳtda ḫān
5 ḫ̬ᵛācem pādşāhım ḥadd-ı belāġatge yétken érdiler. mundın ilgeri
6 çīn seferide ve éli-ḫu seferide mevhim ḫān ḫ̬ᵛācem hem-rāh édiler.
7 vaḳtī-ki bābā-ḫān ẓālim bed-girdārdın kāşġar ḫalḳı fāriġ bolġalı
8 on yıl boldı. şol vaḳtda seyyidü'l-āfāḳ ḫ̬ᵛācem ne-çend yıl ṭurfānda
9 iḳāmet ḳıldılar. neçe ḫalḳlarnı hidāyet ṭarafıge başladılar.
10 cemī' 'ulemā u ümerā u fużalā u fuḳarālar keçe kündüz ḫiḏmetleride
11 boldılar. ḥażret-i seyyidü'l-āfāḳ ḫ̬ᵛācemniŋ ṣoḥbetleri hemīşe
12 meṣnevī-i şerīf ḫ̬ᵛān bilen ötüp turar érdiler ve hemmelerni
13 ve ḥidāyetdin ḫaber tapşurup hemme ḥaḳḳ te'ālīdin hidāyet tilep
14 du'ā ḳılur édiler. ḥaḳḳ sübḥāne ve te'ālī bu ẕāt-ı şerīfniŋ du'āsı

36[20b]

1 berekātıdın köhne ṭurfān ḫalḳı tola münāfıḳ ve ehl-i küffārlar édi. hidāyet
2 tapıp ehl-i faźl u ehl-i vilāyetdin boldılar. ṭurfān ehlini
3 bir birini ḫ̬ᵛāce atamaġlıḳ şundındurlar. ḥażret-i seyyid āfāḳ ḫ̬ᵛācem
4 hemīşe meṣnevī ḫānlıḳ [ḫ̬ᵛānlıḳ] ḳılıp şerī'at ṭarīḳat ḥaḳīḳat ma'rifetdin
5 şükr-efşānlıḳ ḳılur édiler. ḫiḏmetlerideki ḫādimler bu
6 zāt-ı bā-berekātnıŋ nefeslериniŋ leṭāyifleridin
7 ba'żılar ki te'ṣīr ḳılıp mest müstaġraḳ bolup hūşlarıdın
8 kétip yana hūşlarıġa kélür édiler. ol vaḳtda mürīd muḫlīṣler
9 birer sā'at ṣoḥbetleridin ḫālī bolmas édiler. ḥażret-i
10 seyyidü'l-āfāḳ ḫ̬ᵛācem meṣnevī-i şerīfniŋ bir beytige üç keçe
11 kündüz ma'nī aytur érdiler.'ulemā' fuẓalā u ümerā 36/11u fuḳarālar
12 aytışur édi-kim ḥażret-i mevlāna-ı şerīf meṣnevī-i şerīfni ḥażret-i
13 seyyidü'l-āfāḳ ḫ̬ᵛācem üçün taṣnīf ḳılıp ékenler dér édiler.
14 rubā'ī *ān şenşāh-e cihān seyr ü seyeḥat kerde-end (muḥammed) merdemān-e*

37[21a]

1 *nīk behtān rā-hidāyet kerde-end (muḥammed) ḫᵛāce-i āfāḳ būde-end hemme hidāyet*
2 *kerde-end (‘oṩmān) evvel aḫir der-şehr-i kāşġar iḳāmet kerde-end (‘ali).*
3 ḥażret-i seyyid āfāḳ ḫᵛācem ataları ḥażret-i mezār pādşāhımnıŋ
4 temām vaṣiyyetlerini becā kétürüp andın yanıp yā
rkendġa kéldi.
5 ol vaḳtda yārkendde çıŋız ḫānnıŋ āftāb-ı ṭal‘at u müşterī-i sa‘ādet
6 bir ḳızları bar édi. ḥażret-i seyyidü’l-āfāḳ ḫᵛācemniŋ hemme esrārları
7 -dın molla naḳī āḫūnumnı ḫanım pādşāhımnıŋ ḫiḏmetleriġe iberdi.
8 molla naḳī āḫūnumnı ḫanım pādşāhımnıŋ ordasıġa bardılar.
9 ḫanım pādşāhımnıŋ bir dāyesi bar édi. aŋa hemmeni ayttı. dāye kirip
10 ḫanım pādşāhımġa aŋlattı ki seyyidü’l-āfāḳ ḫᵛācem mevlānā molla naḳī
11 aḫūnumnı iberipdürler. sözīniŋ mażmūnı şubu kim ḫanım pādşāhım
12 bizlerni ḳabūl tutarlar mikin déydürler dédi. ḫanım pādşāhım
13 mevlānā molla naḳī āḫūnumnı aldılarıġa çırlatıp kirdiler. mevlānā molla
naḳī
14 āḫūnum ḥażret-i āfāḳ ḫᵛācemniŋ aytḳan sözlerini bir bir beyān

38 [21b]

1 ḳıldılar. ḫanım pādşāhım ḥażret-i āfāḳ ḫᵛācem ṭarafıge baḳıp ta‘ẓīm
2 becā kéltürüp dédiler ki andaġ bolsa méniŋ üç şarṭım bar. ḳabūl
3 ḳılsalar. men hem ol zāt-ı bā-berekātnıŋ ḫiḏmetleride bolsam
4 maŋa hem her ékile ‘ālemde devlet sa‘ādet āb-rūydur dédiler.
5 {1} andın ḫanım pādşāhım aydılar ki evvelḳı şarṭım oldur ki kişige
6 {2} ġażab ḳılsam ḳatl ḳılmaġunça ötmey-mén araġa tüşmeseler. ékinçi
7 şarṭım oldur ki méniŋ pādşāh-zāde toġḳanlarım bar.
8 olarġa her némersege in‘ām iḥsān ḳılsam anı méndin dirīġ tutmasalar.
9 {3} üçünçi şarṭım oldur ki muḳaddem-i ‘ulemā’lardın aŋlap aydım ki
10 ḥażret-i resūl ṣalla’l-lahu ‘aleyhi ve’s-sellem ẓuhūrları bu ‘ālemġe velīyyū’l-lah
11 kéledürmişler. hemme olarġa tābi‘ boladurmışlar dép aŋlap
12 édim. ol sulṭānu’l-evliyā méndin ẓuhūrġa kélseler ḫānım birle
13 māl emvāllarımnı olar ḥaḳḳıda ṣarf ḳılsam murādım ḥāṣıl
14 boladur dép mevlānā molla naḳī āḫūnumnı yandurdılar.

39 [22a]

1 el-ḳıṣṣa mevlānā molla naḳī āḫūnum ḥażret-i seyyidü'l-āfāḳ ḫᵛācemniŋ
2 dergāhlarıġa kélip ḫanım pādşāhnıŋ dégen sözlerini bir bir taḳrīr
3 ḳıldılar. ḥażret-i seyyidü'l-āfāḳ ḫᵛācem bu sözni aŋlap ḳabūl
4 ḳılġanlarıġa ḫoş-vaḳt bolup dédi-ki ol üç işniŋ
5 {2} séni ḳabūl tutsaḳ birige ẓuhūr-ı peyġamber kélmek ḫudāy te'ālīniŋ
6 'aṭāsıdur mén aŋa 'ācizdür mén dédi. yana molla naḳī āḫūnum ḫanımnıŋ
7 ḫiḍmetlerige bardılar. ḥażret-i seyyid āfāḳ ḫᵛācemniŋ dégen
8 sözlerini yana alıp bardılar. ḫanım pādşāhım bu sözni aŋlap
9 dédi-ki méniŋ maḳṣūdum oldur ki eger kişini ḳatl ḳılmasam
10 mu ḳılmay. ẓuhūr-ı peyġamber méndin vücūdġa kélseler be-cān-ı dil ḳabūl ḳılur mén
11 dédiler. mevlānā molla naḳī āḫūnum ḫānım pādşāhımnıŋ bu sözlerini
12 ḥażret-i seyyid āfāḳ ḫᵛācemġa 'arż ḳıldılar. andın ḥażret-i seyyid āfāḳ
13 ḫᵛācem bu müşkil işniŋ ḥall bolmaġlıḳı üçün ḫalvet-ḫānelerige
14 kirip ḥażret-i resūl ṣalla'l-lahu 'aleyhi ve's-sellemniŋ rūḥ-ı […] fütūḥlarıġa

3. DİZİN

3.1. Dizin

A

āb (Far.) su
ā.+ı 26/10, 26/13
ābād (Ar.) mamur, şen, bayındır
ā. 11/02
āb-rūy (Far.) yüz suyu
ā.+dur 38/04
ʻaceb (Ar.) şaşılacak şey
ʻa. 11/05, 25/03
ʻacem (Ar.) İranlı, Fars
ʻa. 21/08
ʻacz (Ar.) acizlik, zayıflık, güçsüzlük
ʻa. 11/13
ʻāciz (Ar.) aciz, zayıf, güçsüz
ʻa. kaldılar 25/14
ʻa.+dür 39/06
aç- açmak
a.-ḳan 19/10, 19/12
a.-ḳusı 3/05
ʻadāvet (Ar.) düşmanlık
ʻa.+i 4/05, 22/01
ʻa.+i (ḥased ü ʻa.) 3/12
ādem (Far. < Ar.) insan
ā. 21/03
ā. (otuz ā.) 19/01ā.+ler 24/14
ā.+lerge 18/14
ā.+leriniŋ 21/08
āḏīne (Ar.) cuma günü
ā. 14/05, 16/02
āftāb (Far.) güneş
ā.-ı ṭalʻat 37/05
ʻafv (Ar.) suçu bağışlama
ʻa. 6/10
ʻa. ḳılsalar 26/08
aġça akrabalık ifadesi
a.+sı 21/05
aġrıḳ ağrı; hastalık
a.+ı 26/04
aġrıt- ağrıtmak; hastalandırmak
a.-ıp 32/01
aġız ağız
a.+ıġa (aġzıġa) 26/13
āḫir (Ar.) son, sonraki
ā. 3/14
āḫūn (Ar.) arkadaş, kardeş
ā.+um 37/14, 39/01, 39/06, 39/11
ā.+umnı 37/07, 37/08, 37/11, 37/13, 38/14
āḫūnd (Far.) molla, hoca
ā. 5/08, 26/11, 28/10, 28/10
ā.+larnı 26/11
aḳ ak, beyaz
ā. 29/029
ʻaḳd (Ar.) sözleşme, kararlaştırma
ʻa.-ı niḳāḥ ḳıldım 9/12
ʻa.-ı niḳāḥ ḳılıp 24/02
ʻaḳīde (Ar.) iman, dini inanış
ʻa. ḳılıp 15/01
ʻa.+leri 20/02
aḳrabā (Ar.) akraba, kan bağı olan kimse
a.+larnı 19/02
al- almak
a.-dılar (duʻā a.) 4/03
a.-dı 19/12, 30/05
a.-dılar 18/04, 19/03, 24/02, 28/02, 28/03
a.-ıp 4/01, 6/08, 8/12, 16/11, 19/05, 20/10, 22/04, 23/05, 26/03, 27/13, 29/06, 29/08, 32/13, 33/04, 33/06, 33/13, 33/14, 39/08
aldı karşı (birisinin önü huzuru)
a.+ġa 17/05
a.+larıġa 37/13
ʻālem (Ar.) dünya
ʻā.+de (eṭrāf-ı ʻā.) 29/01,
ʻā.+ni (sürūr-ı ʻā.) 17/14
ʻā.+de 29/04, 29/12, 38/04
ʻā.+din 20/10
ʻā.+dür 17/11
ʻā.+ge 17/13, 38/10
ʻā.+ni 32/02

‘ā.+niŋ 23/10
‘ālem-i bāḳī (Ar.) sonsuz dünya
‘ā.+ġa 2/10, 3/09, 23/01
‘ālem-i fānī (Ar.) geçici dünya
‘ā.+din 2/10, 3/08, 20/09, 23/01
‘ālem-i ġayb (Ar.) bilinmeyen dünya; öteki dünya; ahiret
‘ā.+dın 9/3
allah (Ar.) Tanrı, Allah
a. 28/10
altı altı (6)
a. 4/10
a. ay 28/04
a. aydın 28/08
a. ayı 5/12
a. kelimelerni 6/05
altun altın
a. 28/10
a.+lar 27/10
a. (miŋ a.) 16/10
āmān (Ar.) bağış, bağışlama
ā. 32/06
āmin (Ar.) amin, duaya kabul isteği
ā. 3/02, 3/07
ammā (Ar.) ama, fakat
a. 7/13, 19/09, 30/11, 31/09, 34/12
‘amm (Ar.) amca
a.+esi 23/12
ana anne
a.+dın 3/12
anbār (Far.) ambar, depo
a.+larnı 19/02, 19/05
anda orada, o zaman
a. 10/09, 24/07, 28/11
andaġ o şekilde, onun gibi
a. 11/10, 31/06, 32/04, 38/02
andın o sebepten
a. 2/13, 3/05, 3/06, 3/08, 4/02, 4/03, 4/06, 6/05, 10/05, 10/09, 10/12, 11/12, 18/04, 18/04, 18/13, 19/13, 19/14, 21/12, 22/04, 23/04, 23/10, 24/02, 24/05, 26/03, 26/09, 27/10, 28/03, 28/11, 29/14, 30/07, 30/13, 33/08, 33/10, 33/12, 37/04, 38/05, 39/12
aŋa ona
a. 15/05, 37/09, 39/06
aŋla- anlamak, bilmek
a.-ndı 10/10
a.-p 27/02, 27/11, 38/09, 38/11, 39/03, 39/08
aŋlat- anlamak, bilmek
a.-tı 25/11, 25/11, 37/10
anı onu
a. 25/03, 38/08
anıŋ onun
a. 11/01, 19/08, 21/14, 23/13, 32/11
a.+dın 10/02
ara ara, arasında
a.+ġa 17/08, 38/06
‘arab (Ar.) Arap
‘a. 21/08
āraf (Ar.) sınır
ā.+nı 19/11
aralıḳ aralık, mesafe
a. 15/02
a.+da 10/11
ārī (Far) evet
ā. 31/08
‘arş (Ar.) gök yüzü
‘a.+nıŋ 30/10
‘arż (Ar.) sunma, gösterme
‘a.+ı 31/01
‘a. ḳıldı 9/13, 15/11
‘a. ḳıldılar 39/12
as- asmak
a.-ıp 29/06
‘aṣā (Ar.) sopa, değnek; dervişlerin taşıdığı sopa
‘a. 14/05
‘a.+larını 11/09
āsān (Far.) kolay
ā.+dur 11/05
aṣḥāb (Ar.) sahipler; Hz.Muhammet’in sohbetine katılmış kimseler
ā. 16/05, 17/04, 25/09, 27/12
ā.-ı yārānlarġa 2/13, 6/12
ā.+ları 5/08, 16/08, 28/02
ā.+larnı 9/06
aṣlā (Ar.) asla, hiçbir zaman
a. 26/14
aş aş, yemek

a.+larığa 4/01
aş- aşmak
a.-ıp 31/02
‘āşıḳ aşık
‘ā. bolup 34/04
at (1) ad, isim
a.+ı 18/06, 21/14, 28/10
at (2) binek hayvanı, at
a.+ımnı 16/11
ata baba
a.+ları 1/03, 1/04, 1/05, 1/05, 1/06, 1/06, 1/07, 1/07, 1/08, 1/09, 1/09, 1/10, 1/11, 1/12, 2/01, 2/01, 2/02, 2/03, 2/04, 2/05, 37/03
a.+sı 8/07, 33/02
a.+sıdur 39/06
ata- atamak
a.-mağlık 36/03
a.-ndı 19/13
‘aṭā (Ar.) hediye
‘a.+sıdur 39/06
atmış altmış
a. bir 23/03
‘avẕ (Ar.) sığınma
a.+ıge 34/02
ay ay
a. (altı a.) 28/04
a.+dın (altı a.) 28/08
a.+ı (altı a.) 5/12
ay- söylemek
31/08, 31/09
a.-dı ki 26/04, 28/14, 29/03
a.-dı 17/09, 19/07, 24/14, 30/06, 30/11,
a.-dılar 2/14, 3/04, 3/06, 4/04, 9/11, 10/01, 10/14, 11/14, 15/04, 18/10, 22/07, 22/10, 22/11, 25/02, 25/08, 30/03, 30/06, 30/12, 31/06, 32/04, 32/06, 34/10, 38/05
a.-dım 38/09, 38/12
ayaġ ayak
a.+larığa 4/12, 33/07, 33/11
āyet (Ar.) ayet, Kur’an’ın her bir cümlesi
ā. 11/08
ā.+niŋ 11/08
ayrıḳ başka
a. +ı 9/01
ayt- söylemek, konuşmak
a.-ıp (cuvab a.) 15/05
a.-ıpturlar 7/04
a.-ıp 16/13, 26/06
a.-ḳan 37/14
a.-sa 15/05
a.-tı 18/02, 37/09
a.-tılar 15/07
a.-ur 15/14, 36/11
aytal- (<*ayta al-*) söyleyebilmek
a.-madılar 15/08
aytış- karşılıklı söylemek, birlikte konuşmak
a.-ur 36/12
azma- şaşırmamak
a. 29/04
‘aẓamet (Ar.) ululuk, büyüklük
a. ḳıldılar 14/04

B

baba baba
b. 26/11
bā-berekāt (Ar.) bereketli
b.+nıŋ 20/05, 36/06, 38/03
bāġ (Far.) bağ, bahçe
b.+larnıŋ 20/07
bağışla- bağışlamak
b.+ġan érdiler 22/13
baḳ- bakmak
b.-ıp 38/01
baḳī (Ar.) daimi, kalıcı
b.+ġa (‘ālem b.) 2/10, 3/09, 23/01
bakşı (Ar.) bilgin, öğretmen; hekim
b. 4/13
bala çocuk
b. 18/07, 20/13, 32/14, 33/10
balıḳ balık
b. 6/03, 7/08
bar var
b. 19/04, 31/10, 38/02, 38/07
b. édi 7/14, 8/03, 21/14, 31/14, 37/06, 37/09
b. édiler 2/08
b. éken 24/07
b. érdi 9/04, 9/09, 10/08, 10/11, 22/01, 24/10, 24/11, 28/12
b. érdiler 9/02, 23/12
bar- varmak
b.-dılar érken 5/01
b.-ġan érdiler 8/12
b.-ıp yétti 16/12
b.-ur édiler 16/05
b.-adur 16/08
b.-dı 29/01
b.-dılar 5/04, 7/11, 17/01, 21/12, 23/11, 33/11, 37/08, 39/07, 39/08
b.-ġunça 26/12
b.-ıp 4/01, 4/12, 16/11, 29/08, 32/13
b.-maḳnı 4/14, 28/11
barḳa çoluk çocuk
b. 20/13
b.+larını 32/14, 33/10
b.+sı 18/07
barış- gidiş, karşılıklı gidip gelmek
b.+ça 32/12
bas- basmak, ezmek
b.-ıp 30/05
baş (1) baş, kafa
b. 28/10
b.+ımnı 18/01
baş (2) ön, uç
b.+dın 33/08
b.+ı 8/10
b.+ıda 10/08
başla- yönetmek
b.-dılar 35/09
b.-p 27/09, 27/13
başlaġuçı yönetici
b. ḳıldılar 2/13
bātıl (Ar.) boş, beyhude
b. ḳıldı 29/11
bay zengin, varlıklı
b. 18/11, 18/14, 19/10, 19/12, 21/07, 22/10
b. érdi 18/06
b.+nıŋ 20/01, 21/01, 21/05
ba‘żı (Ar.) bazı, bir kısım
b. 5/09
b.+lar 36/07
becā (Ar.) yerinde, uygun
b. kéltürüp 37/04
b. kéltürüp 38/02
b.+nı 39/10
be-cān-ı dil (Far.) canı gönülden, gönül isteğiyle
b. 39/10
bed-diyānet (Far.+Ar.) kötü inanış
b. diyānet 19/08
bed-girdār (Far.) işi, hareketi kötü
b. 35/07
b.+nıŋ 8/10
beden (Ar.) gövde, vücut
b.+ide 26/14
bég bey
b+niŋ érdi 14/13
b.+ler bégi 28/08
behāne (Far.) vesile
b. 34/04
belā (Ar.) kötü durum, zorluk
b.+ġa 7/05, 7/09

b.+lar 7/06
b.+larġa 7/06
belāġat (Ar.) söyleyiş güzelliği
b.+ge (ḥadd-ı b.) 9/09, 35/05
berekāt (Ar.) mutluluklar, hayırlar; bolluklar
b.+ıdın 36/01
b.+nıŋ 20/05
ber-ḳarār (Far.+Ar.) daimi, devamlı
b. boldılar 34/07
berī (Ar.) sâlim, kurtulmuş
b. 10/04
beş beş (5)
b. 20/08
b. imān 6/05
beşāret (Ar.) müjde, sevinçli
b. 22/11
b. bérip édiler 2/11
be-temām (Far.) tamamen
b. 25/07, 29/11, 31/10, 33/07
beyān (Ar.) açıklama, bildirme
b. ḳıldılar 37/14
beyt (Ar) ikilik şiir birimi
b. 7/02, 15/09
b.+ige 36/10
b.+ke 15/04
b.+leri 17/02
b.+lerni 15/03, 17/08
bezm (Ar.) meclis
b. 15/02
bér- vermek
b.-di (ḫaṭṭ b.) 26/09, 33/02
b.-ip (ḳol b.) 18/03
b.-diler (ḳoşup b.) 4/02
b.-di 5/06, 22/02
b.-di ḳılıp 21/07
b.-diler 18/13, 26/06
b.-dim 27/08, 32/11, 32/11
b.-iŋler 27/10
b.-ip 4/08, 14/03, 14/05, 20/09, 22/10, 22/11, 27/03
b.-ip édiler 2/11
b.-ür érdi 9/08
bidāyet (Ar.) başlangıç
b.+ge 2/12
bī-dirig (Far.) esirgeme olmaksızın
b. 27/10
bī-edeb (Ar.) edepsiz, ahlaksız
b.+lik 6/06, 22/01
bī-nihayet (Ar.) sonsuz, nihayetsiz
b. 8/13
bī-taḥammül (Ar.) tahammülüz; sabırsız
b. 25/08
bī-ṭāḳat (Far.) güçsüz
b. boldı 17/03
bil- bilmek
b.-ip 20/03, 31/07
b.-mey 26/08
bile (ayr. bkz. *bilen, birle*) ile, birlikte
b. 22/13
bilen (ayr. bkz. *bile, birle*) ile, birlikte, beraber
b. 14/04, 16/05, 16/08, 17/04, 19/12, 19/13, 20/04, 21/06, 25/02, 31/02, 33/05, 33/09, 34/09, 35/12
bir bir; bir (1)
b. 3/12, 3/14, 4/10, 9/02, 9/04, 9/05, 9/09, 9/10, 10/06, 10/08, 10/09, 10/11, 14/05, b. 14/05, 15/01, 15/04, 15/12, 15/13, 16/01, 17/01, 17/07, 17/09, 18/08, 19/03, 19/07, 20/01, 20/14, 23/07, 23/12, 23/13, 24/11, 24/13, 24/14, 25/13, 26/05, 26/10, 28/01, 28/02, 28/09, 28/12, 29/01, 29/02, 29/04, 30/01, 30/01, 30/03, 30/04, 30/08, 31/03, 31/05, 31/10, 31/14, 36/10, 37/06, 37/09, 37/14, 37/14
b. (atmış b.) 23/03
b. beytlerini 15/03
b. bir 39/02, 39/02
b. birini 36/03
b. kün 6/01
b. künçe 5/12
b. miŋ 23/03
b. némersege 2/14
b. oġulları 21/13
b. rivāyetde 5/03, 5/03
b. vaḫşetlik 6/01
b.+lerini (her b.) 7/05, 7/09
b.+ni (bir b.) 36/03
b. yıl 2/10

b.+de 9/08
b.+din 7/09
b.+i 5/07, 9/07, 10/14, 14/14
b.+ige 39/05
b.+iniŋ 18/05
b.+leri 22/03
birāder (Far.) erkek kardeş; arkadaş
b.+im (ey b.) 11/14
birer birer, her bir
b. 36/09
b.+din 7/05, 28/02
birle (ayr. bkz. *bile, bilen*) ile, beraber, birlikte
b. 3/12, 5/07, 9/06, 10/01, 11/08, 18/08, 25/12, 26/01, 33/14, 34/04, 38/12
bisyār (Far.) çok
b. 6/07, 6/09, 9/04, 9/09, 11/13, 14/03, 24/07, 28/12, 32/01
b. érdi 6/13
biz biz
b. 26/07, 31/07
b.+ge 31/05
b.+ler 3/02, 22/10, 31/08
b.+lerdin 2/14, 4/06, 26/07
b.+lerge 27/05, 27/08, 31/09, 31/10
b.+lerni 11/03, 37/12
b.+leriŋ 3/01, 32/10, 34/11
b.+ni 2/12
b.+niŋ 29/02, 31/12
bol- olmak
b.-adur (dégen b.) 17/13
b.-adur (ḥāṣıl b.)38/14
b.-dı (bī-ṭāḳat b.) 17/04
b.-dı (ġayib b.) 19/09
b.-dı (ḫāmūş b.) 15/07
b.-dı (ḳavī b.) 8/13
b.-dılar (mi'rācdın b.) 7/07
b.-dılar (mürīd b.)20/03
b.-dılar (naṣīb b.) 21/10
b.-dılar (vefāt b.) 5/14, 21/01
b.-dı (miŋ b.) 20/01
b.-dı (mi'rāc b.) 7/11
b.-dı (mürīd b.) 18/03
b.-dı (müselmān b.) 31/01
b.-dı (nā-ümmīd b.) 26/03
b.-dı (nūr b) 18/14
b.-dı (peydā b.) 11/10
b.-dı (revān b.) 11/10, 22/05
b.-dı (seyr-āb b.) 11/11
b.-dı (żāhir b.) 17/02
b.-dı (zehr b.) 24/12
b.-ġalı (fāriġ b.) 35/07
b.-ġalı (turdı b.) 26/12
b.-ġanımızġa (müselmān b.)31/12
b.-gıl (muntaẓır) 10/02
b.-madı (pend b.) 15/07
b.-maġlıḳı (ḥall b.) 39/13
19/11, 19/12, 28/08, 35/08
b.-sak (müselmān b.) 31/09
b.-salar (güvāh b.) 31/13
b.-uŋlar (müselmān b.) 31/08
b.-up ('aşıḳ b.) 34/04
b.-updur (giriftār b.) 26/06
b.-updur (zehr b.) 25/03
b.-up (mütevaṭṭin b.) 14/10
b.-up (süvār b.) 14/11
b.-ur (yaḫşı b.) 31/09
b.-adurmışlar (tābi' b.)38/11
b.-dı (anadın b.)3/12
b.-dılar (ziyāret-gāhı b.) 21/09
b.-dılar (ehl-ḥāl b.) 28/07
b.-dılar (ber-ḳārar b.) 34/07
b.-dılar (ḫiḍmetleride b.) 35/11, 36/02
b.-ġaç (muṭṭali' b.) 26/10
b.-ġan (ṣoḥbetimde b.) 14/07
b.-ġan érdi (mürīd b. érdi) 15/01, 26/02
b.-madı (kim b.)19/03
b.-mas édiler (ḫālī b. édiler) 36/09
b.-maydur (ötgeli b.) 10/14
b.-sa (andaġ b.) 31/06, 32/04, 38/02
b.-sa (ḫiḍmet b.) 31/11
b.-salar (bular b.) 32/08
b.-sam (ḫiḍmetleride b.) 38/03
b.-sun ki (şu b. ki)31/07
b.-up (ziyāde b.) 20/02
b.-up(ḫiḍmetleride b.) 20/09
b.-up (manṣıb b.) 28/08
b.-up (müstaġraḳ b.) 36/07

b.-up (ḫoş-vaḳt b.)39/04
b.-up érdiler (ilhām b. érdiler) 9/03
b.-ur (dék b.) 14/07
b.-up 25/13
boy vücut
b.-lasını 23/04
boyun boyun
b.+larıġa 5/09
bölük başka
b. 31/10
bu bu
b. 3/04, 4/04, 5/11, 6/06, 7/06, 7/10, 8/11, 9/01, 9/03, 10/02, 10/02, 10/06, 10/13, 10/14, 11/04, 11/08, 11/14, 17/11, 17/13, 20/01, 20/02, 20/04, 20/05, 20/07, 21/02, 21/07, 21/10, 24/11, 24/12, 25/01, 25/02, 25/02, 25/04, 25/09, 26/02, 29/10, 30/06, 31/02, 31/02, 32/03, 32/12, 32/14, 33/02, 34/02, 34/10, 35/04, 35/14, 36/05, 38/10, 39/03, 39/08, 39/11, 39/13
b.+lar 6/08, 26/12, 29/07, 31/08, 31/10, 32/08
b.+lardın 27/02
b.+larġa 4/08, 27/02, 33/14
b.+larnı 5/05, 10/12, 25/12, 26/01, 33/13
b.+larnıŋ 1/04, 1/05, 1/06, 1/06, 1/07, 1/07, 1/08, 1/08, 1/09, 1/10, 1/10, 1/11, 1/12, 1/12, 2/01, 2/02, 2/02, 2/03, 2/05, 3/12, 8/02, 8/03, 24/06, 25/10
bubi hala
b. 20/14
bulaḳ pınar
b. 11/10
buyur- buyurmak
b.-alı 16/01
b.-dı 16/10, 19/01, 25/11
b.-dılar 9/13, 10/06, 11/02
b.-salar 31/05, 31/11
büzürg-vār (Far.) büyük, ulu
b. 9/04

C

cādū (Far.) cadı
c.+larını (siḫr-i c.) 29/11
cān (Far.) can, ruh
c.+ (neṣf-i c.) 26/12
cānib (Ar.) taraf, yön
c.+leriġa 10/05
cār (Ar.) komşu
c. 4/13
cāy (Far.) yer, mekan
c. 14/05
c.-ı nemāzlarını 5/10
c.+lar 27/12
c.+ları 19/04
c.+larıge 22/09
c.+larnı 9/01
cem' (Ar.) topluluk
c.+i 8/12, 35/10
cemāl (Ar.) yüz güzelliği
c. (sahib-i c.) 9/09
c.+ıŋızını 22/08
cesed (Ar.) ölü vücut
c.+lerini 23/04
cılav at yuları
c.+ını 29/08
cihet (Ar.) yön, taraf
c.+din 32/02, 35/03
cum'a (Ar.) cuma günü
c. 9/05, 15/13
c. (her c.) 14/10
c.+ge (nemāz-ı c.) 14/11, 15/13
c.+nı (nemāz-ı c.) 9/06, 14/12, 16/04
cuvāb (*~cevāb*, Ar.) cevap, yanıt
c. aytıp 15/05
cünbüş (Far.) zevk, eğlence
c.+ġa 3/13

Ç

çapduḳluḳ bir at cinsi
ç. 16/10
çay çay
ç.+ ġa 27/14
ç.+lardın 27/04,28/01
çend (Far.) birkaç
ç. 15/06
çerāġ (Far.) kandil; mum
ç.+ını 31/03
çerig ordu
ç. 32/12
çevre çevre, etraf
ç.+sige 19/07
çıḳ- çıkmak
ç.-ıp 7/11, 17/05, 19/07, 19/11, 24/04, 33/07
ç.-tılar 11/09
çıḳar- çıkarmak
ç.-ıp 6/18, 33/04
çırla- çağırmak
ç.-p 4/01
çırlat- çağırtmak
ç.-ıp 37/13
çīne (Far.) Çinli
28/03
çuḳurluḳ çukurluk
ç.+ı 5/06
çün-ān-çi (Far.) bunun gibi
ç. 7/04, 11/05

D

dahı (ayr. bkz. *taḳı*) ve, dahi, bile da/de
d. 17/10
dāne tane
d. 19/03
d.+ler 19/09
darü'l-beḳā (Far.) öteki dünya
d.+ġā 4/09
darü'l-fenā (Far.) gelip geçici olan dünya
d.+dın 4/08
dāye (Far.) dadı; süt anne
d. 37/09
d.+si 37/09
defn (Ar.) gömme, gömülme
d.-i ḫak ḳıldılar 20/13, 21/02, 21/11, 21/11, 23/07
d.-i ḫak ḳılsalar 22/14
d. ḳıldılar 4/13
dehen (Far.) ağız
d.+lerini 26/10, 26/13
dehḳān (Far.) köy ağası
d. 18/08
dergāh (Far.) tekke, dergah
d.+larıġa 18/01, 39/02
der-ḥāl (Far.) hemen, o anda, şimdi
d. 4/02, 16/09, 18/10
dervāze (Far.) büyük kapı, kent kapısı
d.+din 21/03
d.+si 19/10, 19/13, 19/14, 20/12
d.+sidin 33/04
dervīş (Far.) tarikata bağlı bulunan kimse
d. 14/02
dest (Far.) el
d.-i irādet 15/06
destārlik (Far.) bir tür sarık
d. 29/02
devlet (Ar.) devlet, bir hükümet idaresinde teşkilatlandırılmış olan siyasi topluluk
d. 38/04
d.+leri (erkān-ı d.) 27/11
d.+lerni (erkān-ı d.) 17/06
devr (Ar.) devir
d. 4/05, 8/12
dé- demek, söylemek
d.-di 10/07, 15/14, 16/01, 16/01, 16/02, 16/03, 16/08, 19/08, 29/03, 29/05, 29/14, 30/01, 30/02, 30/09, 30/12, 30/13, 31/08, 31/13, 37/12, 39/04, 39/06
d.-di ki 29/02, 29/12, 29/14, 30/08, 39/09
d.-diler 2/13, 3/02, 3/05, 3/06, 3/08, 4/06, 10/01, 10/04, 11/04, 11/05, 15/06, 25/04, 30/07, 38/02, 38/04, 39/11
d.-dilerse 30/03
d.-gen 5/08, 8/14, 16/07, 17/13, 26/01, 28/03, 28/13, 32/05, 32/06, 33/02, 33/02, 39/02, 39/07
d.-meydür 30/11
d.-p 9/01, 9/13, 11/12, 14/07, 15/10, 16/11, 18/02, 22/14, 25/01, 25/09, 25/09, 25/12, 26/06, 26/08, 27/07, 27/10, 28/11, 29/10, 30/06, 30/10, 30/14, 31/05, 31/14, 32/06, 32/09, 32/11, 33/02, 35/03, 38/11, 38/14
d.-r 30/13, 36/13
d.-ér édiler 36/13
d.-r sén 29/04
d.-sem 29/13
d.-yeli 3/02
d.-ydürler 37/12
dék gibi, kadar, dek
d. 14/07
dil (Far.) gönül
d.+i 15/05
d.+im 15/05
d.+lerini 32/01
dīn (Ar.) din, inanış
d.-i islām 8/13
dirīġ (Far.) esirgeme, yazık
d. tutmasalar 38/08
diyār (Ar.) diyar, ülke, şehir
d. 10/06
d.+nı (ḳaysī d.) 27/08
d.+ġa 10/02, 10/02, 32/03
d.+larda 4/04
d.+nıŋ 25/14, 34/14, 35/01

du‘ā (Ar) dua, Allah’a yakarış
d. 18/04
d. aldılar 14/03
d. ḳılıŋ 3/06
d. ḳılur édiler 35/14
d.+ġa 3/07
d.+larını 33/14
d.+sı 35/14

düşenbih (Far.) pazartesi günü
d. 14/05

E

edā (Ar.) yerine getirme, yapma
e. ḳılıp 5/02, 14/12
e. ḳılur érdi 9/06
edeb (Ar.) edep; terbiye
e. 3/03
efsūs (Far.) yazık!, hay!
e. 6/07
eger (Far.) eğer
e. 30/13, 39/09
ehl (Ar.) bir yerde oturan; mensup olan
e.-i ḥāl 28/07
e.-i fāżl 36/02
e.-i küffārlar 36/01
e.-i menṣub 28/07
e.-i vilāyetdin 36/02
e.+ini 36/02
ehliyye (Ar.) eş, zevce
e.+leri 20/14
el-āyet (Ar.) ayet, Kur'an'ın her bir cümlesi
e. 11/08
el-ḥāl (Ar.) şimdi, şimdiki halde
e. 20/05
el-ḳıṣṣā (Ar.) sözün kısası, sözden anlaşıldığına göre
e. 25/13, 26/02, 29/07, 34/02, 39/01
emr (Ar.) emir, komuta
e. ḳıldılar 25/09
emvāl (Ar.) mallar
e.+larımnı 38/13
endīşe (Far.) korku, şüphe
e. 25/08
envār (Ar.) ışıklar
e.+nıŋ 22/02
ercümend (Far.) şerefli
e.(ferzend-i e.) 4/04, 22/07
erkān-ı devlet (Ar.) devletin ileri gelenleri
e.+leri 27/11
e.+lerni 17/06
eşer (Ar.) iz, alamet
e.+i 27/01
esīr (Ar.) esir, tutsak
e. ḳılıp 32/14, 33/10
eşnā (Ar.) vakit, sıra; an, aralık
e.+da 10/13
esrār (Ar.) gizlenilen ve bilinmeyen şey
e.+larıdın 37/06
e.+larını 27/01
eşrāf (Ar.) ileri gelenler
e.+ı 14/02
eṭrāf (Ar.) taraflar
e. 10/05,
e.-ı 'ālemde 29/01
e.+ıda 21/03
evlād (Ar.) çocuklar
e.+ıdın 10/04
e.+ları 20/13
e.+larıdın 7/12
e.+larıdın érdiler 8/06
e.+larıġa 21/09
evrā (Far.) hisar, kale
e. 19/05
evliyā (Ar) keramet sahibi olan, eren
e. (sulṭānu'l-e.) 38/12
evvel (Ar.) önce
e. 21/13
e.+ḳı 2/08, 7/14, 8/03, 38/05
ey (Ar.) seslenme sözü, ey!
e. 3/04, 3/06, 9/12,
e. (ferzend-i e). 4/04, 22/07
e. birāderim 11/14
e. dellākī 29/01, 29/03, 30/03,
e. pādşāhım 16/02, 29/14
e. ṣoḳtur 32/11
e. yārānlar 2/14

É

é- (ayr. bkz. ér-) imek (yardımcı fiil); olmak
- é.-mes érdi 21/03, 24/12
- é.-di (bar é.) 7/14, 8/03, 21/14, 31/14, 37/06, 37/09
- é.-diler (bolmas é.) 36/09
- é.-diler (kélgen é.) 14/02
- é.-diler (munṭazır é.) 10/05
- é.-ken (bar é.) 24/08
- é.-di 18/07, 19/03, 31/03, 32/01, 34/13, 34/14, 34/14, 36/01, 36/12
- é.-diler 2/08, 2/11, 7/13, 14/09, 16/06, 35/03, 35/06, 36/05, 36/13
- é.-ken 21/08, 26/08, 31/03
- é.-kenler 24/14, 29/14, 36/13
- é.-kenleride 31/14

éki iki (2)
- é. 6/02, 14/08, 16/10, 22/12, 24/04, 25/13, 32/12
- é. mertebe 5/03
- é. ṭaraf 21/04
- é. (on é.) 33/03

ékile her iki
- é. 1/01, 38/04

ékinç ikinci
- é.+i 8/01, 8/04, 38/06

émes yok, imek yardımcı fiilinin olumsuzu
- é. 11/05, 17/10, 25/03, 26/05

ér- (ayr.. *é-*) imek (yardımcı fiili); olmak
- é.-di 3/10, 4/10, 5/07, 8/10, 9/06, 9/09, 18/08, 19/04, 20/14, 21/05, 21/14, 23/03, 23/13, 28/11, 28/14, 31/02, 32/03, 32/05, 33/03, 34/10, 34/11
- é.-di (bar ér-) 9/05, 9/09, 10/08, 10/11, 22/01, 24/10, 24/11, 28/12
- é.-di (bay é.) 18/06
- é.-di (bérür é.) 99/08
- é.-di (bisyār é.) 6/13
- é.-di (bolgan é.) 15/01, 26/02
- é.-di (émes é.) 21/03, 24/12
- é.-di (kāmil é.) 28/12
- é.-di (ḳaşıda é.) 23/14
- é.-di (ḳılġan é.) 5/07
- é.-di (ḳılur é.) 9/05, 9/06
- é.-di (muḫlīs é.) 14/14
- é.-diler 5/11, 5/14, 8/06, 8/07, 8/08, 8/12, 9/03, 9/04, 9/10, 11/10, 14/13, 18/08, 18/09, 23/10, 34/12, 35/05, 35/14, 36/11
- é.-diler (baġışlaġan é.) 22/13
- é.-diler (bar é.) 9/02, 23/12
- é.-diler (barġan é.) 8/12
- é.-diler (barur é.) 16/05
- é.-diler (bolup é) 9/03
- é.-diler (evlādlarıdın é.) 8/07
- é.-diler (kelür é) 36/08
- é.-diler (ḳılur é.) 5/11, 5/14
- é.-diler (mutavaṭṭin é.) 9/01
- é.-diler (toġḳan é.) 3/12
- é.-diler (turar é.) 35/12
- é.-diler (yanar é.) 14/12
- é.-diler (yatḳan é.) 21/06
- é.-diler (yétken é.) 9/10
- é.-diler (ẓuhūr é.) 34/06
- é.-di (meşġūl é.) 9/07
- é.-dim (tilep é.) 22/09
- é.-di (müselmān é.) 28/04
- é.-di (ölür é.) 24/13
- é.-di (üç é.) 19/10
- é.-di (yétip é.) 25/05
- é.-di (yétken é.) 8/11
- é.-di (yoḳ é.) 18/07
- é.-ken (bardılar é.) 5/01
- é.-diŋ (dér é.)30/13
- é.-diŋler (ḳılıp é.)3/01

érte sonra
- é. 16/02
- é.+si 16/03, 33/07

ét- etmek, yapmak (yardımcı fiil)
- é.-ip (imān é.) 6/04, 31/01, 31/08, 31/12

éttir- ettirmek, yaptırmak (yardımcı fiil)
- é.-ip (imān é.) 6/03

F

fāl-bin (A+F) talihi gören, falcı
f.+ler 26/03
f.+lerni 26/03
fānī (Ar.) ölümlü
f.+din (‘ālem-i f.) 2/10, 3/08, 20/09, 23/01
fārigˇ (Ar.) rahat, boş
f. bolġalı 35/07
faẓl (Ar.) iyilik, fazilet, erdem
f. 15/12, 36/02
felek (Ar.) gökyüzü
f.+din 23/06
freng yabancı; gavur
f. 5/04, 5/05, 6/01, 6/04,6/05
fermān (Far.) emir, buyruk
f. ḳıldı 27/10
ferseŋ (Far.) bir ölçü birimi
f. 22/12
ferzend (Far.) evlat, oğul
f. 3/04, 10/03
f.-i ercümend 4/04
f. (ey f.) 22/07
f.+leri (üç f.) 2/07
f.+im 3/01, 3/06
f.+imge 9/12
f.+lerini 9/14
fīl-ḥāl (Ar.) hemen
f. 26/06, 32/07
fuḳarā (Ar.) fakirler, yoksullar
f.+lar 35/10, 36/11
fużalā (Ar.) erdemli insanlar
f. 35/10, 36/11
fütūḥ (Ar.) zaferler, galibiyetler
f.+larıġa 39/14

G

ġalaṭ (Ar.) yanlış, hata
ġ. 17/10
ġār (Far.) mağara, in
ġ. 9/04
ġayb (Ar.) gizli olan
ġ. boldı 19/09
ġ.+dın (‘ālem-i ġ.) 9/03
ġażab (Ar.) gazap
g. ḳılsam 38/06
girdār (Far.) meşguliyet, iş
b.+dın 35/07
b.+nıŋ 8/10
giriftār (Far.) düşkün
g. bolġan érdi 26/02
g. bolupdur 26/06
gūristān (Far.) mezarlık
g.+lık 21/04
gümān (Far.) şüphe, kuşku
g. 26/08
g.+ımda 29/12
güvāh (Far.) şahit
g. bolsalar 31/13
gūyā (Far.) sanki
g. 14/06

H

ḫaber (Ar.) haber
ḫ. 35/13
ḫ. ḳıldı 22/03
ḫ. ḳılınŋlar 10/07
ḫ. ḳılıp 19/08
ḫacc (Ar.) hac
ḫ. ḳıldılar 5/04
ḫ.+dın 5/02, 5/04
ḫ.+ge 5/01
ḫ.+nı 5/02
ḫ̌ace (Far.) hoca; ulu, büyük kişi
ḫ̌. 36/03
ḫ̌.+m 35/05, 35/06
ḫ̌.+mni 35/03
ḫācet (Ar.) ihtiyaç
ḫ.+lerini 32/08
ḫadd (Ar.) sınır, kenar
ḫ.-ı belāġatke 9/09, 35/05
ḫādim (Ar.) erkek hizmetçi
ḫ.+ler 36/05
ḫ.+leridin 9/07
ḫadīṣ (Ar.) Hz. Muhammed'in sözleri
ḫ.-i ḳudsī 6/14
ḫ̌ahla- (Far.+T.) istemek
ḫ̌.-salar 27/08, 27/09
ḫāk (Far.) toprak
ḫ. ḳıldılar 20/13, 21/02, 23/07
ḫ. ḳıldılar (defn-i ḫ. ḳıldılar) 21/11, 21/11
ḫ. ḳılsalar 22/14
ḫaḳīḳat (Ar.) asıl gerçek
ḫ. 36/04
ḫakīm (Ar.) bilgin, filozof
ḫ.-i kaşġāri 8/10
ḫaḳḳ (Ar.) Allah, Tanrı
ḫ. sübḥāne 22/08, 35/14
ḫ. te'ālīdin 35/13
ḫaḳḳ (Ar.) kazanç, doğrulukla elde edilen hak
ḫ.+nı 9/12
ḫaḳḳ (Ar.) ilgi, alâka
ḫ.+ıda 38/13
ḫāl (Ar.) durum, vaziyet
ḫ. 28/07
ḫ. (ehl-i ḫ.) 28/07
ḫālā (Ar.) şimdi, henüz
ḫ. 9/01, 11/12
ḫalāyıḳ (Ar.) insanlar
ḫ. 25/10
ḫ.+larnı 2/12
ḫālī (Ar.) boş
ḫ. 25/12, 36/09
ḫalīfe (Ar.) birini yerine geçen kimse
ḫ.+si 26/11
ḫalḳ (Ar.) halk
ḫ. 24/07
ḫ.+ı 14/04, 25/10, 28/04, 28/06, 33/05, 33/07, 33/11, 34/12, 35/02, 35/07, 36/01
ḫ.+lar 19/10
ḫ.+lardın 27/06
ḫ.+larıġa 35/01
ḫ.+larnı 35/09
ḫall (Ar.) çözme, sonuca varma
ḫ. bolmaġlıḳı 39/13
ḫālvet-ḫāne (Ar.) dinlenme yeri; yalnız başına oturulup ibadetle vakit geçirilen yer
ḫ.+lerige 39/13
ḫāmūş (Far.) susmuş olan
ḫ. boldı 15/07
ḫān (<Etü. *ḳan*) hükümdar, sultan
ḫ. 17/01, 25/11, 25/13, 26/01, 26/02, 26/05, 26/06, 26/12, 26/13, 27/01, 35/03, 35/04, 35/06
ḫ.+dın 26/05
ḫ.+ġa 25/11, 26/11
ḫ.+ı 32/06
ḫ.+ım 38/12
ḫ.+ımnıŋ 39/06
ḫ.+nıŋ 26/04, 26/13, 26/14, 27/10, 27/14, 32/08, 32/08, 32/09
ḫān-ḳāh (Far.) tekke, dergah
ḫ. 28/05
ḫ.+ı 20/07
ḫased (Ar.) kıskançlık
ḫ. ü 'adāveti 3/12
ḫ.+i 4/05
ḫāṣıl (Ar.) ortaya çıkan
ḫ. boladur 38/13

ḫ. boldı 7/10
ḫ. ḳılınlar 27/07

ḫaṭṭ (Ar.) yazı; mektup
ḫ. 26/09, 32/07, 32/11, 32/12, 33/01, 33/03
ḫ. bérdi 33/02
ḫ. bérdin 26/09

ḫātūn (< Etü. *ḳatun*) kadın, eş, zevce
ḫ.+ı 18/08, 34/04
ḫ.+ı (ḫātūnını)

ḫ̌avāhiş (Far.) anlaşma
ḫ̌. ḳılsalar 32/10

ḫavāle (Ar.) bir işi, bir şeyi başkasına devretme
ḫ. ḳılıġlıḳ 6/03
ḫ. ḳılıp turadur 6/03

ḫayāl (Ar.) hayal, düş
ḫ. ḳılmay 32/12

ḫayme (Ar.) çadır
ḫ.+sige 29/08
ḫ.+siniŋ 29/05

ḫayrān (Ar.) şaşmış, şaşırmış
ḫ. ḳalıp 25/10

ḫāżır (Ar.) meydanda, göz önünde olan
ḫ. 30/06

ḫazīne (Ar.) hazine
ḫ.+deki 27/13
ḫ.+ge 27/13
ḫ.+lerimġa 27/09

ḫazīneçi (Ar.) hazineci
ḫ.+ler 27/12

ḫażret (Ar.) saygı değer kişilik
ḫ.+i 22/07, 22/08, 34/03
ḫ.+leri 29/13, 30/02, 31/13
ḫ.+lerige 16/03

helāk (Ar.) yok olma, ölme
h. ḳılmaġlıḳ 3/13

hem (Far.) kuvvetlendirme, bağlama edatı
h. 5/12, 6/12, 19/11, 19/11, 20/14, 27/04, 38/03, 38/04, 38/07

hemān (Far.) hemen, derhal
h. 32/06, 33/03

hemīşe (Far.) daima, her zaman
h. 5/12, 9/05, 9/07, 35/11, 36/04

hemme (Far.) bütün, hepsi
h. 2/13, 4/07, 5/07, 11/11, 15/02, 17/04, 17/06, 19/02, 19/02, 19/05, 20/04, 35/13, 37/06, 38/11
h.+leri 33/12
h.+lerni 35/12
h.+ni 37/09
h.+si 29/11
h.+sini 23/10

hem-rāh (Far.) yoldaş
h. 35/03, 35/06

her (Far.) her
h. 15/06, 27/13, 28/02
h. birlerini 7/05, 7/09
h. cuma 14/10
h. éḳıle 1/01, 38/04
h. némersege 38/08

héç (< Far.) hiç
h. 6/12, 18/07, 19/05, 20/13, 25/08

ḫışt (Far.) tuğla
ḫ. 5/07

ḫidāyet (Ar.) doğru yola girme
ḫ. 35/09, 35/13, 36/01
ḫ.+din 35/13
ḫ. tapadurġan édi 34/13
ḫ. tapḳan érdiler 34/12

hiḏmet (Ar.) iş, hizmet
h. 31/05, 31/10
h.+iŋizdin 35/02
h.+iŋler 31/07
h.+iniŋ 34/02
h.+leride 20/09, 35/10, 38/03
h.+lerideki 36/05
h.+leridin 20/10
h.+lerige 18/11, 37/07, 39/07

ḫitāb (Ar.) hitap, sesleniş
ḫ.+ḳıldı 11/06

ḫoş (Far.) iyi, güzel
ḫ. 16/01

ḫoş-vaḳt (Far.+Ar.) zamanı hoş geçen, mutlu
ḫ. bolup 39/04

ḫoş-būy (Far.) güzel kokulu, güzel kokan
ḫ. 27/04, 28/01

ḫudā (Far. ayr. bkz. *ḫudāy*) Allah, Tanrı
ḫ. 14/02

ḫudāvend (Far.) Allah, Tanrı; sahip,

efendi
ḫ.-i te‘ālī 11/03
ḫ.-i te‘ālīni 31/07
ḫ.-i te‘ālīniŋ 3/04, 11/04

ḫudāy (Far. ayr. bkz. *ḫudā*) Allah, Tanrı
ḫ. te‘ālī 7/04
ḫ. te‘ālīniŋ 25/02, 39/05

hūş (Far.) akıl, zihin
h.+larıdın 36/07
h.+larıġa 36/08

I

ırġat- sarsmak
ı.+tılar 25/06

İ

‘ibādet (Ar.) tapınma, ibadet
‘i. ḳılur érdi 9/05
‘i. ḳılur érdiler 5/10
‘i.+ge 5/13, 9/07
iber- (<*ıdı ber-*; ayr. bkz. *iber-*) göndermek
i.-di 37/07
i.-diki 26/07, 27/05
i.-ip 34/03
i.-ipdürler 37/11
iç bir şeyin işi
i.+ide 5/09, 19/03
iç- içmek
i.-ip 11/11
iḫlāṣ (Ar.) halis, temiz
i. 14/14, 20/02
i.+ı 20/01
iḫrāc (Ar.) dışarı atma, çıkarma
i.+ı 26/04
iḥsān (Ar.) iyilik etme, bağışlama
i. 38/08
i.+lar 27/02, 32/09
iḫtiyār (Ar.) seçme
i. ḳıldı 23/08
i. ḳıldılar 5/01, 28/03, 28/11, 31/04
i. ḳılıp 24/05, 32/02
iḥtiyāt (Ar.) sakınma, tedbirli davranma
i. 25/12, 26/01
iḳāmet (Ar.) oturma, durma, yerleşme
i. ḳıldılar 35/09
iḳrām (Ar.) hürmet, saygı gösterme
i.+lar (‘irāz-ı i.) 17/06
i.+larını 27/12
i.+larnı 27/06
ilahī (Ar.) Allah’a mensup
i. 4/12
i. nūr 23/06
ile ile, beraber
i. 33/03
ilgeri ileri
i. 2/10, 8/13, 35/05
ilhām (Ar.) Allah tarafından kalbe gelen mana
i. bolup érdiler 9/03
iltifāt (Ar.) yüzünü çevirip bakma
i.+larını (naẓar-ı i.) 20/10
iltimās (Ar.) kayırma
i. ḳıldılar 24/01
imān (Ar.) İslam dinini kabul etme
i. 31/11
i. (beş i.) 6/05
i. étip 6/04, 30/14, 31/08, 31/12
i. éttirip 6/03
‘imāret (Ar.) yoksullara yiyecek dağıtmak üzere kurulmuş olan hayır evi
‘i. 20/06
inābet (Ar.) günahlara tövbe edip Hak yoluna girme; tarikata girme
i. ḳıldılar 28/06, 33/08, 33/12
in‘ām (Ar.) nimet verme; iyilik etme
i. 27/02, 32/09, 38/08
intiḳām (Ar.) öc alma
i. 6/10
irādet (Ar.) irade, dileme
i. (dest-i i.) 15/06
i‘rāż (Ar.) gösterme, sunma
i.-ı ikrāmlar 17/06, 27/06, 27/12, 27/13
islām (Ar.) İslam dini
i. (dīn-i i.) 8/13
i. 31/11
ism (Ar.) isim, ad
i.-i şerifleri 1/01, 7/14, 9/10
i.+i 8/01, 8/04, 8/04
i.+leri 8/05
‘ismet (Ar.) ismet, temizlik
i.+de 9/08
istiḳāmet (Ar.) bir tarafa yönelme; yön, taraf
i. ḳıldılar 5/02, 10/09
i. ḳılġan 8/11
i. ḳılġanlarınıŋ 8/09
i. ḳılıp 14/10
iş iş, meşgul olunan şey
i. ḳılıp 29/04

i.+ḳa 20/01
i.+niŋ 39/13
i.+niŋ (üç i.) 39/04

izde- aramak, takip etmek
i.-p 10/10

K

ḳabūl (Ar.) kabul; bir şeye sahip olmak için söylenen söz; alma, içeri alma
ḳ. ḳıladur 35/01
ḳ. ḳıldılar 24/01
ḳ. ḳılġanlarıġa 39/03
ḳ. ḳılıp 18/12, 32/07
ḳ. ḳılsalar 38/02
k. ḳılur 39/10
ḳ. tutarlar 37/12
ḳ. tutsak 39/05

ḳadem (Ar.) adım
ḳ.+i 10/01
ḳ.+imiz 34/11
ḳ.+iŋizdin 34/13
ḳ.+leri 24/07, 32/03
ḳ.+leriġa 20/05
ḳ.+lerige 18/04
ḳ.+lerini 29/10

ḳadīm (Ar.) eski
ḳ.+din 8/11, 21/14, 24/12

kāfir (Ar.) Allah'a inanmayan
k. 29/12, 30/14, 31/02
k.+leriŋ 29/10

kāfirlıḳ (Ar.) Allah'a inanmama
k.+ı 31/02

kaġıt kağıt
k. 17/07

ḳal- kalmak
ḳ.-dılar ('āciz ḳ.) 25/14
ḳ.-dılar (selāmet ḳ.) 6/01
ḳ.-ġan (mevḳūf k.) 34/14
ḳ.-ıp (ḫayrān ḳ.) 25/11
ḳ.-dı 25/13
ḳ.-ġan 19/11, 31/02
ḳ.-ġanıġa 25/10
ḳ.-ıp 28/14
ḳ.-madı 19/06, 27/01
ḳ.-maġay 35/02
ḳ.-may 20/10

ḳalem (Ar.) kalem
ḳ. 32/10

kāmil (Ar.) yaşını başını almış; olgun
k. 31/03
k. érdi 28/12

ḳanā'at (Ar.) bir şeyi yeter görüp fazlasını istememe
ḳ. 15/05, 15/08, 15/14

ḳança nereye
ḳ. 32/09

ḳara- bakmak
ḳ.-p turdı 16/12

kār-ḫāne (Far.) iş yeri, iş işlenen yer
k.+leriniŋ 3/04

ḳārī (Ar.) köylü
ḳ. 4/13

ḳarın karın
ḳ.+ıġa (ḳarnıġa) 7/08

ḳaṣd (Ar.) bir işe kalkışma
k.+ıġa tüştiler 3/14

ḳaş (Far.) huzur
k.+ıda érdi 23/14

ḳat nezd, huzur
k.+ı 28/10

ḳatl (Ar.) katletmek, öldürmek
ḳ. ḳılmaġunça 38/06
ḳ. ḳılmasam 39/09

ḳavī (Ar.) güçlü, kuvvetli
ḳ. boldı 8/13

ḳaysı hangi
ḳ. diyārnı 27/08
ḳ. şehr 27/08

keçe gece
k. 10/09, 19/01, 22/06, 35/10, 36/10

kelām (Ar.) söz, ibare
k. 17/07

kelāmu'l-lah (Ar.) Kur'an, kitap
k. 17/14
k.+dur 17/12
k.+nı 17/14

kelīme (Ar.) kelime, söz
k.+lerni (altı k.) 6/05

kemāl (Ar.) olgunluk, yetkinlik; en yüksek değer
k. (ṣāḥib-i k.) 9/04
k.+ıġa 25/04

kerāmet (Ar.) ululara mahsus olan olağanüstü durum
k. 11/04
k.+leridin (keşf ü k.) 6/12
k.+lerini (keşf ü k.) 20/02

kerīme (Ar.) ayet
k.+niŋ (āyetniŋ k.) 11/08
keşf (Ar.) ululara mahsus olan olağanüstü durum; bağış, ihsan
k. ü kerāmetleridin 6/11
k. ü kerāmetlerini 20/02
kez kez, defa
k. (ḳırḳ k.) 5/06
kéç- geçmek
k.-iġ 8/14
kél- gelmek
k.-diler 4/03, 17/05
k.-e sén 33/01
k.-gen édiler 14/02
k.-ür édiler 36/08
k.-di 18/12, 22/06, 23/05, 26/03, 32/10, 32/11, 37/04
k.-diler 6/08, 10/08, 16/04, 24/03, 29/07
k.-dim 17/13
k.-edür 15/13, 29/03
k.-edür mén 16/03
k.-edürmişler 38/11
k.-gen 33/03
k.-genleride 22/05, 34/08
k.-günçe 17/03
k.-güsidür 10/03
k.-iŋler 16/11
k.-ip 3/13, 10/06, 10/10, 18/10, 19/03, 22/03, 24/04, 24/14, 33/06, 39/02
k.-ipdür 6/14
k.-işi 10/02
k.-medi 6/13
k.-mek 39/05
k.-seler 38/12, 39/10
k.-ür 10/01, 10/04
kéltür- geldirmek
k.-üp 38/02
k.-üpdürler 6/11
kén sonra
k. 11/12, 17/08, 20/14, 23/07, 28/08
kéŋrü geniş; ayrıntılı
k. 19/04, 34/13
két- gitmek
k.-ti (yanıp k.) 34/01
k.-ürüp (becā k.) 37/04
k.-ip 16/05, 16/08, 18/11, 36/08
k.-mes 4/06
k.-ti 18/14, 20/10, 29/12
ḳıçḳır- haykırmak
ḳ.-ıp 19/02
ḳıl- ḳılmak, yapmak, eylemek
ḳ.-adur (ḳabūl ḳ.) 35/01
ḳ.-dı (‘arż ḳ) 9/13, 15/11
ḳ.-dı (bāṭıl ḳ.) 29/11
ḳ.-dı (fermān ḳ.) 27/10
ḳ.-dı (ḫaber ḳ.) 22/03
ḳ.-dı (ḫitāb ḳ.) 11/06
ḳ.-dılar (‘arż ḳ.) 39/12
ḳ.-dılar (‘ażamet ḳ.) 14/04
ḳ.-dılar (başlaġuçı ḳ.) 2/13
ḳ.-dılar (beyān ḳ.) 38/01
ḳ.-dılar (defn ḳ.) 4/13
ḳ.-dılar (emr ḳ.) 25/09
ḳ.-dılar (ḥacc ḳ.) 5/04
ḳ.-dılar (ḫāk ḳ.) 20/13, 21/02, 21/11, 21/11, 23/07
ḳ.-dılar (iḫtiyār ḳ.) 5/01, 23/09, 28/03, 28/11, 31/04
ḳ.-dılar (iḳāmet ḳ.) 35/09
ḳ.-dılar (iltimās ḳ.) 24/01
ḳ.-dılar (ināḇet ḳ.) 28/06, 33/08, 33/12
ḳ.-dılar (istiḳāmet ḳ.) 5/03, 10/09
ḳ.-dılar (ḳabūl ḳ.) 24/01
ḳ.-dılar (mu‘āf ḳ) 6/10
ḳ.-dılar (mūnis ḳ.) 7/09
ḳ.-dılar (nişīnlıḳ ḳ.) 28/06
ḳ.-dılar (pādşāhlıḳ ḳ.) 14/08
ḳ.-dılar (rıḥlet ḳ.) 3/09, 4/09, 23/02
k.-dılar (sefer ḳ) 35/04
ḳ.-dılar (seyāḥat ḳ.) 23/10
ḳ.-dılar (taḳrīr ḳ.) 39/03
ḳ.-dılar (taṣdīḳ ḳ.) 20/05
ḳ.-dılar (teklīf ḳ.) 10/13, 29/09
ḳ.-dılar (ziyāret ḳ.) 33/07
ḳ.-dı (mani‘ ḳ.) 25/01
ḳ.-dı (mübtelā ḳ.) 7/06
ḳ.-dı (tartıḳ ḳ.) 27/04
ḳ.-dı (te’ṣīr ḳ.) 17/02
ḳ.-dı (yarlıḳ ḳ.) 25/12

ḳ.-ġaç (ṣabr ḳ.) 7/06
ḳ.-ġanı (müselmān ḳ.) 34/05
ḳ.-ġan (istiḳāmet ḳ.) 8/12
ḳ.-ġanlarınıŋ (istiḳāmet ḳ.) 8/09
ḳ.-ıġlık (ḥavāle ḳ.) 6/03
ḳ.-ıŋ (du‘ā ḳ.) 3/06
ḳ.-ıŋlar (ḫaber ḳ.) 10/07
ḳ.-ıŋlar (ḥāṣıl ḳ.) 27/07
ḳ.-ıŋlar (ṭalep ḳ.) 3/02
ḳ.-ıp (‘aḳīde ḳ.) 15/01
ḳ.-ıp (bī-edeplik ḳ.) 6/07, 22/01
ḳ.-ıp (edā ḳ.) 5/02, 14/12
ḳ.-ıp (esīr ḳ.) 32/14, 33/10
ḳ.-ıp (ḫaber ḳ.) 19/08
ḳ.-ıp (ḫānlıḳ ḳ.) 36/04
ḳ.-ıp (iḫtiyār ḳ.) 24/06, 32/02
ḳ.-ıp (istiḳāmet ḳ.) 14/10
ḳ.-ıp (iş ḳ.) 29/04
ḳ.-ıp (ḳabūl ḳ.) 18/12, 32/07
ḳ.-ıp (mihmān-dārlıḳ ḳ.) 17/06
ḳ.-ıp (ḥavāle ḳ.) 6/04,
ḳ.-ıp (nedāmetler ḳ.)6/07,
ḳ.-ıp (ṭayyār ḳ.) 9/08,
ḳ.-ıp (aralıḳ ḳ.)15/02,
ḳ.-ıp (şemāyil ḳ.)18/13,
ḳ.-ıp (rıḫlet ḳ.) 24/02,
ḳ.-ıp (ikramlarnı ḳ.) 27/07, 27/12
ḳ.-ıp (iḫtiyār ḳ.) 32/02,
ḳ.-ıp (eṣīr ḳ.)34/10,
ḳ.-ıp (hem-rāh ḳ.) 35/04
ḳ.-ıp (müşāhede ḳ.) 20/02
ḳ.-ıp (neẕr ḳ) 20/08, 22/10
ḳ.-ıp (revā ḳ.) 32/09
ḳ.-ıp (şikestelik ḳ.) 11/14
ḳ.-ıp (ṭalep ḳ.) 2/14
ḳ.-ıp (tam ḳ.) 19/07
ḳ.-ıp (taṣnīf ḳ.) 36/13
ḳ.-ıp (ta‘şīr ḳ.) 36/07
ḳ.-ıp (ṭayyār ḳ.) 18/09
ḳ.-ıp (temām ḳ.) 4/07, 23/01
ḳ.-ıp (vaṣiyyet ḳ.) 35/03
ḳ.-ıp (ziyāret ḳ.) 33/12
ḳ.-madı (pend ḳ.) 27/14
ḳ.-maġlıḳ (helāk ḳ.) 3/13
ḳ.-maġunça (ḳatl ḳ.) 38/06
ḳ.-maḳlıḳ (seyāḥat ḳ.) 23/08
ḳ.-maḳnı (sefer ḳ.) 31/04
ḳ.-maḳnı (seyāḥat ḳ.)24/05
ḳ.-masam (ḳatl ḳ.) 39/09
ḳ.-may (ḥayāl ḳ.) 32/12
ḳ.-sak (maḥfī ḳ.) 31/12
k.-salar (‘afv ḳ.) 26/08
ḳ.-salar (ḳabūl ḳ.) 38/03
ḳ.-salar (naṣīḥat ḳ.) 35/01
ḳ.-sam (ġażab ḳ.) 38/06
ḳ.-sam (ṣarf ḳ.) 38/13
ḳ.-ur (efşānlıḳ ḳ.) 36/05
ḳ.-ur érdi (edā ḳ. érdi) 9/06
ḳ.-ur érdiler (du‘ā ḳ. érdiler) 35/14
ḳ.-ur érdiler (‘ibādet ḳ. érdiler) 5/11
ḳ.-ur (ḳabūl ḳ). 39/10
ḳ.-adur mén (irādet ḳ mén) 15/06
ḳ.-dı (‘özrlerni ḳ.) 6/09
ḳ.-dı (ikramlar ḳ.) 17/06
ḳ.-dılar (defn-i ḫākḳ) 21/12
ḳ.-dılar (iḫtiyār ḳ.) 24/06
ḳ.-dım (‘aḳd-i nikāḥ ḳ.)9/12
ḳ.-durup (nişīnlıḳ ḳ.)28/05
ḳ.-ġan (vaṣiyyet ḳ)23/06
ḳ.-ġan (gümān ḳ.)26/08
ḳ.-ġan (kafirlerniŋ ḳ.) 29/10
ḳ.-ġan (bu ḳ.) 34/02
ḳ.-ġan érdi (birle ḳ. érdi) 5/07
ḳ.-ġanlarıġa (ḳabūl ḳ.)39/04
ḳ.-ıp bérdi (neẕr ḳ. bérdi) 21/07
ḳ.-ıpdur (naḳl ḳ.) 24/03
ḳ.-mam mén (azmayış ḳ.)29/05
ḳ.-masam mu (ḳatl ḳ. mu) 39/10
ḳ.-may (endīşe ḳ.)25/08, 39/10
ḳ.-sa (tatlıḳ ḳ.)25/03
ḳ.-sak (buyursalar ḳ.) 31/05, 31/11
ḳ.-salar (kerāmet ḳ.) 11/04
ḳ.-salar (defn-i ḫākḳ) 22/14
ḳ.-salar(ḫ̆avāhiş ḳ.) 32/10
ḳ.-sam (iḥsān ḳ.) 38/08
ḳ.-ur érdi (‘ibādet ḳ. érdi) 9/05
ḳ.-ur érdi (edā ḳ. érdi) 9/06
ḳ.-ur érdiler (‘ibādet ḳ. érdiler) 5/11

ḳ.-ur érdiler (meşġūlluḳ ḳ. érdiler) 5/13
kılış- birlikte olma durumu, birlike
ḳ.-ġa 25/14
ḳ.-larıdın 2/10
ḳ.-nı 31/06
ḳırḳ kırk (40)
ḳ. 27/03, 27/04, 28/01
ḳ. kez 5/06
ḳısm (Ar.) kısım, bölük, parça
ḳ.+i 28/02
ḳıyāmet (Ar.) kıyamet
ḳ. küni 31/12
ḳ.+ġaça 10/03
ḳ.+ġaçalik 4/05
ḳız kız
ḳ.+ı 9/09, 23/13, 34/03
ḳ.+ını 34/05
ḳ.+ları 37/06
ḳ.+nı 23/14
ḳ.+ıŋnı 9/12
ki (Far.) bağlama edatı
k. 1/03, 2/11, 2/14, 3/04, 3/06, 4/04, 6/14, 7/04, 8/10, 9/11, 9/11, 9/12, 9/13, 10/01, 10/06, 10/14, 11/03, 11/10, 11/14, 15/04, 15/11, 16/01, 16/02, 16/10, 17/01, 17/09, 17/13, 19/07, 22/07, 22/09, 24/03, 24/14, 25/02, 25/08, 25/11, 30/03, 30/06, 30/12, 31/02, 31/06, 32/04, 34/02, 34/04, 34/10, 36/07, 37/10, 38/02, 38/05, 38/05, 38/07, 38/09, 38/09, 39/04, 39/09
kim bağlama edatı
k. 6/11, 11/06, 19/03, 19/09, 36/12, 37/11
kir- girmek
k.-diler 27/13, 37/13
k.-iŋler 27/09
k.-ip 9/06, 14/11, 19/05, 19/11, 33/09, 37/09, 39/14
kişi kişi
k. 5/14, 10/06, 10/06, 15/04, 15/12, 15/13, 16/01, 16/07, 17/09, 19/07, 24/13, 24/14, 29/03, 29/04, 29/13
k.+ge 26/05, 38/05
k.+ni 28/09, 39/09
k.+niŋ 28/10
ḳol el, kol
ḳ. bérip 18/03
ḳ. köterdiler 3/07
ḳ.+ını 30/04
ḳ.+larıda 6/02
ḳ.+larını 25/05, 30/09, 30/10
ḳonalġa göçebe ve yolcuların göç sırasında konukladıkları yer, konak yeri; çadır
ḳ+larını 33/06
ḳop- kalkmak
ḳ.-kay 22/13
ḳ.-up 15/11, 18/03
ḳorġanlıḳ sağlam, güvenli, güvenilir
ḳ. 18/06
ḳork- korkmak
ḳ.-up uyġandı 6/06
ḳoş- koşmak
ḳ.-up bérdiler 4/01
ḳ.-ḳayın 9/13
ḳoy- koymak, bırakmak
ḳ.-dı 29/05, 29/06
ḳ.-dılar 26/13, 28/09, 29/10
ḳ.-dum 18/02
ḳ.-ġıl 30/07
ḳ.-mas 11/03
ḳ.-may 25/12
ḳ.-ulġan 21/03
ḳ.-up 4/14, 5/06, 26/14, 33/01
köhne (Far.) eski, antik
k. 34/12, 35/04, 36/01
köl su alınan yer
k. 20/07
köŋül gönül
k.+leri 15/14
köp çok, hep
k. 29/01
kör- görmek
k.-di (tüş k.) 6/02
k.-üp (ṣarīḥ k.) 20/03
k.-diler 9/11, 17/01
k.-mek 22/08
k.-setey 16/03
k.-üp 16/09, 32/09, 33/11

körset- göstermek istemek
k.-ti 16/07
körün- görünmek
k.-medi 5/12
körüş- görüşmek
k.-üp 17/05
köter- götürmek
k.-diler (ḳol k.) 3/07
k.-ip turdılar 5/09
köz göz
k.+leri 27/14
ḳudret (Ar.) güç
ḳ.+i 25/02
ḳ.+iġa 11/05, 25/03
ḳul kul, köle
ḳ.+uŋızga 3/05
ḳur'a (Ar.) seçilmiş kimse
ḳ. 26/04, 29/01, 29/02
ḳur'a-dār (Ar.+Far) seçili
ḳ. 28/12
ḳ.+lar 26/04
ḳur'a-dārlıḳ (Ar.+Far) seçili olma
ḳ.+ġa 28/12
ḳüffār (Ar.) kafirler
ḳ.+lar (ehl-i ḳ.) 36/01
kün gün
k. 3/04, 3/14, 9/10, 15/01, 25/13, 33/05
k. (bir k.) 6/01
k.+i (ḳıyāmet k.) 31/12
k.+çe (bir k.) 5/12
k.+i 9/05, 14/11, 15/13, 16/02
k.+niŋ 29/06
k.+lerde 24/13
k.+lerden 15/01
k.+leride 14/06
künlik günlük
k. (üç k.) 28/14
künbeḏ (Far.) üstü kubbeli yapı
k.+niŋ 20/06
kündüz gündüz
k. 19/01, 35/10, 36/11

L

laḳab (Ar.) lakap
l.+ları 2/08, 24/02, 28/10
lāv-ı (Far.) takviye, istek
l.-ı leşkeri 33/09, 33/14
lāzım (Ar.) gerekli
l.+dur 9/12
leşker (Far.) ordu, asker
l.+i (lāv-ı l.) 33/09, 33/14
l.+ni 33/03
leṭāyif (Ar.) latifeler, güldürecek güzel sözler
l.+leridin 36/06

M

maḫfī (Ar.) gizli, saklı
m. ḳılsaḳ 31/12
maḥrūm (Ar.) dileğine kavuşmamış olan, kısıtlanmış, mahrum
m. 35/02
maḳṣūd (Ar.) istek, dilek
m.+ları 31/02
m.+um 39/09
māl (Ar.) mal, eşya
m. 28/02, 38/13
ma'mūr (Ar.) şenlik, medeni
m.+dur 11/02
ma'nevī (Ar.) manaya ait, maddi olmayan
m. 7/10
maŋa bana
m. 38/04
ma'nī (Ar.) anlam, mana
m. 15/05, 15/06, 15/08, 15/14, 36/11
m ḳıldı 25/01
m.+ni 18/02
m.+si 17/13
manṣıb (Ar.) devlet hizmeti, memuriyet
m. (ehl-i m. bolup) 28/07
ma'rifet (Ar.) ustalıkla yapılmamış olan şey
m.+din 36/04
mażmūn (Ar.) nükteli, sanatlı, ince, söz
m.+ı 11/08, 37/11
m.+ıdın 26/09
ma'ẕūr (Ar.) özürü olan
m. tutsalar 26/07
meclis (Ar.) meclis, toplanma yeri
m. 15/02, 17/07
melik (Ar.) hükümdar, sultan
m.+din 24/03
m.+leri 9/02
memleket (Ar.) yaşanan yer; öz yurt
m. 14/02
merātib (Ar.) rütbeler, dereceler
m.+e 5/03
merkeb (Ar.) eşek
m. 16/06, 16/08, 17/01
m.+ge 14/11
mertebe (Ar.) derece, rütbe
m. (éki m.) 5/04
mescid (Ar.) mescid
m. 10/08
m.+leri 24/10
m.+lerniŋ 20/07
m.+niŋ 24/11
meşnevī-i şerīf (Ar.) Mevlana'nın meşhur eseri
m.+ni 14/06, 36/12
m.+niŋ 36/10
meşnevī-i şerīf ḫᵛānlıḳ (Ar.) Mevlana'nın mesnevisini okuyan
m. 35/12
meşnevī şerīf ḫᵛānlıḳ (Ar.) Mevlana'nın mesnevisini okuma
m. 36/04
mest (Far.) sarhoş, keyifli
m. 36/07
meşġūl (Ar.) meşgul (bir işle uğraşan)
m. érdi 9/07
meşġūlluḳ (Ar.) meşgul olma
m. ḳılur érdiler 5/13
meşhūr (Ar.) tanınmış, ünlü
m.+durlar 9/02, 11/12
metā' (Ar.) satılacak eşya, mal
m.+lardın 28/02
mevḳūf (Ar.) vakfedilmiş
m. ḳalġan 34/14
mevżī (Ar.) yer, bir şey konulacak yer
m. 11/12
m.+de 9/01
m.+ide 14/10
mey (Far.) şarap
m. 17/11
m.+din 17/12
mey-ḫāne (Far.) şarap, içilen ve satılan yer
m. 17/10, 17/11, 17/11
mezār (Ar.) mezar, kabir
m.+ġaçalık 21/04
m.+larını 4/13
mezārāt (Ar.) mezarlar, kabirler
m.+ları 20/12
mén ben

m. 9/14, 15/05, 16/07, 17/13, 22/13, 29/05, 30/01, 30/01, 30/09, 30/11, 38/06, 39/06, 39/06, 39/10
m. (kéledür m.) 16/03
m. (ḳıladur m.) 15/06
m.+din 29/04, 29/12, 29/13, 38/08, 38/12, 39/10
m.+i 22/14
m.+iŋ 14/07, 22/09, 27/09, 29/12, 38/02, 38/07, 39/09

mi (ayr. bkz. *mu, mü*) soru edatı
m.+kin

mihmān (Far.) misafir, konuk
m.+larıdur 32/08
m.+larnı 32/14

mihmānlıḳ (Far.) misafirlik, konukluk
m. ḳılıp 17/06
m.+ġa 4/01

miŋ bin
m. 4/10, 22/11, 22/12, 32/12, 33/03
m. altun 16/10
m. bir (bir m.) 23/03
m. boldı 20/01

miŋ- binmek
m.-eli 16/14

mi'rāc (Ar.) göğe çıkma
m. 7/10
m.+dın boldılar 7/07

mīr-āḫūr (Far.) imrahor, sarayın ahır müdürü
m. 16/12
m.+ını 16/10

mīve (Far.) meyve
m.+leri 25/06

miz biz
m. 26/08

mollā (Ar.) büyük kadı, alim, hoca
m. 17/09

mu bu, işaret zamiri
m.+nça 9/02, 17/07, 23/07, 24/14
m.+ndın 35/05
m.+nıŋ 19/13

mu'āf (Ar.) ayrı tutulmuş, istina edilmiş
m. ḳıldılar 6/09

mu'ālece (Ar.) ilaç yapma, ilaç kullanma
m. 25/14

muḫlīs (Ar.) dostluğu, samimiliği ve hali içten
m. érdi 14/14
m.+ler 36/08
m.+lerimiz 32/05

muḳaddem (Ar.) takdim edilen, sunulan
m.+i 38/09

mūnis (Ar.) alışılmış, ehlileştirilmiş, cana yakın
m. ḳıldılar 7/09

muntaẓır (Ar.) bekleyen
m. 10/02, 18/09
m. édiler 10/05

murād (Ar.) istek, murat
m. 17/11, 17/12, 17/12
m.+ım 38/13

mutavaṭṭın (Ar.) yerleşmiş
m. bolup 14/10
m. érdiler 9/01

muṭṭali' (Ar.) öğrenilmiş, haberli
m. 26/09
m.+lerdin 27/03

mu (ayr. bkz. *mu, mı*) mu soru edatı
m. 39/10

mü (ayr. bkz. *mi, mü*) mu soru edatı
m. 25/13, 25/13

mübārek (Ar.) hayırlı, kutlu
m. 2/08, 23/04, 24/06, 25/05, 27/14, 32/02
m.+niŋ (ravża-i m.) 20/06, 22/11

mübtelā (Ar.) tutukun, düşkün
m. ḳıldı 7/05

müḫlet (Ar.) bir işin yapılması için verilen zaman, vade
m. 22/08

mülāzım (Ar.) bir yere veya kimseye bağlı olan
m. 16/02
m.+ı 15/11, 16/06
m.+larıdın 10/14, 14/13, 22/02

mü'min (Ar.) iman etmiş
m. 5/08

münāfiḳ (Ar.) nifak sokan, ikiyüzlülük eden
m. 36/01

mürīd (Ar.) öğrenci

m. 32/04,36/08
m. boldı 18/03
m. boldılar 20/03
m. bolġan érdi 15/01
m.+lerim 22/13
m.+leriniŋ 18/05

müsāfir (Ar.) misafir, konuk
m. 10/06, 24/14

müselmān (Far.) müslüman
m. boldı 31/01
m. bolġanımızġa 31/12
m. bolsak 31/09
m. boluŋlar 31/08
m. érdi 28/04
m. ḳılġanı 34/05

müstaġraḳ (Ar.) dalgın
m. 36/07

müstaḥiḳḳ (Ar.) hak etmiş, layık
m.+ġa 9/13

müşāhede (Ar.) bir şeyi gözle görme
m. ḳılıp 20/01

müşkil (Ar.) güçlük, zorluk
m. 39/13

müşterī-i sa'ādet (Ar.) jüpiter gezegeni/
yıldızı
m. 37/05

müteberrik (Ar.) mübarek sayılan, uğurlu
m. 14/06

mütevellī (Ar.) başkan, reis
m. 4/13

N

nā-be-kār (Far+Ar.) işe yaramaz
n. 31/14
n.+nıŋ 32/05

nā-çār (Far.) çaresiz
n. 24/01

naḳl (Ar.) aktarmak
n. 24/03

nālezār (Far.) inleyip, ağlayan
n.+i 31/05

nām-dār (Far.) namlı, ünlü
n. 18/07, 18/08

neṣf (Ar.) bir şeyin ortası, yarı, yarım
n.-i cān

naṣīb (Ar.) Allah'ın kısmet ettiği şey
n. boldılar 21/10

naṣiḥat (Ar.) öğüt, nasihat
n. 4/07, 22/14
n. ḳılsalar 35/01

nā-ümmīd (Far.) ümitsiz, ümidi kırılmış
n. boldı 26/03

naẓar (Ar.) bakma, bakış
n.-ı iltifātlarını 20/10

nebīre (Ar.) kız torun
n.+si 8/08

ne-çend (Far.) ne kadar
n.10/02, 29/06, 34/09, 35/08
n.+leri 28/07, 28/07
n.+kaçaġa

nedāmet (Ar.) pişmanlık
n.+ler 6/07

nefes (Ar.) nefes, soluk
n.+leriniŋ 36/06

nemāz (Far.) namaz
n. 31/11
n.+da 9/07
n.-ı 20/12
n.-ı cum'a 15/13
n.-ı cum'age 14/11
n.-ı cum'anı 9/06, 14/11, 16/04
n.+larını (cāy-ı n.) 5/10, 14/05
n.+ını 20/11, 21/01
n.+nı 4/11

nerse (ayr. bkz. *némerse*) şey, nesne
n.+ni 30/01, 30/01, 30/03, 30/08, 30/12

neseb (Ar.) soy
n.+leri 8/02

neẕr (Ar.) adak
n. 14/03
n. ḳılıp 20/08, 22/10
n. ḳılıp bérdi 21/07
n.+i 20/05

né ne
n. 9/14, 27/09

néçe ne kadar
n. 29/05, 35/09

néme şey nesne, her ne kadar
n. 29/01, 30/06, 30/10

némerse (ayr. bkz. *nerse*) şey, nesne, eşya
n.+ge (bir n.) 2/14
n.+ge (her n.) 38/08
n.+ni 27/09

nikāḥ (Ar.) evlenme, nikah
n. ḳıldım ('aḳd-ı n. ḳıldım) 9/12
n. ḳılıp ('aḳd-ı n. ḳılıp) 24/02

nisbet (Ar.) bağıntı, ilgi
n. 1/02
n.+de 1/02
n.+de13 8/08

nūr (Ar.) aydınlık, nur
n. 17/01
n. boldı 18/14
n. -ı ilahi 23/06

nūru'l-lahi (Ar.) ihahi nur, Allah'a ait nur
n. 23/08

O

oġul erkek evlat
o. 8/01
o.+ları (bir o.) 21/13
o.+ları (üç o.) 7/13, 8/03
o.+ları 2/08, 4/03, 7/13
o.+larınıŋ 8/01, 8/04, 8/05
o.+nıŋ 7/14, 8/03

oḳu- okumak
o.-dı 15/10, 17/09
o.-dılar 15/03
o.-dıŋız 17/10
o.-dum 17/14
o.-ġalı 15/13
o.-ŋ 17/10
o.-ŋlar 17/11
o.-p 20/11
o.-saŋlar 14/06

ol o
o. 5/06, 6/08, 6/13, 7/06, 7/11, 7/11, 8/10, 9/05, 9/06, 10/04, 11/09, 11/12, 14/08, 14/12, 16/02, 18/10, 19/09, 21/02, 21/05, 22/06, 22/09, 22/14, 23/02, 23/05, 23/09, 23/11, 23/14, 24/08, 24/12, 25/04, 25/14, 28/06, 28/10, 29/12, 33/05, 34/11, 34/14, 35/01, 36/08, 37/05, 38/03, 38/12, 39/04
o.+dur 1/03, 22/09, 38/05, 38/07, 38/09, 39/09

olar onlar
o. 38/13
o.+dın 17/01
o.+ġa 7/06, 38/08, 38/11
o.+nıŋ 1/01, 1/04, 7/12, 8/07, 10/03, 17/02, 18/01, 21/01

oltur- oturmak
o.-dı 26/14
o.-up 5/10, 5/13, 17/07

olturġuz oturtmak
o.-up 28/09, 33/01, 33/13

on on (10)
o. 14/08, 22/12, 23/09, 24/04,
o. éki 14/08, 22/12, 24/04, 33/03
o. éki miŋ 32/12
o. sekiz 23/09
o. yıl 35/08

onama- kabul etmemek
o.-dılar 10/13, 16/14

oŋ sağ taraf
o. 29/10

orda saray
o.+larıġa 10/12
o.+sıġa 37/08

orun yer
o.+ı (ornı) 20/04, 20/06, 20/06, 20/07, 20/07
o.+ıda (ornıda) 23/07
o.+ıdın (ornıdın) 22/12
o.+larıdın 18/02
o.+umızda (ornımızda) 3/01

ot ateş
o.+dın 11/01
o.+ıġa 7/07

otra orta
o.+sıġa 15/04

otuz otuz (30)
o. ādem 19/01

Ö

öl- ölmek
ö.-mey 25/10
ö.-ür érdi 24/13
öltür- öldürmek
ö.-üp 32/13, 33/10
örgen- öğrenmek
ö.-di 6/05
örük bir meyve ağacı
ö. 24/11, 24/12, 25/02, 25/04
ö.+din 25/01
ö.+lerde 28/08
ö.+niŋ 25/06
öt- geçmek
ö.-geli bolmaydur 10/14
ö.-gendin 17/08
ö.-ken 7/05
ö.-künçelik 20/09
ö.-medi 25/13
ö.-mey 38/06
ö.-ti 3/05, 25/13
ö.-üp turar érdiler 35/12
öte- ödemek
ö.-p 4/11, 16/04, 21/01
öy ev
ö.+lerige 4/02
öz öz
ö. 10/01, 10/13, 19/06, 28/08
ö.+i 16/1, 18/06
ö.+ige 18/14, 20/04
ö.+leri 4/14, 10/10, 16/02, 16/05,
23/05, 29/14, 30/08
ö.+lerini 26/07
ö.+leriniŋ 9/14
özge başka
ö.+ler 3/07
ö.+leri 5/14
‘özr (Ar) özür
ö.+lerni 6/09

P

pādşāh (Far.) padişah, sultan, hükümdar
p.+ım (ey p.) 16/02, 29/14
p.+ġa 6/03
p.+ı 5/05, 6/01, 6/04, 6/05
p.+ım 35/05
p.+ımnıŋ 20/12
pādşāh (Far.) padişahlık, hükümdarlık
p. ḳıldılar 14/07
pādşāh-zāde (Far.) padişah çocuğu
p. 38/07
pāk (Far.) temiz, saf
p. 20/06
pāy (Far.) ayak
p. 18/04, 20/05, 24/06
pāy-ı taḫt (Far.) başkent
p.+ıda 23/11, 33/01
pend (Far.) nasihat, öğüt
p. 4/07, 35/01
pes (Far.) sonra
p. 5/01
pesend (Far.) beğenmiş
p. bolmadı15/07
p. ḳılmadı 27/14
peşīmān (Far.) pişman
p. 6/07
peşīmānlıḳ (Far.) pişman olma
p. 20/08
peyām (Far.) haber
p.+ını 16/13
peydā (Far.) ortaya çıkma
p. boldı 11/10
peyġamber (Far.) peygamber, elçi
p. 39/05, 39/10
p.+lerimiz 7/06
p.+lerniŋ 7/05
pış- (~ *bış-*) pişmek
p.-ıp 25/04
pışık pişmiş, kurutulmuş
p. 5/07
pīr-i muġān (Far.) meyhanecilerin (mecazen) en eskisi, en yaşlısı
p.+dın 17/12
pīş-bāz (Far.) karşılayarak
p. 17/05
pür-nūr (Far.) ışık dolu
p. 18/14

R

rāst (Far.) doğru
r. 17/10
revende (Far.) giden, gidici
r.+lerge 19/08
ravża (Ar.) bahçe; cennet bahçesi
r.-ı mübārekniŋ 20/06, 22/11
r.+nıŋ 21/02
renc (Far.) eziyet, sıkıntı, zahmet
r. 8/11, 26/05
r.+ge 26/02, 26/05
r.+niŋ 26/14
revā (Far.) layık olmak
r. ḳılıp 32/09
revāḳ (Ar.) çardak
r.+nıŋ 16/07, 16/09, 16/12
revān (Far.) yürümek, gitmek
r. boldı 11/10, 22/05
rıḥlet (Ar.) göç, ölme
r. ḳıldılar 3/09, 4/09, 23/01
r. ḳılışlarıdın 2/10
rivāyet (Ar.) söylenti, hikaye edilen haber
r.+de (bir r.) 5/03, 5/03
r.+imizde 32/10
rūḥ (Ar.) can; nefes
r.+ı 39/14
rūy-be-ḳıble (Ar.) yüzünü kıbleye çevirme, kıbleye dönme
r. 5/13
rūze (Far.) oruç
r.+mizni 31/1

S

sa‘ādet (Ar.) mutluluk
s. 20/14, 37/05, 38/04
sa‘ādet-mend (Ar.) mutlu
s. 21/08
sa‘āt (Ar.) saat, muayyen vakit
s. 10/07, 26/14, 36/09
ṣabr (Ar.) sabır, tahammül, katlanma
ṣ. ḳılgaç 7/06
ṣadaḳa (Ar.) sadaka, zekat
ṣ. 14/03
ṣāḥib (Ar.) mâlik olan, sahip
ṣ.-i cemāl 9/09
ṣ.-i kemāl 9/04
saḳla- saklamak
s.-ŋlar 25/12
s.-p turdılar 3/03
s.-sun 26/01
sal- salmak, bırakmak
s.-dı 5/05, 15/04, 17/09, 26/04
s.-ġanıġa 6/07
s.-ġıl 29/01
s.-ıp 5/10, 26/10, 29/02
saŋa sana
s. 32/11
ṣarf (Ar.) harcamak
ṣ. ḳılsam 38/13
ṣarīḥ (Ar.) açık meydanda
ṣ. körüp 20/03
sat- satmak
s.-alı 19/08
savut- soğutmak
s.-may 30/07
sebeb (Ar.) sebep, neden
s.+din 8/11, 26/01, 26/05
seccāde-nişīn (Ar.) seccadede oturan
s.+de 28/09
seccāde-nişīnlıḳ (Ar.) seccadede oturma
s. 28/05
sefer (Ar.) yolculuk, savaş, harp
s. 24/06
s. ḳıldılar 35/04
s. ḳılmaḳnı 31/04
s.+ide 35/06, 35/06
s.+ini 32/02
sefīl (Ar.) sefalet çeken
s.+ini 19/04
sekiz sekiz (8)
s. 23/09
selām (Ar.) selam, merhaba deme
s. 16/13
selāmet (Ar.) esenlik, güvenlik
s. kaldılar 6/01
serdār (Far.) asker başı, kumandan, komutan
s.+larıġa 27/05
seyāḥat (Ar.) yolculuk, sefere çıkma
s. ḳıldılar 23/10
s. ḳılmaḳlıḳnı 23/08
s. ḳılmaḳnı 24/05
seyr- āb (Ar.+Far.) akan su
s. boldı 11/11
seyr-i seyāḥat (Ar.) yolculuk, seyahat, bir yerden bir yere gitme
s. 32/02
seyyid (Ar.) efendi, hoca; peygamber soyundan olan kimse
s. 15/12, 16/07
sén sen
s. 30/03
s.+i 39/05
sıḳu
s. 11/11
sındur- kırmak, koparmak
s.-up 16/11
siḥr (Ar.) büyü, sihir; etkileyici
s.-i cādūlarını 29/11
siz siz
s.+ge 22/09, 34/14
s.+ler 14/07, 24/14, 31/07
s.+lerge 10/06
s.+lerniŋ 31/06
s.+ni 2/12
s.+niŋ 3/05, 22/08, 32/04, 34/13, 35/02
ṣoḥbet (Ar.) görüşme, konuşma, sohbet
ṣ.+imde 14/07
ṣ.+iŋizdin 35/02
ṣ.+leri 35/11
ṣ.+leridin 36/09
soḳ- vurmak

s.-up 11/09

soŋ sonra
s. 26/09

sor- sormak
s.-ar 27/02

söz söz; kelime
s. 11/11, 29/01
s.+iniŋ 37/11
s.+lerini 37/14, 39/02, 39/08, 39/11
s.+ni 39/03, 39/08
s.+ümniŋ 11/14

su (ayr. bkz *suv*) su
s. 5/06, 9/08, 11/04, 29/06
s. (tatlıḳ s.) 11/10
s.+dın 11/01
s.+nıŋ 5/09, 5/10, 5/12

sulṭān (Ar.) padişah, hükümdar
s.+u'l-evliyā 38/12

sun- sunmak
s.-up 30/10

ṣūrī (Ar.) görünürde olan
ṣ.+leri 1/03

suv (ayr. bkz *su*) su
s.+ı 6/13

sübḥāne (Ar.) her türlü kusurlardan uzak olan Allah
s. 22/08, 35/14

sürūr (Ar.) sevinç
s. 17/14

süvār (Far.) binici
s. 16/06, 16/08, 17/01
s. bolup 14/11

Ş

şāḫ (Far.) dal, budak
ş.+ıdın 25/06
şarṭ (Ar.) şart
ş.+ım (üç ş.) 38/02
ş.+ım 38/05, 38/07, 38/09
şāyed (Far.) eğer
ş. 11/03
şehr (Far.) şehir
ş. 25/10, 33/07, 34/13
ş. (kaysı ş.) 27/08
ş.+din 28/13
ş.+ge 9/05, 14/11, 15/13, 24/09, 34/11
ş.+i 10/11, 34/11, 34/13
ş.+ide 8/13, 28/04
ş.+ige 10/08, 24/05, 24/07, 33/09, 33/10
ş.+imiz 31/10
ş.+lerge 27/06
ş.+ni 28/03
ş.+niŋ 10/08, 19/03, 19/04, 19/09, 19/13, 24/09, 28/06
şekl (Ar.) şekil
ş.-i şemāyil 18/13
şemāyil (Ar.) güzelliğin ve büyüklüğün bir araya gelmesi
ş.-i (şekl-i ş.) 18/13
şemşīr (Far.) ḳılıç
ş. 6/03
şerāfet (Ar.) şerefli olma, şereflilik
ş.+idin 17/14
şerī'at (Ar.) doğru yol, Allah'ın emri
ş. 36/04
ş.+larınıŋ 18/01
şerīf (Ar.) büyük, yüce
ş. (meşnevī-i ş.) 35/12
ş.+ġa (ẕāt-ı ş.) 6/08
ş.+leri (ism-i ş.) 1/01, 7/14, 9/10
ş.+leri (vālide-i ş.) 2/04
ş.+lerni (ẕāt-ı ş.) 21/10
ş.+ni (meşnevī-i ş.) 14/06, 36/12
ş.+niŋ (meşnevī-i ş.) 36/10
ş.+niŋ (ẕāt-ı ş.) 35/14
ş.+ni (ẕāt-ı ş.) 6/06
şeyḫ (Ar.) tarikat büyüğü
ş. 4/13
şikestelik (Far.) yenilmişlik
ş. ḳılıp 11/14
şīşe (Far.) şişe, sırça
ş.+ge 26/10
şol (< *şu+ol*) şu
ş. 10/07, 15/13, 18/08, 22/11, 22/13, 23/01, 26/13, 32/02, 35/03, 35/08
şu şu
ş. 31/07
ş.+nça 21/07
ş.+nda 24/10
ş.+ndın 10/11
ş.+ndındurlar 36/03
şubu (< *şu+bu*) şu, bu
ş. 15/04, 18/02, 24/13, 37/11
şu'le (Ar.) alev
ş.+sige 29/06
şūmluḳ (Far.) uğursuz
ş.+ıdın 19/08
şundaġ (< *şu+nı+teg*) şu şekilde, böyle
ş. 17/13, 27/06
şükr-efşānlıḳ (Ar.+Far) şükür dağıtma, şükür saçma
ş. 36/05

T

tā (Far.) ki, zira, kadar
t. 4/05, 10/03, 17/10, 17/11, 17/11, 20/09
ta‘alluḳ (Ar.) akraba, hısım
t.+larını 8/12
ta‘alluḳāt (Ar.) akrabalar, hısımlar
t.+larnı 4/08
ṭā‘at (Ar.) ibadet etme
ṭ. 9/05
ta‘ayyünle- (Ar.) meydana çıkma, aşikar olma; belirme
t.-p 4/14
tābi‘ (Ar.) birinin arkası sıra giden, ona uyan; boyun eğen
t. 18/14, 20/04, 27/05, 27/08, 31/09, 38/11
t.+leridin 19/06
ṭabī‘at (Ar.) doğa, yaradılış
ṭ.+dın 26/04
ṭabīb (Ar.) hekim, tabip
ṭ.+lerdin 26/02
ṭ.+leri 25/14
taġ dağ
t. 10/11
t.+dın 11/04
t.+ında 9/04
t.+ḳa 11/09
t.+nıŋ 11/09
ṭaḥāret (Ar.) temizlik
ṭ.+ge 9/07
taḫt (Far.) hükümdarlık; hükümdarlık makamı, koltuğu
t. 34/06
t.+ıda (pāy-ı t.) 23/11, 33/01
t.+da 33/13
ṭāḳat (Ar.) güç kuvvet
ṭ. boldu (bī-ṭāḳat b.) 17/03
taḳı (ayr. bkz. *dahı*) ve, dahi, bile, da/de
t. 1/10, 1/11
taḳrīr (Ar.) söyleme, anlatma
t. ḳıldılar 39/02
ṭal‘at (Ar.) parlak
ṭ. (āftāb-ı ṭ.) 37/05
ṭaleb (Ar.) isteme, dileme
ṭ. ḳılıŋlar 3/02
t. ḳılıp 2/14
ṭ.+lerġa 14/02
tam duvar
t. ḳılıp 19/07
tap- bulmak
t.-adurġan édi (hidāyet t. édi) 34/14
t.-ḳan érdiler (hidāyet t. érdiler) 34/12
t.-ar 9/14
t.-ay 30/01
t.-ıp 28/07, 36/02
t.-ḳu dék 15/14
t.-ḳunça 15/08
t.-ḳunçalik 15/05
t.-sak 32/06
t.-sam 30/09
t.-saŋ 30/13
t.-sunlar 30/02
t.-şurup 4/08, 33/14, 35/13
t.-tılar 10/12
t.-tım 18/01, 30/11
tapal- (< *tapa al-*) bulabilmek
t.-madıŋ 30/13
t.-may 31/03
ṭaraf (Ar.) yön; bölge
ṭ. (éki ṭ.) 21/04
ṭ.+dın 10/06
ṭ.+ıdın 15/12, 22/05
ṭ.+ıge 30/10, 35/04, 35/09, 38/01
ṭ.+ımızge 29/02
ta‘rīf (Ar.) etraflıca anlatma, tarif etme
t.+ġa 11/11
tārīḫ (Ar.) tarih; geçmiş zaman
t.+ḳa 1917 3/10
t.+ḳa bir miŋ altı 4/10
t.+ḳa bir miŋ atmış bir 23/03
ṭarīḳat (Ar.) Allah’a ulaşmak arzusuyla tutulan yol
ṭ. 36/04
tart- çekmek
t.-ıp 21/04, 22/12
tartık çekilmiş, tartılmış yük
t. ḳıldı 27/04
taṣdīḳ (Ar.) onaylamak

t. ḳıldılar 20/05
taṣnīf (Ar.) sınıflama; eser ve kitap haline getirme
t. ḳılıp 36/13
tatlıḳ tatlı, lezzetli
t. su 11/10
t. ḳılsa 25/03
ṭavār davar
ṭ. 28/01
ṭayyār (Ar.) hazır
ṭ. 9/08
ṭ. ḳılıp 18/09
ta'ẓīm (Ar.) büyüklenme, ululama
t. 38/01
tāz (Far.) kadar, dek
t.-ı mey-ḫāne 17/10, 17/11, 17/11
te'ālī (Ar.) yüksek, ulu (Allah için söylenir)
t. 35/14
t. (ḫudāvend-i t.) 11/03, 31/07
t. (ḫudāy t.) 7/05
t.+din (ḥaḳḳ t.) 35/13
t.+niŋ (ḫudāvend-i t.) 3/04, 11/04
t.+niŋ (ḫudāy t.) 25/02, 39/05
t.+din 22/08
teklīf (Ar.) öneri
t. ḳıldılar 10/12, 18/11, 29/09
temām (Far.) tamam; bütün, hep
t. 28/04, 37/04
t. ḳılıp 4/07, 23/01
tepre- kımıldamak
t.-p 18/14
te'şīr (Ar.) dokunma, içe işleme
t. ḳıldı 17/02
t. ḳılıp 36/07
teşvīşlik (Ar.) karıştırma, dağıtma
t. 24/08
tevābī' (Ar.) bir kimsenin hizmetinde bulunanlar
t. 4/08
tevāżu' (Ar.) alçakgönüllülük gösterme
t. 11/13
téş- deşmek
t.-ip 19/04, 29/05
téve deve
t. 27/03, 27/04
t.+ge 23/04
t.+sige 28/01
tile- dilemek
t.-p 35/13
t.-p érdim 22/09
tirig diri
t. 25/10
tofçaḳ at cinsi
t. 16/10
t.+ġa 16/14
t.+nı 16/13
t.+nıŋ 29/08
tofraḳlıḳ topraklı
t. 21/04
toġ- doğmak
t.-ḳan érdiler 3/12
t.-ḳanlarım 38/07
toġul- doğulmak
t.-up 14/01
toḫūm (Far.) tohum; yumurta
t.+nı (üç t.) 30/05
tok- vurmak
t.-up 16/11
tola dolu
t. 6/07, 18/06, 24/01, 24/08, 32/05, 36/01
t[a]nu- tanımak, bilmek
t.+may 26/08
top miktar; ölçü
t. 24/11, 28/01, 28/02
tök- dökmek
t.-ülgen 23/06
t.-ülüp 25/07
töpe tepe
t.+side 16/12
tört dört (4)
t. 31/09
t. kişi 5/14
t.+dür 19/14
töşük deşik, delik
t. 19/12, 19/13
t.+din 19/04, 19/10
tuġrā tuğra, padişaha has mühür, damga
t. tutup 16/13
tur- (ayr. bkz. *dur-*) durmak (yardımcı fiil)

t.-adur (ḳılıp t.) 6/04
t.-adur (ḳılıp t.) 6/04
t.-dı (bolġalı t.) 26/12
t.-dı (ḳarap t.) 16/12
t.-dılar (köterip t.) 5/09
t.-dı (tutup t.) 16/14
t.-lar (aytıp t.) 7/04
t.-ar érdiler (ötüp t. érdiler) 35/12
t.-dılar (saḳlap t.) 3/03,
t.-up (üstide t.)16/09,
t.-up (çıḳıp t.) 19/07

tur- durmak
t.-dılar (on éki yıl t.) 24/05
t.-dılar (tofluḳda t.) 22/06
t.-dılar (altı ay t.) 28/05
t.-maŋ (diyārlarda t.) 4/05
t.-ġan yer 11/01,
t.-ġan ḫalāyıḳ 25/10

turġay bir kuş cinsi
t.+nıŋ 30/04

tuşḳar- çıkarmak
t.-dı 19/05
t.-dılar 19/02

tut- tutmak
t.-alı 11/03
t.-arlar (ḳabūl t.) 37/12
t.-sak (ḳabūl t.) 39/05
t.-salar (ma'ẕūr t.) 26/07
t.-masalar 38/08
t.-tılar 30/11, 30/12
t.-up 5/05, 25/06, 29/08
t.-up turdı 16/13

tüketel- bitirebilmek, tüketebilmek
t.-medi 19/01
t.-mediler 19/06

tüp dip, zemin
t.+ide 20/12

türāb (Ar.) toprak
t. 4/11

tüş düş, rüya
t. kördi 6/02

tüş- düşmek, inmek; kalmak
t.-tiler (ḳaṣdıġa t.) 3/14
t.-kün 33/06
t.-tiler 3/14, 24/10, 25/07, 27/14, 33/05
t.-meseler 38/06
t.-üp 10/09, 19/01, 19/03, 19/11, 29/11

tüz- düzenlemek, düzeltmek
t.-etip 4/13
t.-üp 15/02, 17/07

U

u (ayr. bkz. *ü, ve, vu, vü*) ve
u. 4/13, 11/02, 11/13, 14/05, 18/07, 18/07, 21/08, 35/10, 35/10, 36/01, 37/05

uç bir şeyin ucu
u.+uŋa 11/01, 32/11

uçur kenar
ö.+ıdın 33/01

‘ulemā (Ar.) alimler
‘u. 14/02, 15/12, 16/07, 35/10, 36/11
‘u.+lar 15/03, 15/06, 15/07
‘u.+lardın 38/09
‘u.+larnı 15/02

uluġ ulu, büyük kişi
u. 15/12, 26/05, 27/03, 27/05, 27/06, 29/02, 29/04, 29/13, 32/08, 32/14, 34/13
u.+ı 28/14, 29/03, 32/07
u.+ları 25/11, 31/05
u.+larığa 25/11

uluġraḳ daha büyük
u. 29/13

umm ana, temel, en önemli
u. 1/01

us[s]- (Ar.) susamak
u.+up {s}up 18/13

uşbu işte bu
u. 3/01, 21/10, 24/03

uva yuva
u.+sıda 30/07
u.+sıdın 30/05

uyġan- uyanmak
u.-dı (ḳorḳup u.) 6/06

uzat- uzatmak
u.-ıp 25/05, 30/04

Ü

ü (ayr. bkz. *u, ve, vu, vü*) ve
ü. 14/02, 14/02, 14/03, 19/08, 20/06

üç üç (3)
ü. 36/10
ü. érdi 19/10
ü. ferzendleri 2/07
ü. işniŋ 39/04
ü. kéçe 19/01
ü. künlik 28/14
ü. oġulları 7/13, 8/03
ü. şarṭım 38/02
ü. toḫūmnı 30/05

üçinç üçüncü
ü.+i 8/01, 8/05, 38/09

üçün için sebebiyle
ü. 22/08, 36/13, 39/13

ümerā (Ar.) emirler
ü. 35/10, 36/11

ümmīd (Far.) umut, umma
ü. 11/03

üst üst
ü.+ide 5/13, 16/07, 16/09
ü.+ige 5/05, 5/10, 11/09, 19/07

üstün üst
ü. 33/05

üzre üstünde, üzre
ü. 34/07

V

vaḥşetlik (Ar.) korkulu, ürküntü verici
v. (bir v.) 6/01
vākı'a (Ar.) olmuş olan şey
v.+da 9/11
vaḳt (Ar.) zaman, vakit
v. 14/12, 24/08
v.+ige 24/09, 29/07
v.+da 7/11, 14/08, 18/08, 18/10, 19/09, 21/02, 21/05, 21/13, 23/02, 23/09, 23/11, 25/04, 35/04, 35/08, 36/08, 37/05
v.+dın 23/07
v.+larda 5/09
vaḳtī (Ar.) bir vakit, bir zamanlar
v. ki 35/07
vālide (Ar.) ana, anne, valide
v.-i şerīfleri 2/04
vasiyyet (Ar.) bir kimsenin öldükten sonra yapılmasını istediği şey
v. 22/11, 23/06
v. ḳılıp 35/03
v.+im 22/09
v.+leri 34/10
v.+lerini 22/14, 37/04
v.+lerni 4/07, 34/10
ve (ayr. bkz. *u, ü, vu, vü)* ve
v. 2/12, 4/07, 4/07, 4/08, 5/09, 6/03, 11/01, 14/02, 15/03, 18/08, 19/02, 19/11, 20/06, 20/07, 20/07, 20/07, 20/13, 22/08, 23/06, 23/06, 27/03, 27/04, 27/12, 28/10, 29/06, 29/11, 33/13, 34/05, 34/13, 35/02, 35/04, 35/06, 35/10, 35/12, 35/13, 35/14, 36/02, 39/10
vedā'laş- (Ar.) vedalaşmak, ayrılış
v.-ıp 14/04, 34/09
vefāt (Ar.) ölüm, ölme
v. boldılar 5/14, 21/01
velīyyü'l-lah (Ar.) ermiş kimse; Allah'ın sevgili kulu
v. 38/10
vilāyet (Ar.) vilayet, il
v.+din (ehl-i v.) 36/02
v.+ide 32/04
v.+ige 5/04
vucūd (Ar.) vücut, beden
v.+ġa 14/01, 24/03, 39/10
vü (Far.) (ayr. bkz. *u, ü, ve, vu*) ve
v. 4/05, 17/11

Y

yā (Ar.) ey!, hey!
y. 9/14, 15/12, 25/13
yaḫşı iyi, güzel, hoş
y. bolur 31/09
yaḳa yaka, taraf
y.+sıda 16/04
yaḳın yakın
y. 19/11
yaḳīn (Ar.) doğru, gerçek
y.+dür 10/02
yaman kötü, fena
y. 26/08
yan yan, taraf
y.+ıda 24/09
y.+ında 21/02
yan- dönmek, gelmek
y.-ar érdiler 14/12
y.-dılar 14/05, 16/09, 18/05, 32/09
y.-ıp 5/02, 5/04, 9/06, 34/08, 37/04
y.-ıp kéldiler 4/03
y.-ıp kétti 34/01
yandur- döndürmek
y.-dılar 38/14
yana yine, tekrar
y. 3/04, 5/03, 5/03, 25/03, 30/10, 36/08, 39/06, 39/08
y.+dur 31/10
ya'nī (Ar.) yani
y. 1/01
yār (Far.) dost, sevgili
y. 18/06, 18/11, 18/14, 19/10, 19/12, 20/01, 21/01, 21/05, 21/07, 22/10
yārān (Far.) dostlar, sevgililer
y.+lar (ey y.) 2/14
y.+largȧ (āṣḥāb-ı y.) 2/13
y.+larıġa (āṣḥāb-ı y.) 6/12
y.+lar 11/11, 25/09
y.+lardın 5/14
y.+ları 16/05, 17/04
y.+larını 27/13
yarlıġ (ayr. bkz. *yarlıḳ*) verilen emir, buyruk
y. 26/07, 27/05, 32/11
y.+ı 32/10
y.+nı 27/11
yarlıḳ (ayr. bkz. *yarlıġ*) verilen emir, buyruk
y. ḳıldı 25/12
yarutal- parlatabilmek
y.-may 31/03
yaş yaş; yıl, sene
y.+da 14/08, 23/09
yaşur- örtmek, gizlemek
y.-ay 30/02
y.-ġıl 30/03
y.-sunlar 30/01, 30/08
yat- yatmak
y.-arlar 1/02
y.-ḳan 5/11, 30/05
y.-ḳan érdiler 21/06
yaz- yazmak
y.-dı ki 32/07
y.-ıp 33/01
yer yer, mekan yer
y.+de 9/05, 11/01, 19/06
y.+de 22/14,23/01
y.+din 7/11, 9/14, 10/14, 22/13, 23/05
y.-lerini 20/04
y.+ge 25/07, 29/11
y.+ni 22/11, 22/12, 29/05, 32/10
yé- yemek
y.-diler 25/09
y.-mesünler 25/01
y.-ŋler 25/09
y.-p 6/08
y.-se 24/13
yégirmi yigirmi (20)
y. 19/01, 31/09
yét- yetmek
y.-er 8/09
y.-erler 8/03
y.-ip 17/03, 18/10, 18/11, 22/05, 22/06, 29/07
y.-ip érdi 25/04
y.-ip kéldiler 17/05
y.-ken 24/08, 26/05, 32/03, 35/05
y.-kende 34/12
y.-ken érdi 8/11
y.-ken érdiler 9/09

y.-medi 6/12
y.-ti barıp 16/12
y.-tiler 24/07, 24/09
yığ- engellemek, çekmek; yığmak
y.-ıp 15/02, 17/07
yığlaş- birlikte ağlamak, ağlaşmak
y.-ıp 33/08
yıḳıl- yıkılmak, kapanmak
y.-ıp 33/08, 33/12
yıl yıl, sene
y. 24/05, 24/12, 25/02, 35/08
y.+bir 2/10
y.+dın 20/14
y.+on 35/08
yıraḳ uzak
y.+dur 11/01
yiber- (<*ıdı ber-*; ayr. bkz. *iber-*)
göndermek
y.-di 26/11
yoḳ yok
y. 20/13, 29/04
y.+dur 29/13
y. érdi 18/07
yu- yıkamak
y.-p 4/11
yum- yummak
y.-up 30/10
yügür- koşmak
y.-üp 29/08
yükle- yüklemek
y.-diler 28/01
y.-p 23/04
yüklet- yükletmek
y.-ip 27/04
yür- yürümek
y.+gen
y.-üp 23/05, 28/13
yütel- takip etmek
y.-ip 23/05

Z

ẓāhir (Ar.) belli, açık
ẓ. boldı 17/02
ẓālim (Ar.) haksızlık eden, zulüm eden
ẓ. 35/07
ẓ.+i 31/14, 32/05
ẓ.+ni 32/13
żarar (Ar.) ziyan, eksiklik
ż. 6/12
ẕāṭ (Ar.) kendi, kişi
ẕ. 20/04
ẕ.+ı 36/06, 38/03
ẕ.-ı şerīfġa 6/08
ẕ.-ı şerīflerni 21/10
ẕ.-ı şerīfni 6/06
ẕ.-ı şerīfniŋ 35/14
żāyi' (Ar.) yitilen, kaybedilen
ż. 11/03
zehr (Far.) zehir
z. 4/01, 22/02, 24/12
z. boldı 24/12
z. bolupdur 25/03
zemān (Ar.) zaman
z.+dın 10/04
zemāne (Ar.) devir, vakit
z.+side 14/13
zemīn (Far.) yer, toprak
z. 21/07
z.+ġa 21/10
z.+lerni 21/07
z.+ni 20/08
zemīn-dār (Far.) vali, hakim
z. 18/07
zer-dār (Far.) altın sahibi, zengin
z. 18/06
zindān (Far) karanlık yer, mahpushane
z.+da 5/11, 5/12, 7/10
z.+dın 6/08
z.+ġa 5/05, 6/06, 7/08
z.+nıŋ 5/06, 6/13
zinhār (Far.) sakın, dikkat
z. 4/04, 4/04
ziyāde (Ar.) çok bol, fazla
z. 20/02, 21/07, 27/02
ziyāret (Ar.) görüşmeye gitme
z. ḳıldılar 33/07
z. ḳılıp 33/12
z.+lerige 4/14
ziyāret-gāh (Ar.) görüşme yeri
z.+ı 21/08
ẓuhūr (Ar.) görünme, meydana çıkma
ẓ.-ı peygamber 39/05, 39/10
ẓ. érdiler 34/06
ẓ.+ġa 38/12
ẓ.+ları 38/10
żulm (Ar.) haksızlık, eziyet
ż.+ıdın 32/06

3.2. Kişi İsimleri; Saygı Bildiren İsimler, Unvanlar ve Lakaplar Dizini

‘abdu’l-lah ḫān
‘a. 15/01, 15/04, 15/07, 15/10, 16/01, 16/08, 16/09, 17/03, 17/05, 18/02
‘a.+ġa 17/02
‘a.+nıŋ 14/12, 14/13, 15/08, 15/11, 16/06, 16/13

‘abdu’ṣ-ṣamed ḫᵛāce
‘a.+m 24/02

‘alī hezü’l-ḳıyās
‘a. 19/06

‘alī raẕīa’l-lahu ‘anhu
‘a. 7/04

altūn baş āḫūnd
‘a. 28/10

baba-ḫān
b. 31/14, 32/05, 32/13, 35/07
b.+nı 33/09

çıŋız ḫān
ç.+nıŋ 37/05

dellākī
d. 28/11, 29/01, 29/02, 29/03, 29/05, 29/12, 29/14, 30/03, 30/04, 30/08, 30/11, 30/13
d.+ġa 30/11
d.+ġa 28/14

ebū’l-hādī
e.+bégniŋ 23/13

emīrü’l-mü’mīnīn
e. 7/04

mīr seyyid celīl
m. (ey m.) 9/12

fāyizü’l-envār
f.+nıŋ 22/02

ḫażret-i ḫᵛāce ḫāfıẓ-ı şirāzī
ḫ.+niŋ 15/03

ḫᵛācem resūlu’l-lah
ḫᵛ. 17/11

ḫān ḫᵛāce
ḫ.+mni 35/03

ḫān ḫᵛācem pādşāh
ḫ.+ım 35/05

ḫanım pādşāh
ḫ.+ım 37/11, 37/12, 38/05
ḫ.+ımnıŋ 39/11, 38/01, 37/07, 37/08, 37/09, 39/02
ḫ.+ımġa 37/10

ḫasan buġra ḫān ġāzī
ḫ.+ġa 8/02

ḫażret-i āfāḳ ḫᵛāce
ḫ.+m 14/08, 30/06, 38/01
ḫ.+ġa
ḫ.+mniŋ 37/14
ḫ.+m pādşāhım

ḫażret-i ‘alī keremu’l-lahi vecḥe
ḫ.+dürler 2/04

ḫażret-i divāne-meşreb
ḫ.+ni 34/03

ḫażret-i fāṭıma zeḥrā raẕīa’l-lahu ‘anha
ḫ. 2/05

ḫażret-i ḫᵛāce
ḫ. 2/12, 15/03, 17/08

ḫażret-i ḫᵛāce isḥāḳ
ḫ.-ı velī ḫᵛācemniŋ 21/13
ḫ-ı velīyu’l-lah ḫ. 3/11

ḫażret-i ibrāhīm ‘aleyhi’s-selām
ḫ.+nı 7/07

ḫażret-i imām ḥüseyin şehīd-i kerbelā raẕīa’l-lahu ‘anhu
ḫ. 2/03

ḫażret-i işān-ı kelān pādşah
ḫ.+ım 3/02, 3/07, 3/11, 3/14, 4/02
ḫ.+ımġa 2/11

ḫażret-i işān-ı kelān pādşāh
ḫ.+ımnı 3/13, 4/11
ḫ.+ ımnıŋ 1/03, 2/09, 4/12
ḫ.+ım 3/03, 3/08

ḫażret-i mevlāna-ı şerīf
ḫ. 36/12

ḫażret-i mezār pādşāh
ḫ.+ım 6/02, 6/09, 10/13, 11/02, 14/03, 14/09, 16/04, 16/14, 17/03, 17/04, 17/09, 18/05, 18/12, 20/11, 21/12, 22/02, 22/07, 34/08

ḥ.+ımġa 5/11, 7/09, 9/03, 11/13, 14/14, 18/03, 18/09, 19/14, 20/03, 20/08, 22/01
ḥ.+ımnı 5/08, 22/04
ḥ.+ımnıŋ 6/11, 37/03
ḥażret-i muḥammed ḥācī ḫᵛāce
ḥ.+m 4/06
ḥażret-i muḥammed muṣṭafī ṣallā'l-lahu 'aleyhi ve's-sellem
ḥ.+dürler 2/06
ḥ.+niŋ 21/09
ḥażret-i maḥdūm-ı a'ẓam pādşāh
ḥ.+ımnıŋ 2/07
ḥażret-i musi'aleyhi's-selām
ḥ.+ġa 11/06
ḥażret-i resūl-ı ḫudā
ḥ. 22/10
ḥażret-i resul ṣallā'l-lahu 'aleyhi ve's-sellem
ḥ.+ġa 1/02
ḥażret-i resūlu'l-lahi 'aleyhi ve's-sellem
ḥ. 9/11, 38/10
ḥ.+niŋ 39/14
ḥażret-i ṣallā'l-lahu 'aleyhi ve's-sellem
ḥ. 10/01
ḥażret-i seyyid āfāḳ ḫᵛāce
ḥ.+m 27/07, 28/05, 29/09, 31/13, 36/03, 37/03, 39/12
ḥ.+mġa 27/03, 27/11, 39/12
ḥ.+mniŋ 26/12, 27/01, 39/07
ḥażret-i seyyidü'l-āfāḳ ḫᵛace
ḥ.+m 23/08, 23/10, 25/01, 25/05, 25/07, 28/13, 29/07, 30/02, 30/09, 30/12, 31/04, 31/06, 32/0.3, 34/06, 34/09, 36/10 36/13, 39/03
ḥ.+mġa 22/03, 23/14, 24/13
ḥ.+mni 33/04, 33/06, 33/11
ḥ.+mniŋ 31/01, 32/01, 34/05, 35/11, 37/06, 39/01
ḥażret-i yūnus 'aleyhi's-selām
ḥ.+nı 7/08
ḥażret-i yūsuf
ḥ.+nı 7/08
ḥażret-i yūsuf ḳādir ḫān
ḥ. 20/11
ḥ.+pādşāhım 21/06
ḫᵛāce isḥāḳ-ı velī
ḫ.+niŋ 4/05
ḫᵛāce şādī
ḫ. 21/14
ḫᵛān-ḫᵛāce
ḫᵛ.+m 24/02
imām ca'fer-i ṣādıḳ
i. 2/01
imām muḥammed bāḳī
i. 2/01
imām zeynü'l-'ābidīn
i. 2/02
işān-ı kelān
i. 3/01
i.+durlar 2/09
ḳoŋtaçı
ḳ. 33/02
ḳ.+nı 34/04
ḳ.+nıŋ 34/03
ḳuṭbu'l-aḳtāb-ı ġavş
ḳ. 10/03
ḳ. +lik 7/10
mevhim ḫān ḫᵛāce
m.+m 35/06
mevlānā molla naḳī
m. 37/10, 37/13, 37/13, 38/14, 39/01, 39/11
mezār pādşāh
m.+ım 5/01, 10/07, 18/10
m.+ımġa 4/07
mīr seyyid celīl
m. 8/06, 8/14, 9/10, 9/13, 10/04, 10/12, 11/13
m.+ġa 10/10
m. kaşġārī
m.+niŋ 8/09, 9/08
mīr seyyid s[a']āde't-dīn
m. 8/06
molla baba
m. 26/11
molla çapan
m. 16/06, 16/07
molla mü'mīn āḫūnd
m. 5/08
molla naḳī
m. 37/07, 37/08, 39/06

molla yūsuf
m. 26/11
muḥammed īmīn ḫᵛāce
m.+m 2/08
muḥammed yūsuf ḥācī ḫᵛāce
m.+mġa 4/03
resūlu'l-lah
r. (yā r.) 9/14
sa'ādet būbī
s. 20/14
s.+m 21/05
setrceb
s.+ge 34/04
seyyid 'abdu'l-lah
s. 1/09
seyyid 'abdu'l-lah efżal
s. 1/08
seyyid āfāḳ ḫᵛāce
s.+m 22/06, 26/09
s.+mni 27/12
seyyidü'l-āfāḳ ḫᵛācem nūru'l-lahi
s. 23/08
seyyid aḥmed ḫᵛāce
s.+m 1/01
seyyid 'alāü'd-dīn
s. 8/02
s.+niŋ 7/12
seyyid bahāu'd-dīn
s. 7/14
seyyid bürhānü'd-dīn
s. 1/05
seyyid celālü'd-dīn
s. 1/04
s.+niŋ 7/12, 7/13
seyyid celīl
s. 7/13
seyyid cemālü'd-dīn
s. 1/06
seyyid ḫaşīm
s. 8/04
seyyid imām muḥammed
s. 1/10, 1/11
seyyid imām muḥammed 'alī mūsī er-rıżā
s. 1/11
seyyid imām muḥammed ḥasanü'l-'askerī
s. 1/09
seyyid imām mūsī kāẓım
s. 1/12
seyyid kemālü'd-dīn
s. 1/06, 8/01
seyyid ḳılıç büryānü'd-dīn
s. 1/04
seyyid mīr muḥammed dīvāne
s. 1/05
seyyid şāh ḥasan
s. 1/07
seyyid şāh ḥüseyin
s. 1/07
seyyidü'l-āfāḳ ḫᵛāce
s.+m 23/09, 24/01, 24/04, 24/09, 35/08, 37/10
s.+ġa 30/07
seyyid żiyāü'd-dīn
s. 8/04
soḳtur
s. 33/02, 33/03, 33/09, 33/12
s. (ey s.) 32/11
s.+ġa 32/07
s.+nıŋ 34/02
sulṭān satuḳ buġra ḫān
s.+ġa 8/08
s.+ ġāzīniŋ 8/09
ḥażret-i ḫᵛāce şirāzī
ş.+niŋ 17/08
yaḥyī ḫᵛāce
y.+m 24/02
yār muḥammed bay
y. 18/06, 18/11, 18/14, 19/10, 19/12, 21/07, 22/10
y.+nıŋ 20/01, 21/01, 21/05
yolbars ḫān
y. 23/12, 23/14
y.+nıŋ 23/12, 23/13
züleyḥā bégüm
z. 9/10
z.+ni 21/11

3.3. Yer Adlari Dizini

aḳsay
a. 33/04
artuş
a. 33/05
a.+ġa 33/05
beşkerem
b. 15/12
b.+de 14/09
b.+ni 18/04
b.+niŋ 8/14
çengelī
m. 30/04
çıḳım
ç. 11/12
çīn
ç. 32/02, 35/06
dehbid
d.+de 4/12
d.+ge 24/04
éli (ayr. bkz. *éli-ḫu, ḫu*)
é.+ġa 34/03
éli-ḫu (ayr. bkz. *éli, ḫu*)
é. 35/06
é.+nıŋ 32/07
ḫırmān
ḫ. 18/09, 18/13
ḫ.+ġa 18/11, 18/12, 18/13, 19/11
ḫ.+niŋ 19/07, 20/04, 23/06
ḫıṭāy
ḫ.+ġa 24/08
ḫu (ayr. bkz. *éli, éli-ḫu*)
ḫ.+nıŋ 33/03
hüveyş
h. 19/02
ḳalmaḳ
ḳ.-dın 24/08

ḳ.-nıŋ 33/02
ḳambūl
ḳ. 14/04, 34/10, 34/12, 35/04
ḳ.+da 7/11, 8/09, 14/01
ḳ.+de 8/11
ḳ.+ġa 7/11
ş.+nıŋ (şehr-i k.) 10/11
ḳ.+nıŋ 9/04
ḳ. şehri 8/13
ḳ. şehrige 10/07
ḳ. şehriniŋ 10/05

ḳarāsaḳāl
ḳ. 8/14, 9/01, 14/09
ḳ.+da 9/02, 21/11
kāşġar
ḳ. 32/04, 32/13, 32/14, 33/09, 33/13, 35/07
ḳ.+da 8/14, 23/12, 31/14, 34/06
ḳ.+ġa 14/04, 22/03, 22/04, 22/05, 23/05
ḳ.+nı 33/13
ḳum
k. 21/03
maġūstān
m.+nıŋ 34/11
maraḳ
m.+da 23/08
māzenderān
m.+dın 30/04
medīne
m. 4/14
m.-i münevvere 5/02
mekke
m. 4/14
peçeŋ
p. şehrige 24/05
sālār
s. 28/03, 28/04
s. şehride 28/04
sücū
s.+ġa 28/11, 28/13
s.+nıŋ 27/05, 28/14, 29/03, 31/04, 32/06
temen
t. 15/03
tofluḳ (ayr. bkz. *topluḳ*)
t.+da 22/06
t.+ġa 22/05, 34/08
topluḳ (ayr. bkz. *tofluḳ*)

t.+ġa 34/08
ṭurfān
t. 34/12, 35/04, 36/01
t.+da 35/08
t. ehlini 36/02
yārkend
y. 33/10, 33/13
y.+de 37/05
y.+deki 32/13
y.+din 24/04, 34/08
y.+ge 21/12, 23/11, 32/04
y.+ġa 37/04
y.+ni 33/14
y.+niŋ 23/11, 32/14

3.4. Alıntılar

Müellifin doğrudan Arapça ve Farsça kaynaklardan alıntıladığı dinî parçalar (ayet, hadis) ile manzumelerin Türkçe karşılıkları, içinde geçtikleri sayfa/satır numaraları gösterilerek aşağıda belirtilmiştir. Metinde çeviri yazının bütünlüğünü bozmamak amacıyla Latin harflerine çevrilerek sunulmuş ve metinde eğik (italik) yazılarak belirgin hale getilmiştir.

3/09, 4/09, 23/02 :*"Onlar, bir musibetle karşılaştıkları zaman, bizler, Allah için varız ve muhakkak O'na döneceğiz, derler."*(Bakara Suresi, 156. Ayet)

6/10 **:** *Affetmenin içinde çeşitli zevk (sevinç, keyif) var ki intikamın içinde öyle zevk yok.*

6/14, 7/01 :*"Belânın en şiddetlisi başta peygamberlere, sonra evliyalara ve sonra sırasına göre diğerlerin başına gelir"*

7/02, 7/03 **:** *Ben bu belayı (Allah'ın aşkını) hiç kimseye vermiyorum. Onun adını evliyaların yanında söylemiyorum. Bu afet bizim mücevherimiz, hazinemizdir. Ben onu hiçbir zevke eğlenceye değişmem.*

11/06, 11/07, 11/08 :*"Değneğinle taşa vur,demiştik. Bunun üzerine taştan on iki pınar fışkırmıştı. Her kabile, içmesi için ayrılan pınarı bilmişti."* (Bakara Suresi, 60. Ayet)

15/09, 15/10 **: "***Meyhane ve şarabın izi kalmayana kadar bizim başımız Pir-i Mugan'ın yoluna toprak olacak."*

30/14 : *"Allah'tan başka ilah yoktur. Muhammed aleyhi ve sellemde O'nun Resulüdür"* (Âl-i İmrân Suresi, 3. Ayet)

36/14, 37/01, 37/02 **:** *O büyük padişah dünyayı gezmiş her yeri görmüş. İyi insanlara, şanslı insalara rehberlik etmiş, yol göstermiş. O bütün ufkun hocası*

herkese yol göstermiş. Başından sonuna (doğumdan ölüme) kadar Kaşgarda ikamet etmiş.

4. SONUÇ

Bu çalışmada *Doğu Türkçesi Tezkire-i Seyyid Âfâk Hâcem* Adlı eserin ilk 22 varağı *(3a-22a)* incelenmiştir. Arap harfli eser metni transkripsiyon esasları takip edilerek Latin harflerine aktarılmış, metin çözülmüştür. Metnin gramatikal dizini oluşturulmuş ve böylece söz varlığı ortaya konmuştur. "Kişi İsimleri; Saygı Bildiren Ünvanlar ve Lakaplar" dizini ve "Yer İsimleri" dizini oluşturmuştur. Müellifin doğrudan Arapça ve Farsça metinlerden iktibas ettiği dini yahut farklı parçaların Türkçe karşılıkları ise "Ekler" de sunulmuştur. Son olarak eserin tıpkıbasımı çalışmaya eklenmiştir. Neticede Doğu Türkçesi literatürüne bir eser kazandırılmıştır.

KAYNAKÇA

ARAT Reşit Rahmeti, *Türk İlmi Transkripsiyon Kılavuzu*, MEB Yayınları, İstanbul 1946.

BASKAKOV N. A., TOŞÇAKOVA T. M., *Oyrotsko-Russkiy Slovar ("Altayca Türkçe Sözlük" adı altında genişletilmiş baskı),* Haz. E. Gürsoy-Naskali, M. Duranlı, TDK Yayınları, Ankara 1999.

BERBERCAN Mehmet Turgut, *Eski Türkçe Bayagut Oglı Otaçı Beg Hikâyesi*, Derin Yayınları, İstanbul 2016.

BERBERCAN Mehmet Turgut, "Buğra Tezkiresi'nden Parçalar", *Turkish Studies*, cilt: 6/4, 2012, ss. 431-455.

BERBERCAN Mehmet Turgut, *Çağatayca Gülistan Tercümesi(Gülistan-ı Türkî)*, Bilge Oğuz Yayınları, İstanbul 2018.

BERBERCAN Mehmet Turgut, "İsveç Türkolojisinden İki Bilgin: Gustaf Raquette ve Gunnar Jarring", *Uluslararası Uygur Araştırmaları Dergisi,* sayı: 10, 2017, ss. 42-54.

CLAUSON Gerard, *An Etymological Dictionary of Pre-Thirteenth Century Turkish*, Oxford Univercity Press, Oxford 1972.

ÇELİK M. Bilal, "Saidiye Hanlığı ve Hocalar Devri Kaynakları", *International Journal of History,* cilt: 4, sayı: 4, 2012, ss. 66-85.

DİLÇİN Cem, *Tarama Sözlüğü*, TDK Yayınları, Ankara 2009.

ECKMANN Janos, *Çağatayca El Kitabı*, TDK Yayınları, Ankara 2017.

EMET Erkin, *Doğu Türkistan Uygur Ağızları*, TDK Yayınları, Ankara 2008.

GABAIN A. von, *Eski Türkçenin Grameri* (Çev: Mehmet Akalın), TDK Yayınları, Ankara 2007.

JARRING G., *An Eastern Turki-English Dialect Dictionary*, Lund 1964.

JARRING G., *Return to Kashgar*, (Çev. E. Claeson), Central Asia Book Series, Duke 1986.

JOHNSON Francis, *Dictionary Persian, Arabic and English*, W. H. Allendand Co., London 1852.

KALAN Ekrem, *Cungar Hanlığı'nın Siyasi Tarihi*, TTK Yayınları, Ankara 2008.

KOWALEWSKI J. E., *Dictionanaire Mongol-Russe-Français I-III*, Kasan 1844.

KÖPRÜLÜ Orhan Fuat, "Âfak Hoca", *İslam Ansiklopedisi*, Türkiye Diyanet Vakfı, cilt:1, İstanbul 1988, ss. 396-397.

KUMRU Coşkun, "Tezkire-i Hâcegân'a Göre Doğu Türkistan'da Hocalar Dönemi", *Ulak Bilge*, cilt: 5, sayı: 14, 2017, ss. 1247-1267.

KURBAN Nurahmet, "Çağdaş Uygur İslam Düşüncesinin Önderi Abdulkadir Damolla", *İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, sayı: 53, ss. 167 182.

MUALLİM NACİ, *Lügat-ı Naci*, Çağrı Yayınları, İstanbul 2006.

RAQUETTE, G., *English-Turki Dictionary Based on the Dialects of Kaschgar and Yarkand*, Lund Universitets Arsskrift, Lund 1927.

SHAW Robert B., "A Sketch of the Turki languace as spoken in Eastern Turkistan, Part I-II, with lists of names of birds and plants by J. Scully", *Journal of the Asiatic Society of Bengal*, Vol. 47-48, Calcutta, 1877-1880.

Türk Dil Kurumu, *Derleme Sözlüğü I-XII*, TDK Yayınları, Ankara 1963-1982.

Türk Dil Kurumu, *Tarama Sözlüğü I-VII*, TDK Yayınları, Ankara 1968.

Türk Dil Kurumu, *Türkçe Sözlük,* TDK Yayınları, Ankara 2012.

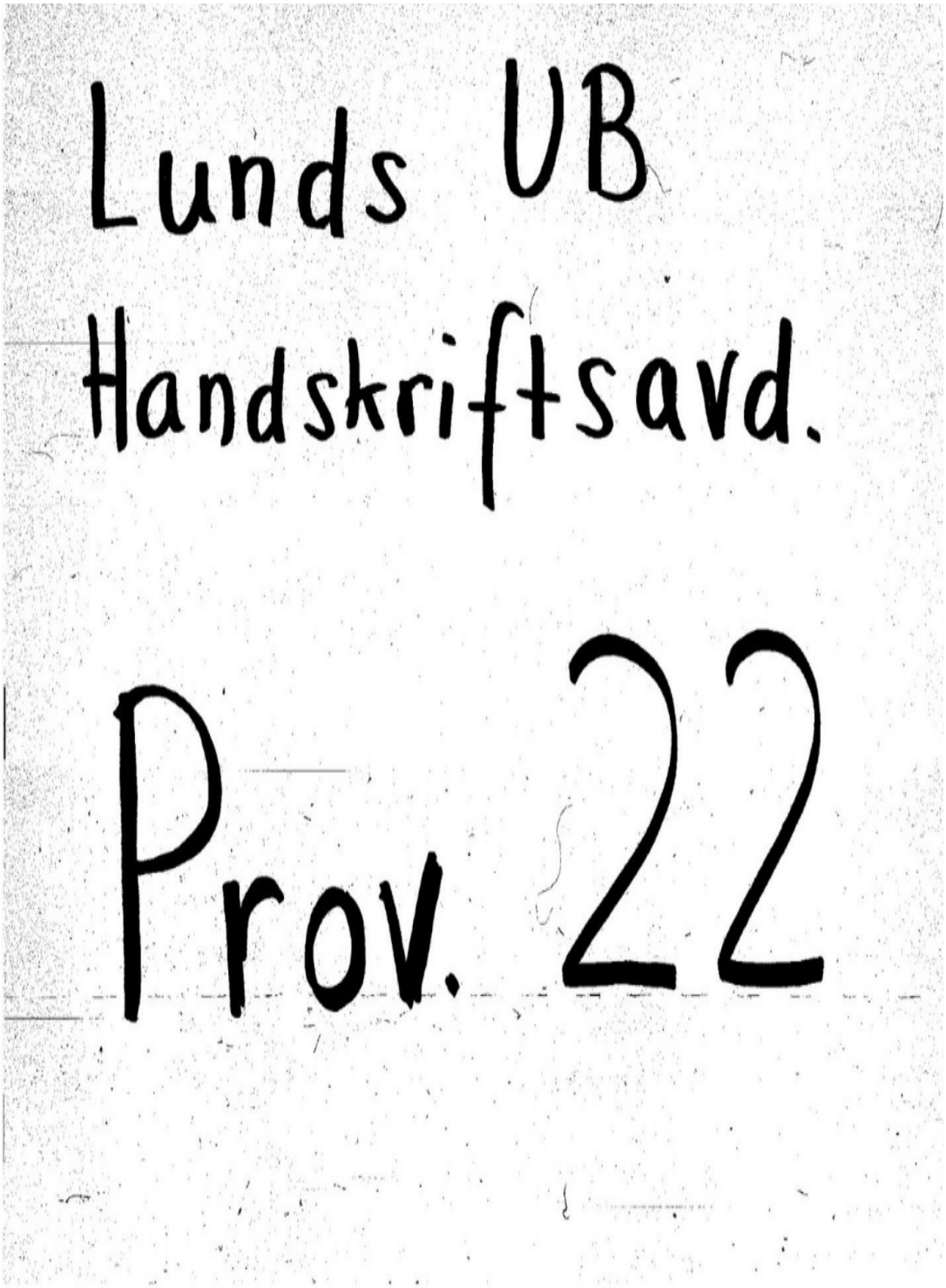
ŞEMSETTİN SAMİ, *Kamus-ı Türki*, İstanbul 2005.

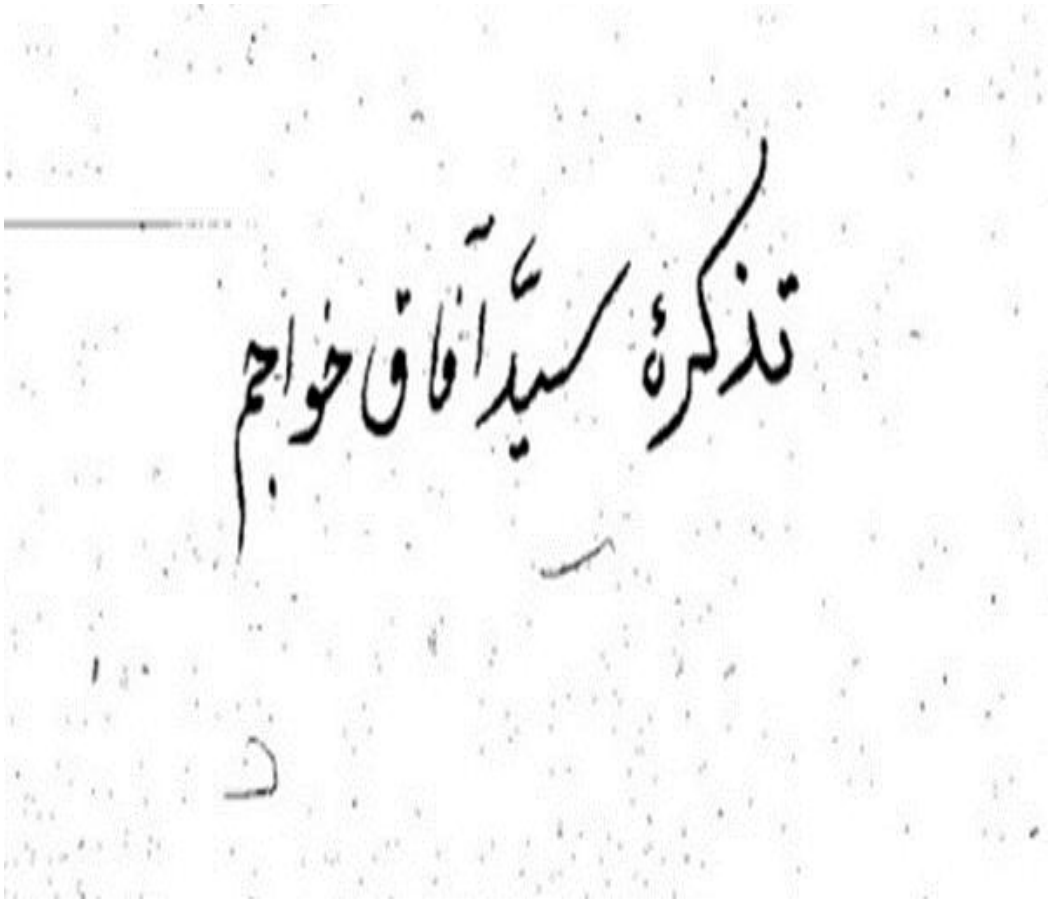
UYGUR Feyzullah, "Mançuların İlk Doğu Türkistan İstilası", *Tarih Dergisi*, sayı: 63, 2016, ss. 27-40.

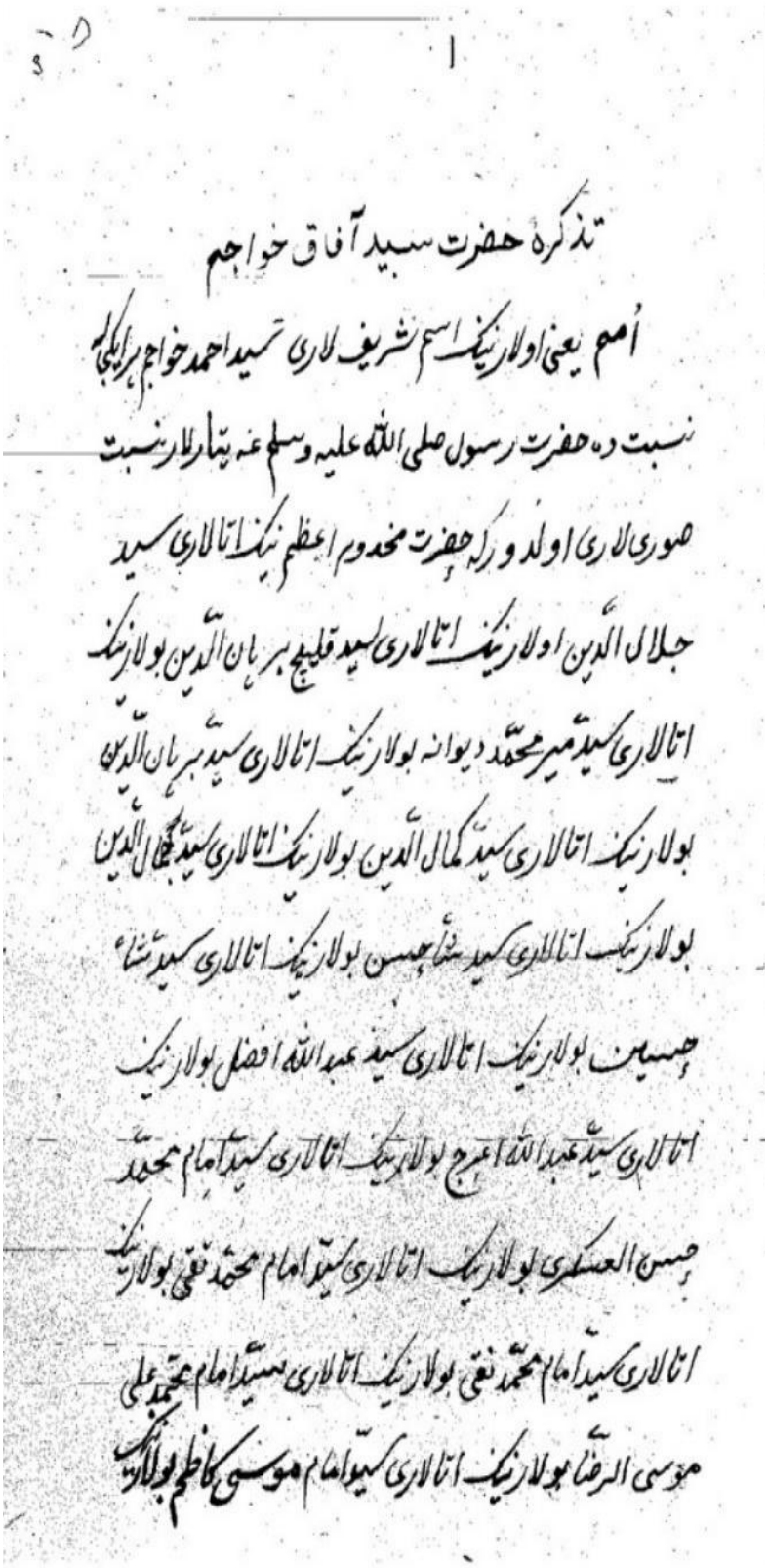
ZENKER J. Th., *Dictionaire Turk-Arabe-Persan I-II*, Leipzig 1866-1876.

EKLER

Ek-1. Tıpkıbasım

تذکرۂ سیّد آفاق خواجم

تذکرهٔ حضرت سید آفاق خواجم

اُمم یعنی اولارنیک اسم شریف لاری سید احمد خواجم برایکی یه
نسبت ده حضرت رسول صلی الله علیه وسلم غه بیتار لار نسبت
صوری لاری اولد و رکه حضرت مخدوم اعظم نیک اتالاری سید
جلال الدین اولارنیک اتالاری سید قلیچ برهان الدین بولارنیک
اتالاری سید میر محمد دیوانه بولارنیک اتالاری سید برهان الدین
بولارنیک اتالاری سید کمال الدین بولارنیک اتالاری سید جمال الدین
بولارنیک اتالاری سید شاه حسن بولارنیک اتالاری سید شاه
حسین بولارنیک اتالاری سید عبد الله افضل بولارنیک
اتالاری سید عبد الله اعرج بولارنیک اتالاری سید امام محمد
حسن العسکری بولارنیک اتالاری سید امام محمد تقی بولارنیک
اتالاری سید امام محمد تقی بولارنیک اتالاری سید امام محمد علی
موسی الرضا بولارنیک اتالاری سید امام موسی کاظم بولارنیک

1[3a]

اتالاری امام جعفر صادق بولار سیک اتالاری امام محمد
باقی بولار سیک اتالاری امام زین العابدین بولار سیک
اتالاری حضرت امام حسین شهید کربلا رضی الله عنه بولار سیک
اتالاری حضرت علی کرم الله وجهه دورلار والده شریفه لاری
حضرت حضرت فاطمه زهرا رضی الله عنها بولار سیک اتالاری حضرت
محمد مصطفی صلی الله علیه وسلم دورلار.

حضرت مخدوم اعظم پادشاهیم سیک اوچ فرزندلاری
بارایدیلار اولقمی اوغلان لاری محمد امین حواجم مبارک لقب
لاری ایشان کلان دورلار حضرت مخدوم اعظم پادشاهیم سیک
عالمی فانیدین عالم باقیغه رحلت قیلیشلاریدین برریل ایلگری
حضرت ایشان کلان پادشاهیم غه بشارت بریب ایدیلار که
حضرت خواجه کان کلار سیزنی و سیزنی خلایق لارنی هدایت که
باشلا غوچی قیلمیدیلار دیدیلار اندین یه آصحاب یارا تالار غه
ایدیلار که ای یارا تالار سیزلاردین هر بر سیز که طلب قیلیب
ایر

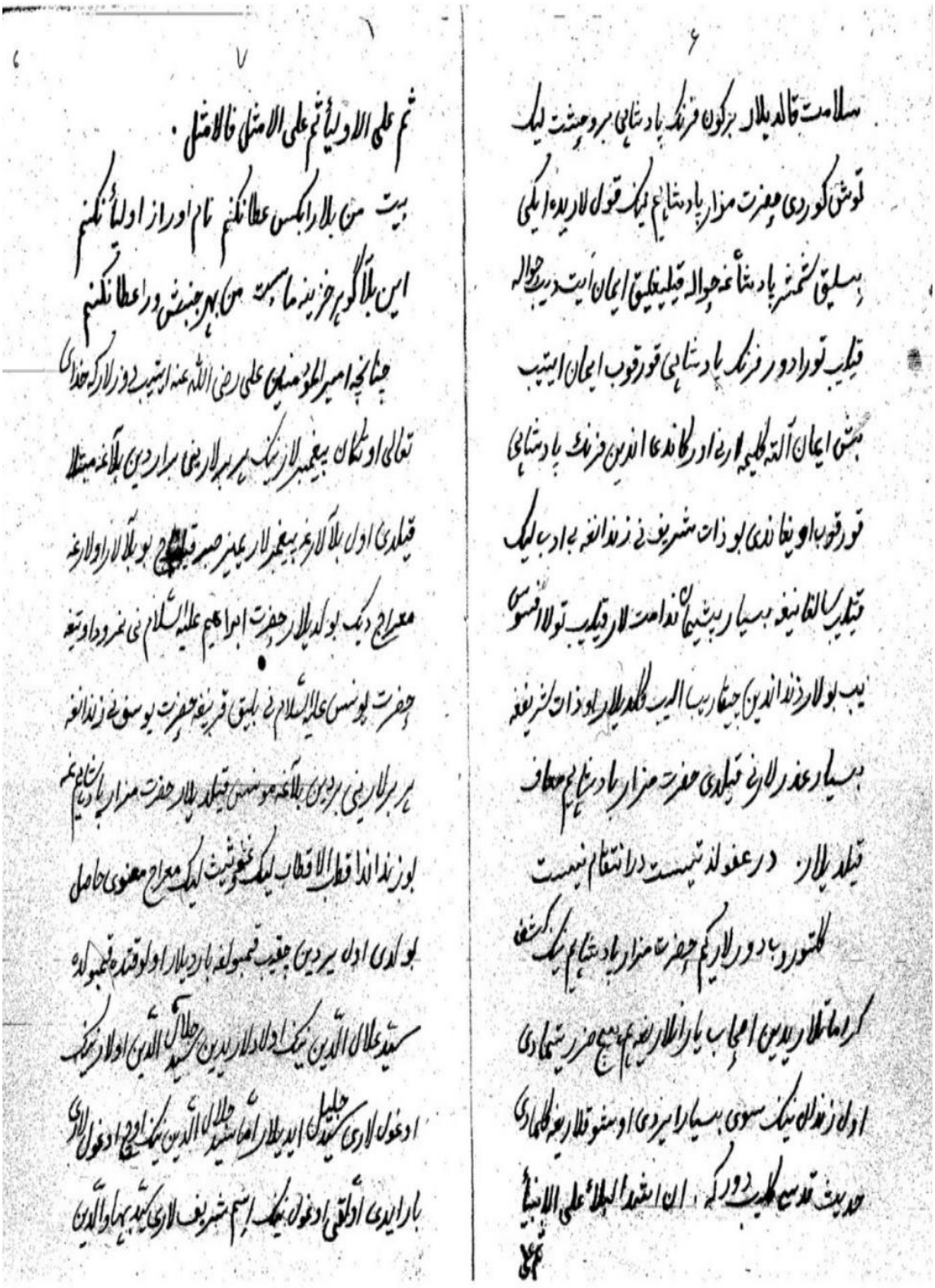
ایر دینکلار سیزلار سیک اوزلاریزده اوشبو فرزندیم ایشان کلان
دین طلب قیلینکلار سیزلار آمین دیدیلار حضرت ایشان کلان
پادشاهیم آدب مساقلاب تورد یلار حضرت مخدوم اعظم پادشاهیم
بنه ایدیلار که ای فرزند بوکون خداوند تعالی سیک کارخانه
لاری نیک آچقوچی سیز سیک قولوبکز غه اوتی دیدیلار اندین
ایدیلار که ای فرزندیم دعا قیلینک دیدیلار اندین حضرت
ایشان کلان پادشاهیم دعا غه قول کوتاردیلار اوزلاری آمین
دیدیلار اندین حضرت مخدوم اعظم پادشاهیم عالم فانی دین
عالم باقیغه رحلت قیلدیلار انا لله وانا الیه راجعون
تاریخقه ۱۹۱۷ ایردی.

حضرت ایشان کلان پادشاهیم حضرت خواجه اسحاق ولی الله
برله اتا بولاری بر توغقان ایردیلار بولار سیک حسد و عداوتی
جنبش غه کلیب حضرت ایشان کلان پادشاهیم غه بلاکی قیلماغ
لیق قصدیغه توشتیلار اخیر بر کون حضرت ایشان کلان پادشاهیم

مهمانداریکه چیرلاب الیب باریب آستلاریغه زیرقوشوب
بردیلارا اندین حضرت ایشانملان پادشاهیم درحال اویلارنی
یاینب قلدیلار آندین اوغول لاری محمد یوسف حاجی خواجم
ایریلارکه ای فرزندارجمند زنهار بعد زنهار یودیارلارنی
تورمانکه خواجه اسحاق ولی نینگ عداوتی وعهدی تادورقیامتغچه
لیک بیسرلاردین کتماس دیدیلار آندین حضرت محمد حاجی خواجم
(مزار پادشاهیم) غه پندنصیحت ودوشت لاری تمام قیلیب وبیه
توابع وتعلقاتلاری نی بولارغه تاپشوروب بریب درالغادین
درالبقاغه رحلت قیلدیلار قالوا انا لله وانا الیه راجعون
تاریخچه برمینک الته (۱۰۰۶) ایردی.

حضرت ایشانملان پادشاهیم نینگ تراب خاکی اوتاب
حضرت مخدوم اعظم پادشاهیم نینگ اعلا ریغه الیب باریب دفن
قیلدیلار مزارلاری نی توزاتیب شیخ جارو یکشی متولی قاری
تعیین الاقتوروب اوزلاری مکه مدینه زیارت لاریکه یارماقی
اختیار

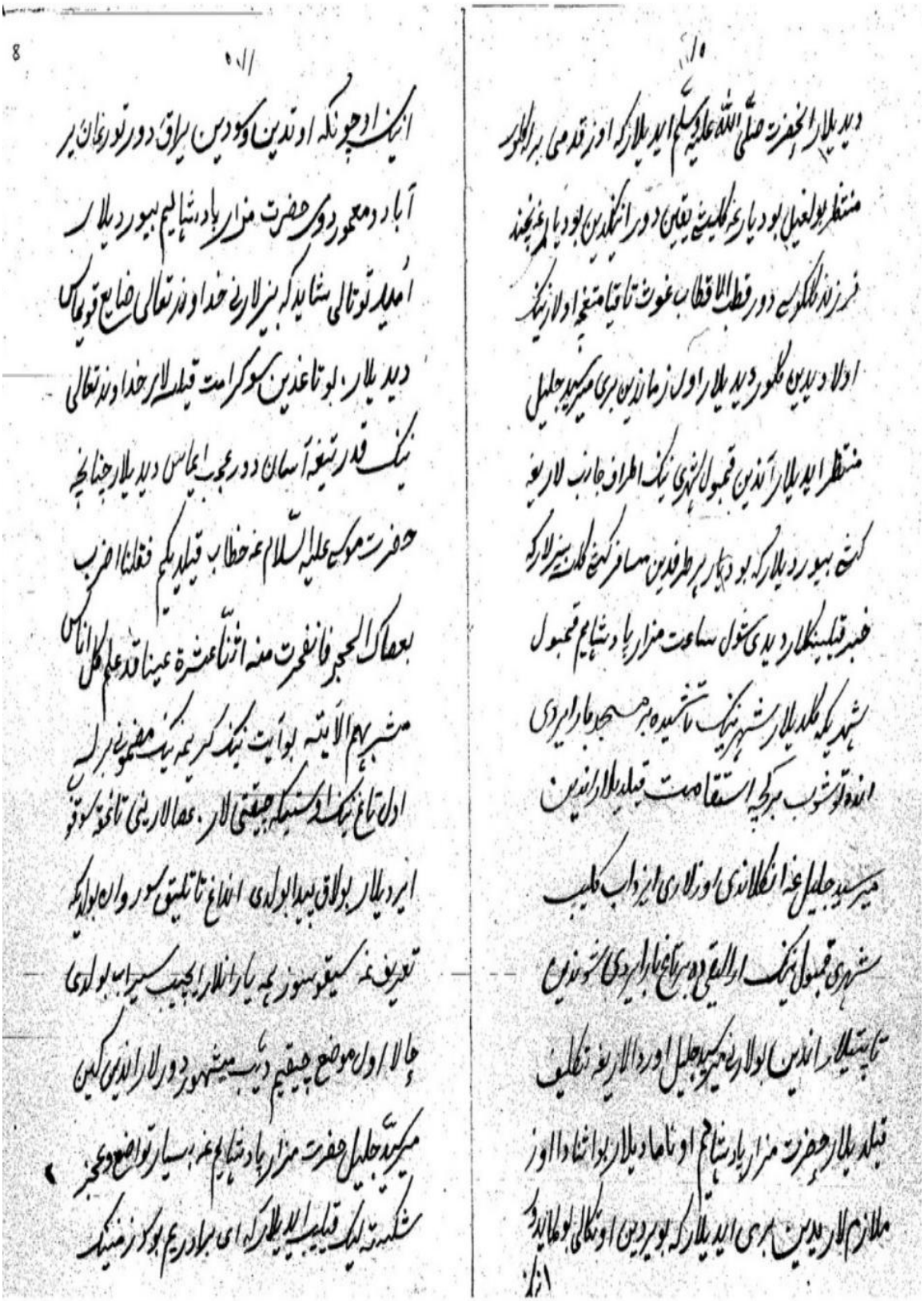
اختیار قیلدیلار پس مزار پادشاهیم حج که باردیلار اوغلان حضرت
حج نی ادا قیلیب حج دین یاینب مدینه منوره ده استقامت
قیلدیلار بر روایت ده بیته مواتیه بیته بر روایت ده ایکی
مرتبه حج قیلدیلار حج دین یاینب فرنگ ولایتی که باردیلار
فرنگ پادشاهی بولارنی توتوب زندانغه سالدی اوستیگا
سوقوروب بردی اول زندان نینگ جوقورلوقی قرق گز
ایردی همه یری پیشیق خشت برله قیلغان ایردی حضرت
مزار پادشاهیم نی ملامومنین آخوندلار یکان اصحاب لاری
سوینیک ایکیدا بولارنی کوتاریب تورباردیلار وبعضی وقت
لارداجای غارلاری سوینیک اوستیگا سالیب اوتوروب عبادت
قیلورایردیلار حضرت مزار پادشاهیم غه بوزلاندا یاتقان
الته آیی برکوبچه یم کورو غادین همیشه زندانده سوینیک
اوستیده دعا بقبله اولتوروب عبادت که مشغول لوقی قیلور
ایردیلار بیراندین تورت کشی قوتاب بولدیلار واوزلاری

7[6a] - 6[5b]

ایکینجی اوغول لاری نیک اسمی سید جلال الدین اوچونجی اوغول
سید جلال الدین بولار نیک نسب لاری حسن بغراخان غازی یغه
یتارلار بولار نیک اوچ اوغول لاری بار ایردی اولقی اوغلی نیک
اسمی سید ضیاء الدین ایکینجی اوغول لاری نیک اسمی سید هاشم
اوچونجی اوغول لاری نیک اسملاری میر سید جلیل کاشغری
ایردیلار میر سید سعادات دین میر سید جلیل اولار نیک اولادلاری
دین ایردیلار اولار نیک اتاسی سلطان مستوق بغراخان
غازی نیک تقریبا ۱۳۰ نسبت ده سلطان مستوق
بغراخانغه یتار میر سید جلیل نیک قمبول دا استقامت قیلغانلار
لاری نیک باعثی اول ایردیکه کاشغر حاکمی بلکرداز نیک
قلوبلرینده ربی یتکان ایردی بو سبب دین قمبول دا استقامت
قیلغانلار دور جمیع تعلق لاردین الیب یارغان ایردیلار
قمبول اشهر یده دین اسلام بی نهایت قوی بولدی ایکنجی
میر سید جلیل کاشغرده بشکرم نیک قراستقال دیکان کیک

ایرینچی موضع دا متوطن ایردیلار حالا بوجایلارنی قراستقال دیب
مشهور دورلار قراستقال دا برموجب ملک لاری بار ایردی لار
حضرت مزار پادشاهیم غه عالم غیب دین الهام بولوب ایردیلار
بزرگوار بسیار صاحب کمال ایردیلار قمبول نیک تاغیده برغار دا
ایردی همیشه اول پرده طاعت عبادت قیلور ایردی برجمعه کونی اشهر
کیریب غازجمعه غه اوتیلور ایردی اصحاب لاری برله یاپیب اول
غار ده عبادت که مشغول ایردی عادتلاری دین بری طهارت کیمیشه
سو طیار قیلیب قویور ایردی. میر سید جلیل نیک پرده عصمت ده
برقیزی بار ایردی بسیار صاحب جمال ایردی بحد بلاغت کیتکان
ایردی لار اسم شریفلاری زلیخا بیکم ایردیلار برکون میر سید جلیل
واقعه کورديلارکه حضرت رسول صلی الله علیه وسلم ایردیلار کیلیب
ای میر سید جلیل قیزینکنی فرزندیم کیه عقد نکاح قیلدیم لازم دور کرحق
مستحق غه قوشتمایسن دیب بیورديلار میر سید جلیل عرض قیلدیکه
یارسول الله اوزلاری نیک فرزندلاریدین بندیره دین تا بارمن

11[8a] - 10[7b]

حضرت آفاق خواجم پادشاهیم قبول ده تو غولوب وجودغه
قربان ایدیلار و اشراف مملکت و علمای درویش و فقرا طلب لازم
نذر و صدقه بریب بسیار دعا آید یلار حضرت مزار پادشاهیم
کاشغرغه عزیمت قیلدیلار قبول خلقی بیلان و دا علا شیب
برعصا و برجای نماز لارینی بریب یا ندیلار آذینه دوشنبه
کونلاریده منبرکی مثنوی شریف نی اوقوسانکلار کویا
منینگ صحبتیم ده بولغاندیک بولور سیزلار دیب پادشالیق
قیلدیلار اول وقتده حضرت آفاق خواجم اولایکی یاشنده
ایدیلار حضرت مزار پادشاهیم بشکرم ده قراسقال
موضعی ده منتوطن بولوب استقامت قیلیب هر جمعه
کونی مرکب کوارلوب نماز جمعه کشهرکه کیریب نماز
جمعه نی آدا قیلیب یانا رایردیلار اول وقت عبدالله خان
نینگ زمانه کیده ایردیلار عبدالله خان نینگ ملازملاری
دین بری حضرت مزار پادشاهیم غه مخلص ایردی اخلاص
عقیده

عقیده قیلیب مریدلولغان ایردی کونلارده برکون عبدالله خان
همه علمالارنی یغیب مجلیس توزدیب بزم ارالیق قیلیب حضرت
خواجه حافظ شیرازی نینگ بربیت لارینی اوقودیلار و علمالار
اوترا کیغه مسالدی عبدالله خان ایدیلار که هر کیشی نینگ بیتی کم
جواب ایتیب دیلیم قناعت تابقوینچه لیک معنی ایتسه من انکا
دست ارادت قیلادورمن دیدیلار علمالار هر چند معنی
ایتیلار عبدالله خان پسند بولمادی علمالار خاموش بولدی
عبدالله خان نیک دلی قناعت تابقوینچه معنی ایتالمادیلار
بیت تا زبیخانه و می نام و نشان خواهد بود همه ماخاکی
ره پر میغان خواهد بود دیب عبدالله خان اوقودی
عبدالله خان نیک باقی ملازمی قوبوب عرض قیلدیکه
یا پادشاهیم بشکرم طرفیدین برادلوغ کیلدی فاضل علمالار کیتسه
هر جمعه کونی شهرکه نماز جمعه اوقوغالی کلادور کیتسون حضرت
لارینی نیک کیلمالاری قناعت تابقودیک معنی ایتورلاری

عبدالله خان خوشی بولوب دیدیکه بر کشته بیوزالی دیدیک
اول ملازم دیدیکه ای پادشاهیم ایرته آذینه کوزی اوزلاری
کلادور من حضرت لارینکه کورسماتای دیدی ایرته سحر آیرتیمیز
حضرت مزار پادشاهیم کلدیلار نماز جمعه ده اوتاب تمن تیاکیدی
اصحاب یارانلاری بیلان کتیب بارورایدیلار اوزلاری
ملّه چیلان مرکب سوارایدیلار عبدالله خان نیک ملازمی
رواق نیک اوستیده کورساتی من دیکان کتیدعلما کتیب ملّه چیلان
مرکب سوار اصحاب لاری بیلان کتیب بارادور دیدی عبدالله خان
رواق نیک اوستیده تورروب کوروب یاندیلار درحال عبدالله خان
میرخورینی بویرودیکه منینک آلتون اگیر جانه وقلوق توقیاق
آلیم دیتوقوب الیب باریب صیندوروب کلیتیلار دیب اوزی
رواق نیک توبه سیده قرابا تورودی میرخور باریب یتی
عبدالله خان نیک سلام بیاهیبی ایتیب توقیاق نی توغرا توتوب
تورودی حضرت مزار پادشاهیم توقیاقنه مینکالی اونامادیلار

مرکب سوار بارد یلار خان کوردیلارکه اولاردین برنور
ظاهر بولدی اولار نیک هیبت لاری عبدالله خانغه تاثیر قیلدی
حضرت مزار پادشاهیم یتیب کلکونچه عبدالله خان بیطاقت
بولدی حضرت مزار پادشاهیم همه اصحاب یاران لاری بیلان
یتیب کلدیلار عبدالله خان پیشیغا بارالدیغه جقیب کوروشوب
اعزاواکرام لار قیلدی مهمان دارلیق قیلیب همه ارکان دولت
لاری بیغیب مجلس توزوب اولتوروب هرموزنه کوندکلام
او تکاندین کین حضرت خواجه شیرازی نیک بیت لاری آیتدی
سالدی برملّا کتیب اوتودی حضرت مزار پادشاهیم ایدیکه
غلط اوتودینکیز راست اوتوزنک تاز میخانه دیمی ایمس
تاز میخانه دومی اوتوزکلار تاز میخانه دین مراد بوعالم دور
می دین مراد کلام الله دور بیر معاندین مراد خواجه رسول الله
دور معنی لرینی توزیداغ دیکان بولادورکه من بوعالمکه کلدیم
کلام الله نی اوقودوم کلام الله شرافتیدین سرور عالم نی

19[12a] - 18[11b]

حضرت مزار پادشاهیم غه عداوتی بارایردی یه ادب ایله قیلیب
زیارت بردی حضرت مزار فایض الانوار نیک ملازم لاریدین
برلاری کاشغره کلیب حضرت سید الافاق خواجم غه خبر قیلدی
آندین حضرت مزار پادشاهیم نی جمله الیب کاشغره
روان بولدی تو فلوقغه یتیب کلکان لاریده کاشغر طرفیدین
سید افاق خواجم یتیب کلدی اول کیچه تو فلوق ده تور دیلار
حضرت مزار پادشاهیم ایدیلار که ای فرزند ارجمند حضرت
حق سبحانه و تعالی دین سیز نیک جالیسیکیز نی کورماک اومیدیده مهلت
تیلاب ایردیم سیز که منیک وصیتیم اولدور که اول جایلاریکه
یادگار محمدبای میرلار نذر قیلیب سریب ایدیلار حضرت رسول خدا
صلعم لاری منکا وصیت ایتکان جایلار بریب ایدیلار روضه مبارک
نیک اوریدین تارتیب اول ایکی فرسنگ یرنی منکا
باغیشلاغان ایردیلار میرلار بیله شول یردین قویغان من
منی اول یرده دفن قیلسه لار دیب نصیحت وصیت
لاریز

لاریز تمام قیلیب شول یرده عالم فانیدین عالم باقیغه رحلت
قیلدیلار قالوا انا لله و انا الیه راجعون اول وقت ده
تاریخچه برمینک اتمیش بر (١٠٦١) ایردی
اندین مبارک جسد لاریز نی تیوه که یوکلاب یولا سینی
اوزلاری یوتلب اول یردین یوروب کاشغره الیب کلدی
وصیت قیلغان وقلکدین نور آتهلی توکولکان وفرمان نیک
اوریده دفن خاک قیلدیلار برموجب وقتدین کین حضرت
سید الآفاق خواجم نور الله مرقده سیاحت قیلماق نیتی غه اختیار
قیلدیلار اول وقتده سید الآفاق خواجم اون سکیز یاشنده
ایردیلار عالم نیک همه سی سیاحت قیلدیلار آندین حضرت سید الافاق
خواجم یاکندکه باردیلار اول وقتده یارکند نیک پای تختیده
یولباسخان باردیلار یولباسخان نیک سرعمه سی کاشغرده
ابوالهادی بیک یکه ایردی ایمک سوقیزی یولباسخان نیک
قاشیده ایردی اول تیمز نی یولباسخان حضرت سید الافاق خواجم غه

25[15a] - 24[14b]

27[16a] - 26[15b]

قرق تیو کیکه خوشنوی چاپلاردین یوکلادیلار برتوب دین طوار
برتوب دین برقسی مال متاعلاردین آلدیلار اچماسالاری برار دین
چینه آلدیلارانداین سپالار دیکان شهرنی اختیار قیلدیلار
سنالار نیک خلقی تجام مسلمان ایردی سپالار شهرلاره آلتنه ای
تورد یلار حضرت سیّد آفاق خواجم خانقاه قیلدورد یسجاده
نشین لیق قیلدیلار اول شهرنیک خلقی انابت قیلدیلار
نچندلاری چال تاپیب ایل چال بولدیلار نچندلاری ایل منصب
بولوب بیک لار بیکی بولدی آلتنه آیدین کین اوزاورده
لاریده برکیشی بی سجاده نشین ده اولتورغوزدیب قویدیلار
اول کیشی نیک آطی وقاتنه الله آخوند لتب لاری آلتون باشی آخوند
ایردی آندین سجوغه بارماقنی اختیار قیلدیلار اندین دلاکی دیب
برقرعه داری بار ایردی قرعه دار لیقه بسیار کامل ایردی
حضرت سیّد الآفاق خواجم سالاردیکان شهردین یورد وب سجوغه
اوچکوده نیک قالیب ایردی سجوغنیک اولونی دلاکی غه ایدی که
ای دلاکی

ای دلاکی برقرعه سالغیل اطراف عالمده نیک سوز بار دیدی
دلاکی قرعه سالیب دیدیکه بیرنیک طرفه میز که مراد اولوغ آق دستار
لیک کیشی کلادور دیدی سجوغنیک اولونی ایدیکه ای دلاکی
عالمده مندین اولوغ کیشی یوق دیرسین برایتی قیلیب ازمایشن
قیلمام مین دیدی دلاکی خیمه سیغه نیک بنی میرنی نشیب قویدی
دگوده نیک شعله سیکا بخدقاچه غه سوالیب آسیب قویدی
القصّه حضرت سیّد الآفاق خواجم وقتیکه یتیب کلدیلار بولار
یگورد وب باریب توفیاق نیک جلاوینی توتوب الیب خیمه سیکا
تکلیف قیلدیلار حضرت سیّد آفاق خواجم بسم الله الرحمن الرحیم
دیب اوچ قدم لارینی قویدیلار بولار فرلارنیک قیلغان
سحری جادولارینی بتمام باطل قیلدی دیمه می میرا توتوب
کتتی اول کافر دلاکی دیدیکه منیک کمانیم ده عالمده مندین
اولوغ اوق کیشی یوقدور دیسام مندین حضرت لاری اولوغ
ایکانلار دیدی اندین دلاکی دیدیکه ای پادشاهیم اوزلاری

برنرسه نی یاشور سونلار من تا پای دیلای من برنرسه نی
یاشورای حضرت لاری تا سونلار دیدی حضرت سیدالآفاق
خواجم ایدیلار کی ای دلاکی سین برنرسه یاشور غیل دیدیلار
دلاکی قولمینی اوزاتیب جنکالی مازندران دین برتوزخای تیک
اوچ تخومینی یا کمیب یاتقاندا اوآ سیدین الدی حضرت آفاق
خواجم غه ایدی بونه دیب حضرت آفاق خواجم ایدیلار کی حاظر
ساوغای اوآ سیده قویغیل دیدیلار آندین سیدالآفاق
خواجمغه دلاکی دیدیکم اورلاری برنرسه نی یاشور سونلار
من تا بسام دیدی حضرت سیدالآفاق خواجم قول لاری نی
عرشین تیک طرفیکه سونوب بیه قول لاری یومو یاغه دیب
دلاکی غه توتیلار دلاکی ایدی من تا بتیم آمان دیمایدور علیکن
برنرسه نی توتیلار دیدی حضرت سیدالآفاق خواجم ایدیلار کی
تا یالماد تیک آکر تا بسانگ دیر ایردیتیک دیدی آندین دلاکی
کافر لا الٰہ الا اللہ محمد رسول اللہ دیب ایمان
ایتیب

ایتیب مسلمان بولدی حضرت سیدالآفاق خواجم تیک عرض
مقصود لاری بولا یردی کی بولا فر لا فریقی بیلان آتشیب قالغان
ایکان بر لا مل تا یالماای چراغینی یاروتالمای یورکان ایدی
حضرت سیدالآفاق خواجم سغر قیلمای قی اختیار قیلدیلار کی چونیک
اولو غلاری بیزکه برخدمت بیورسه لار قیلای قی دیب غالیزاری
قیلیشتی حضرت سیدالآفاق خواجم ایدیلار کی آنداغ بولسه سیزلار
تیک خدمتیک لارتوبولسونلار سیزلار خداوند تعالیغه نی بریلیب
ایمان ایتیب مسلمان بولونکلار دیدی بولار ایدی آری بیزلار
مسلمان بولوق یخشی بولور ایدی امآ بیزلارکه تابع یکرمه تورت
شهر یمیز بار بولار بیتمام بیزلارکه یاناردور بولوق برخدمت
بولسه بیورسه لار قیلای قی ایمان اسلام غاز روزه میزنی
مخفی قیلای قیامت کوی بیزتیک ایمان ایتیب مسلمان بولغانیزغه
حضرت لاری گواه بولسه لار دیدی حضرت سیدآفاق خواجم
کاشغرده ایکانلاریده باباخان دیب برقالماق تا یکار یاماایدی

حضرت سید الآفاق خواجم یک دل لازمی بسیار اغیر تنبیب ایلای
شول جهت دین یا چین سفر ینی اختیار قیلیب عالمنی سیر ایلا حضرت قیلیب مبارک
پای قدم لاری بولدیار غه بیتکان ایردی حضرت سید الآفاق خواجم
ایدیلار کی اندغ بولسه سیز یک یار کند کا شغر والیتی ده مهربد
محابس لار یعنی تولا ایردی با باخان دیکان ظالم نابکار یک
ظلمیدین آمان تاپاق دیب ایدیلار دیکان یمان کشور یک فانی
فی الحال قبول قیلیب ایلی خوجیک اولوغی مستورغ خط یازدیکه
بولار بولسه لار خان تیرک اولوغ مهمان لاریدور خان یک حاضلاری
روا قیلیب قانچه انعام احسان لار کوروب یاندیلار دیب خان یک
یار لیغی لاری بیلار یک قلیم رویمیده نه یرینی خوار بیتی قیلار
بردیم دیب یار لیغ لاری ای مستورکنکا خط بردیم انیک اوچون
او خط بار یتیچه میال قیلمای اون ایکی مینگ (۱۲۰۰۰) چریک
الیب بار یب کاشغر یار کند دا کی با باخان ظالم نی اولتوروب
بلا دقالارینی اسیر قیلیب بولولوغ مهمالارینی کاشغر یار کند یک

پای تختی ده اولتورغوروب قویوب اوچور یدین خط یازیب کلایکن
دیب خط بردی بو مستورد یکان قوشکاچی دیکان قالاق نیک اتاسی
ایردی مستورخط کلتکان یمان اون ایکی مینگ لشکری ایلا خوجیک
دروازه سیدین چقاریب حضرت سید الآفاق خواجم نی الیب آق سای
بیلان اوکمون آرتوشغه توشتیلار اول کون آرتوشن خلق
توشکون قونالغه لاریدین الیب کلیب حضرت سید الآفاق خواجم
نی زیارت قیلار یلار ایرتاسی شهر خلقی تمام چقیب یاغلاریغه
یقلیب یغلاشیب ینکی باشیدین اتابت قیلار یلار آندین
مستورلاولشکری بیلان کاشغر شهریکا کیریب با باخان نی
اولتوروب ملا بار قالاریدین اسیر قیلیب اندین یار کند شهریکا
بار دیلار خلقی حضرت سید الآفاق خواجم نی کوروب یاغلاریغه
یقلیب زیارت قیلیب بمه لاری اتابت قیلار یلار آندین مستور
یار کند کا کاشغر نی الیب بولار نی تحدیده اولتورغوروب کاشغر و
یار کند نی بولار غه تابشوروب دیه لار نی الیب لاولشکری برله

یاینب کتی

القصه مستقور نیک بو قبلغان خدمتی نیک عوض کم
حضرت دیوانه مشرب ایلی عم ایبار یب قونک تاجی نیک قیزی
ستر جب که بهادر براعاشق بولوب قونکتاجی خاتونی
وقتیزینی هلمان قبلغانی حضرت سید الآفاق خواجم نیک
ظهوری ایردیلار حضرت سید الآفاق خواجم کاکشوده تخت
اوزره برقرار بولدیلار

حضرت مزار یادشاهیم یارکندی دین یاینب تو یلوقه قالغان
لاریده حضرت سید الآفاق خواجم بیلان وداعلاکشیب بخند
وصیت لاری قبلیب ایدیلار وصیت لاری بوایردیکه قبول
مغولستان نیک شهری ایردی سیز لار نیک قدمیز اول شهرکه
یتکانده قبول خلقی هدایت تاپقان ایردیلار آما کهنه طرفان
شهری کلکسه واولوغ شهر ایدی سیز نیک قدمیز دین هدایت
تاپادور غالی ایدی سیز که موقوف قالغان ایدی اول دیار نیک

خلق لاری یغه بندر ضیت قبلیب لار قبول قیلا دور اول دیار نیک
خلقی سیز نیک صحبتیکیز دین وخدمتیکیز دین محروم قالمغای
دیب وصیت قبلیب ایدیلار شول جهتدین خان خواجم بی براه
قبلیب قبول دیکه طرفان طرفیکا سفر قیلدیلار بوقتده خان
خواجم یادشاهیم حق بلاغت کیتکان ایردیلار موندین یاکری
چین سفر یده دایلی خو سفر یده موم خان خواجم همراه ایدیلار
وقتیکه باباخان ظالم بدکردار دین کاشغر خلقی فارغ بولغالی
اون یل بولدی شول وقتده سید الآفاق خواجم بخند یل طرفانده
اقامت قیلدیلار بخه خلقلاری هدایت طرفیله یاشلا دیلار
جمیع علما و اعیان و فضلا و فقرالار کیچه کوندوز خدمت لاریده
بولدیلار حضرت سید الآفاق خواجم نیک صحبت لاری یمیشه
مثنوی شریف خوان بیلان اوتوب تورار ایردیلار و یمه لاری
وحدانیت دین خبر تاپتوروب یمه حق تعالی دین هدایت تیلاب
دعا قیلور ایدیلار حقسبحانه و تعالی بوذات شریف نیک دعالاری

بر ما قیدین بگمه طرفان طلق تو لا منافق و اهل کفار لار ایدی هدایت
تا یرب اهل فضل و اهل ولایت دین بولد یلار طرفان اهلیتی
بر بر بینی خواجه اتا ما غلیق کوندین بدور لار حضرت سید الآفاق خواجم
همیشه مثنوی خانلیق قیلیب شریعت طریقت حقیقت معرفت دین
شکر افشان لیق قیلور ایدیلار خذ متلار یدا کی خادم لار بو
ذات بابرکات نیک نفس لاری نیک لطائف لار یدین
تأثیر بعضیلار کی تکمیر قیلیب مست مستغرق بولوب بو نگلار یدین
کتیب بیته بو متلار یغه ظهور ایدیلار اول وقتده مرید مخلص لار
برار ساعت صحبت لار یدین خالی بولماس ایدیلار حضرت
سید الآفاق خواجم مثنوی شریف نیک بر بینی کی او چیچ
کوندوز معنی ایتور ایدیلار علما فضلا و امرا و فقرا لار
ایتیشور ایدیلر حضرت مولانا شریف مثنوی شریفنی حضرت
سید الآفاق خواجم او چون تصنیف قیلیب ایکنلار دیر ایدیلار
رباعی آن گشته شاه جهان سیر ساحت کرده اند بجد مردمان
نهاد

نیک بختان را هدایت کرده اند بشر خواجه آفاق او زدن هم هدایت
کرده اند علیه السلام اول آخر دشهر کاشغر آقامت کرده اند تمت
حضرت سید آفاق خواجم آتالاری حضرت مزار پادشاهم نیک
نام وضعیت لاریغه کاملا طور وب آندین یاخت یاردنده کلاری
اول وقتده یاردنده جهنگیر خان نیک آفتاب طلعت و همشیری سعادت
برقیز لاری بار ایدی حضرت سید الآفاق خواجم نیک عسکر لاری
دین ملا تقی آخونوم نی خنیم پادشاهم نیک خذ متلار یکا ایاردی
ملا تقی آخونوم خنیم پادشاهم نیک اوردا سیغه بار دیلار
خنیم پادشاهم نیک برادر لاری کاملا یغه ایتی دانیه کیریب
خنیم پادشاهم عنه انکلاتی که سید الآفاق خواجم مولانا ملا تقی
آخونومنی ایاریب دورلار سوزی نیک مضمونی شنوم خنیم پادشاهم
بیر لار نی قبول تو تارلار سکلین دیدورلار دیاردی خنیم پادشاهم
مولانا ملا تقی آخونومنی آلدیلار یغه جیرلاتیب کیردیلار مولانا ملا تقی
آخونوم حضرت آفاق خواجم نیک ارتقان سوز لارینی بر بر بیان

39[22a] - 38[21b]

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı	Zeynep DEMİR
Doğum Yeri	Dörtyol
Doğum Tarihi	23/10/1992

LİSANS EĞİTİM BİLGİLERİ

Üniversite	Çankırı Karatekin Üniversitesi
Fakülte	Edebiyat Fakültesi
Bölüm	Türk Dili ve Edebiyatı

İŞ DENEYİMİ

Çalıştığı Kurum	
Görevi/Pozisyonu	
Tecrübe Süresi	

KATILDIĞI

Kurslar	
Projeler	

İLETİŞİM

Adres	
E-mail	zeynepdemirr23@hotmail.com